

Uvodnik

Jurij Paljk

Nesložni smo šibki

Neverjetno visoko število slovenskih kandidatov za goriški občinski svet na bližnjih volitvah nam govori predvsem o tem, kako vse manj smo narodna skupnost in vse bolj le posamezniki v tej družbi neoprijemljivih, nedorečenih in "vsegluharskih" odnosov. Če je to krasna, a predvsem žalostna slika družbenega razkroja naše narodne skupnosti, pa nam kaže tudi to, da se politično udejstvovanje vse bolj premika z osi strank na individualno os, povedano zelo grobo: posameznik skrbi za lastno uveljavitev, za narodno skupnost mu ni kaj dosti mar.

V časih, ko se je še vedelo, kdo je kdo, v časih pred padcem berlinskega zidu torej, je takrat najvidnejši slovenski politik v nekdanji Jugoslaviji za stranko Slovenska skupnost dejal, da je kot lakmusov papir, kaže namreč, kakšno je stanje v narodni manjšini. Govorimo o časih, ko se je še vedelo, kaj je levica in tudi to, kaj stranka Slovenska skupnost je.

Časi se spreminjajo in mi v njih, a vseeno! Če smo lahko upravičeno zaskrbljeni za uveljavitev kandidatov stranke Slovenska skupnost, smo lahko prav tako zaskrbljeni za uveljavitev kandidatov na levici ali vsaj na tistem polju, ki smo ga nekoč imenovali levica, v njej pa je vedno igrala pomembno vlogo slovenska komponenta, kot se je reklo.

Ta razkroj naše narodne skupnosti je odraz časov, to je res, govori nam pa tudi o izbirah posameznikov, ki so lastne ambicije dali pred izbire strank, nekateri od njih imajo tudi zelo kratek zgodovinski spomin, kot je pred dnevi dejal zmeren politik. Na Goriškem imamo tako množico kandidatov, ki se predstavljajo na vseh občinskih listah, tudi na tisti desnici, ki nam nikdar ni bila, kot narodni skupnosti!, naklonjena.

Mislím, da ni potrebno biti velik strokovnjak, da je lahko vsakomur jasno, da smo kot narodna skupnost v težavah, velikih težavah, predvsem zato, ker ne znamo v svoji sredi poenotiti vrst, ko gre za pomembne zadeve.

Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno gospodarska zveza, naši krovni organizaciji torej, sta zadnje leto stalno opozarjali na dejstvo, da se nam vse bolj izmika prostor v politiki, da imamo vse manj političnih predstavnikov na vseh ravneh, kot tudi nimamo zagotovljenega političnega predstavnštva. Kot krovni organizaciji sta storili to prav, ker sta v bistvu tista baza volilcev, ki je jedro naše narodne skupnosti. Vsak s svojega zornega kota sta to počela tudi edina dva deželna svetnika.

V politiki nikoli ne smeš reči, da je prepozno, saj je politika umetnost možnega!

Čas pa bi že bil, da bi se politika, ki skrbi za našo narodno skupnost, vsaj zamislila nad tem, da nagovarja vse manj ljudi.

Da je to res, priča razpršenost slovenskih kandidatov, ki kar kliče po novih prijemih v naši sredi!

Če hočemo ostati narodna skupnost, seveda!

Minister v špetru

Foto JMF

Trst / Peterlinova dvorana

Uspešen dan ustvarjalnosti mladih

V petek, 19. 5. 2017, je v Peterlinovi dvorani na ulici Donizetti v Trstu potekalo nagrajevanje literarnega natečaja, ki ga že vrsto let prireja Slovenski kulturni klub. Kot vsako leto je imel večer naslov Dan ustvarjalnosti mladih, kajti kot vedno so se na odru poleg nagajencev zvrstili mladi, ki so pokazali svoje znanje na različnih umetniških področjih.

Za uvod je poskrbel novonastali mladinski fantovski zbor Devin-Nabrežina, ki ga vodi Mirko Ferlan.

Sledil je recital pesmi Ivana Minattija, ki so ga pod vodstvom Lučke Susič pripravili Boštjan Petaros, Irena Merku', Jernej Močnik, Karol Kovic, Mojca Petaros in Valentina Sosič. Recital je vseboval pesmi Ivana Minattija, ker je bil literarni natečaj letos posvečen prav njemu. Mladi pisci so morali napisati prozni ali pesniški izdelek, za navdih pa so uporabili nekaj Minattijevih verzov, ki so jih izbrali organizatorji.

/ str. 10
Urška Petaros

Občni zbor Zadružne banke Doberdob in Sovodnje

Uspešno poslovanje in zgodovinski prelomnici

Poslovanje v letu 2016 je bilo za Zadružno banko Doberdob in Sovodnje povsem uspešno, saj se je končalo z dobičkom 272 tisoč evrov in s kapitalno ustreznostjo (Tier 1) nad 18%, kar je nad povprečjem ostalih bank v FJK in Italiji. Ravnatelj Flavio Masetti je na občnem zboru v petek, 19. maja, v Kulturnem domu v Gorici članom izpostavil zelo dobre rezultate na vseh postavkah ekonomskega računa. Obrestna marža beleži porast 5%, čiste provizije več kot 6% (predvsem

zaradi razvoja zavarovalniškega sektorja), poslovni prihodki nad 8%, operativni stroški pa so se znižali za skoraj 10%. Nadaljuje se večletna rast na kreditih (+5%) kot tudi povečanje operativne mase (od 209 na 213 mio). Doseženi uspeh je pomenljiv, saj je bil dosežen s kritjem slabih posojil v višini 48%, z zgodovinsko nizkimi (negativni Euribor) obrestnimi merami, z znižanjem dolgov do bank za približno 40% in nelahkimi pogoji delovanja na tržišču.

/ str. 16

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

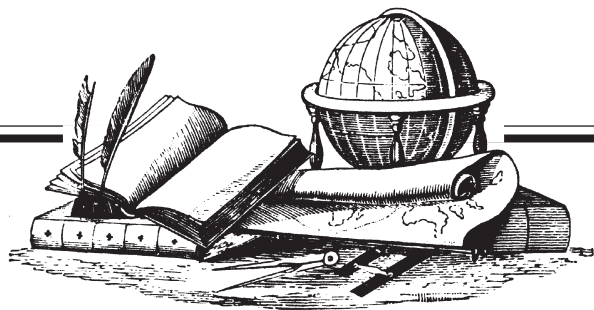
PARRUCCHE
Lanza

- KOZMETIKA ZA LASE
- PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

**OPRAVI NAKUP ZA VSAJ 25 EVROV...
IN PO SVOJI IZBIRI BOŠ
LAHKO KUPIL VELIKO
PROFESIONALNIH
PROIZVODOV
PO 1 evro!**

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odperto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

Videmska pokrajina

Minister Gorazd Žmavc v Beneški Sloveniji

Slovenska narodna skupnost Dobrila (Paritetni odbor) zahteva več slovenščine v javni upravi

Na sestanku, ki ga je na sedežu deželne vlade v Trstu sklicala predsednica Paritetnega odbora za vprašanja slovenske manjšine Ksenija Dobrila, so poudarili, da je skrb javne uprave za slovenski jezik še vedno nezadostna. Dobrila je deželni svetnikoma Igorju Gabrovcu in Stefanu Ukmarju ter predsednikoma SKGZ in SSO Rudiju Pavšiču in Walterju Bandlju naštel kopico nerešenih vprašanj, pri čemer je glavni poudarek namenila zdravstvu.

V deželnem zdravstvenem sistemu je namreč opaziti preskromno pozornost za pravice slovenske narodne skupnosti, je ocenila Dobrila.

Težave nastajajo zaradi pomanjkanja ustreznih kadrov, ki bi govorili slovensko, kar je na nekaterih področjih še posebej pereče. Pozna se na primer pomanjkanje slovenskih logopedov, slovenske sociopsiho-pedagoška služba na Tržaškem pa je še vedno prešibka in še vedno čaka na imenovanje ustreznega vodje.

V deželni zdravstveni reformi so sicer navedene pravice slovenske narodne skupnosti, toda izvajanje zakonskih določil je bolj kot ne odvisno od izvršnih aktov posameznih zdravstvenih podjetij. Ta pa za zdaj niso pokazala velikega razumevanja za slovenske upravičene zahteve, je še opozorila predsed-

nica Paritetnega odbora. Težave se poznajo tudi pri zapisovanju šumnikov v zdravstvenih dokumentih. Deželna informacijska družba Insiel je sicer svoj črkovni nabor primerno razširila, toda zatika se v stikih z ministrstvom v Rimu, kjer še vedno niso opremljeni s programom, ki bi omogočal pravilni zapis slovenskih imen in priimkov.

Dobrila je nato spomnila še na težave z vozniškimi do-

vlade prihodnjo pomlad osredinili na nekaj ključnih zahtev.

Toda konkretnega sklepa na koncu srečanja ni bilo, ostalo je le pri zavezi vseh, da bodo po svojih močeh opozarjali na nerešena vprašanja.

Podpredsednik deželnega sveta Igor Gabrovec je obžaloval, da je treba deželno vlado in politično večino stalno opozarjati na pravice slovenske narodne skupnosti, Stefano Ukmar pa je ocenil, da so

včasih Slovenci preslabo organizirani oziroma da ne izkoriščajo vseh možnosti, ki so jim na razpolago.

Podoben mnenja je bil tudi Rudi Pavšič, ki bi si sicer želel več poslušanja za jezikovne pravice, opaža pa tudi neko "romantizacijo manjšine" in "pomanjkanje neke režije" znotraj nje. Walter Bandelj pa je dejal, da se izvajanje zaščitnih norm vleče preko vsake sprejemljive mere, zato bi bilo treba pomisliti na nove prijeme in morda tudi na pravne poti.

"Moramo se opreti na pravne argumente", se je na koncu strinjala Dobrila, "kar ne pomeni, da so to nujno tožbe". Predsednica Paritetnega odbora je zato predlagala, da se pritiski izvajajo predvsem na funkcionarje, kar marsikdaj bolj zaleže kot dogovarjanje na politični ravni.

ARC/PV

Srečanja pod lipami

Obisk svečanosti v Kočevskem rogu

Pred kapelo Božjega usmiljenja ob grobišču pod Krenom v Kočevskem rogu bo v soboto, 3. junija, ob 11. uri vsakoletna spominjska svečanost z mašo, kateri bodo sledili nagovori in kulturni program. Letošnja svečanost bo 28. po vrsti, organizirata jo župnija Kočevje in Nova slovenska zaveza.

Grobišče pod Krenom simbolno predstavlja številna druga grobišča, ki se nahajajo v okolici, pa tudi po vsej Sloveniji, v katerih ležijo Slovenci in pripadniki drugih narodov, ki jih je revolucionarna oblast izvensodno pobila ob koncu vojne. Prvo slovesnost pod Krenom je 8. julija 1990 ob udeležbi 30.000 ljudi vodil tedanji ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar.

Kulturni center Lojze Bratuž in

Kroček za družbena vprašanja Anton Gregorčič iz Gorice bosta v okviru Srečanj pod lipami tudi letos poskrbela za avtobus, ki bo peljal na spominjsko svečanost iz Gorice (ob 7.00) s postankom pri Fernečih (ob 7.45) na spominjsko svečanost. Avtobus bo parkiral blizu prizorišča. Po slovesnosti

bo za udeležence poskrbljeno kosilo. Popoldne se bomo ustavili še v Stični, kjer bomo pod strokovnim vodstvom obiskali znameniti cistercijanski samostan z baziliko Žalostne Matere božje in Muzej krščanstva na Slovenskem.

Informacije in prijave sprejemajo v uradu Kulturnega centra Lojze Bratuž od ponedeljka do petka med 8.30 in 12.30, na telefonski številki 0039-0481-531445 ali po elektronski pošti info@centerbratuz.org. Podrobnosti in ceno bodo prireditelji naknadno sporočili.

Časnikarski tečaj za mlade v našem uredništvu

Minuli četrtek, 18. t. m., smo v našem uredništvu v Gorici nadaljevali s časnikarskim tečajem z mladimi dijaki goriških slovenskih višjih srednjih šol. Tečaj bomo nadaljevali tudi ta teden, saj bo novo srečanje danes, v četrtek, 25. t. m., ob 14.40, ko se bomo spet zbrali in skušali prikazati moč govornih besed, ki naj se čim lepše pokaže v dobro narejenem in seveda napisanem intervjuju. Tečaj je namenjen vsem tistim mladim, ki bi radi spoznali osnove pisanja za medije, predvsem pa bi s svojimi svežimi idejami doprinesli k izboljšanju sicer že obstoječega spletnega portala našega tednika Novi glas.

Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc je sredo, 17. maja 2017, v okviru celodnevne obiske pri slovenski avtohtoni narodni skupnosti v videmski pokrajini opravil več delovnih sestankov s predstavniki slovenskih organizacij, ki delujejo na tem območju. Minister Žmavc je sodelaval najprej imel sestank s krovnicima organizacijama in najpomembnejšimi predstavniki beneških Slovencev v Špetru v Slovenskem multimedialnem oknu, kot se tamkajšnji sodobni muzej in kulturno središče vseh Slovencev imenuje.

Ministra Gorazda Žmavca je na obisku spremljala tudi generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Ingrid Sergaš, ki je srečanje z beneškimi Slovenci tudi izkoristila, da se je vsem zahvalila za lepo sodelovanje, junija meseca namreč odhaja z mesta generalne konzulke v Trstu na zunanje ministrstvo v Ljubljano.

V prvem delu programa se je minister Žmavc v Slovenskem kulturnem domu v Špetru sestal s predsedniki deželnih in pokrajinskih odborov obeh krovnic organizacij Slovencev v Furlaniji Julijski krajini, Sveta slovenskih organizacij in Slovenske kulturno gospodarske zveze, ter s predstavniki Inštituta za slovensko kulturo in Zavoda za slovensko izobraževanje. Tako predsednik SSO Walter Bandelj kot predsednik SKGZ Rudi Pavšič sta v spremstvu tesnih sodelavcev izrazila zadovoljstvo ob

srečanju z ministrom in sestanke na vseh ravneh ocenila za zelo plodne.

Ko nam je minister Žmavc po prvih dveh sejah dal izjavo, je v njej izpostavil predvsem zadovoljstvo nad organizirano stjo in delom Benečanov; poudaril je tudi nove izzive in potrebo po novih povezovanjih med Slovenijo in Slovenci, a ne samo, na Videmskem. Dejal je, da se sam s svojo ekipo zaveda, da je lahko gospodar-

ma se je minister Žmavc srečal s predstavniki slovenskih organizacij v Čedadu, in sicer z Združenjem Evgen Blankin, Zadrugo Most, uredništvom Doma, Glasbeno matico, Kulturnim društvom Ivan Trinko, uredništvom Novega Matajurja, Zvezo slovenskih kulturnih društev, društvom Slovencev po svetu in Kmečko zvezo. Osrednje teme pogovorov so bile šolstvo, jezik in mediji.

Minister se je ob obisku seznanil z delovanjem vseh organizacij kakor tudi s problemi, s katerimi se soočajo Slovenci v videmski pokrajini. Pohvalil je njihova prizadevanja za ohranitev slovenskega jezika, kulture in identitete ter si v prihodnosti želi opraviti več delovnih srečanj.

V okviru obiske si je minister ogledal tudi Slovenski multimedijški center SMO - Slovensko multimedialno okno, ki je nastal kot del evropskega projekta Jezik - Lingua, in prenovljene prostore nastajajočega etnografskega muzeja v Solbici v Reziji, ki bo odprt v letošnjem letu.

JUP

Novo vodstvo Zadruga Goriška Mohorjeva

V četrtek, 18. maja, se je sestel novoizvoljeni upravni odbor Zadruga Goriška Mohorjeva, ki je iz svoje srede izbral za predsednico prof. Franko Žgavec, za podpredsednika pa Martina Drufovko. Na seji so sklenili, da najprej preverijo stanje Zadruga, potrebe otroške revije Pastirček, Goriške Mohorjeve družbe in tednika Novi glas.

Povejmo na glas

Družba žal vzdržuje isto smer

Nedvomno pomenljivo v svoji prodornosti je tudi najnovejšo poročilo Istat, ki se nanaša na stanje v Italiji v preteklem letu 2016. Državni inštitut za statistiko ne samo da zbira natančne podatke o najrazličnejših vidikih družbenega življenja, ampak skuša na njihovi osnovi podati analizo trenutnih razmer in takšne ali drugačne spremembe, ki jih je mogoče zaznati. Okvirno stanje se zdi skoraj spodbudno, saj naj bi bila ob evropski tudi italijanska ekonomija v rahlem vzponu, nekoliko se je povečala kupna moč prebivalstva, nekoliko na boljšem so družine v zmernih težavah in nekoliko manj je brezposelnosti. Toda osrednja ocena nas hitro postavi na realna tla, ker je v današnji družbi bistvo dogajanja v vse večjem razkoraku med premožnim, se pravi dobrostoječim delom, in tistimi, ki to niso in jih je vse več na pragu ali celo pod pragom revščine. Srednji razred je namreč dodobra obubožal, njegova pred krizo razmeroma zelo ugodna raven se je močno znižala in to zniževanje se tiho a razvidno nadaljuje. Da seveda ne govorimo o srhljivi absolutni revščini, ki med drugim že pomeni nemožnost nakupa hrane in dramatično ogroža 4,6 milijona ljudi. Nespodbudno je tudi nenehno naraščanje javnega dolga, ki je ob koncu preteklega leta znašal 2.218 milijard evrov, potem ko se je v enem letu povečal za 45 milijard evrov. Vse večja je tudi razdalja med severom in jugom, med razvitim in nerazvitim območjem, saj npr. absolutna revščina prizadeva na severu 5% pre-

bivalstva, na jugu pa kar 9,1%. Ob vsem tem bi lahko rekli, da družba - bolj ali manj v vsem razvitim svetu - kljub slabšanju svojega stanja vzdržuje isto smer in prelomno ne ukrepa. Skoraj nihče si z neugodnim dogajanjem ne bel glave, revnejši sloji nimajo svojih političnih predstavnikov in politika jih komajda omenja, čeprav za ljudi z obrobja nekaj naredi, vendar odločno premalo. V tej smeri zadeve nemoteno drsijo naprej in na ta način vedno težje obstajajo dobri odnosi med ljudmi, saj se v hlastanju za materialnimi dobrinami povečuje tekmovalnost, že kar množično se v posameznikih kopičijo nemir in stiske oziroma duševno nezadovoljstvo tudi pri tistih, ki nam nič ne manjka. Duhovne vrednote, ki so seveda edina in resnična rešitev in se jim v prvi vrsti pravi solidarnost in čut za bližnjega, so odrinjene daleč vstran in so videti kot naši nasprotniki: kaj mi res govoriš o čutu za bližnjega, ko pa sam nimam dovolj in me skrbi za prihodnost?! Ne nazadnje ne gre zgolj za manjkajoči odnos do socialno ogroženih, čeprav bi se morala tu upravičeno najprej vzbuditi solidarnost. Trenutno stanje nesolidarnosti prizadeva tudi odnose med večino, ki ne trpi materialnega pomanjkanja, a jo zaprtost zgolj vase odmika od duhovnih vrednot in s tem človeka osamlja, ga potiska v tesnobo in celo v obup in strah. Družba bi torej, vsekakor v svoje dobro, morala nekaj storiti za spremembo smeri. In zakaj tega ne stori, zakaj tako dolgo odlašaja?

Janez Povše

POGOVOR Walter Bandelj

Konkretno za naše mesto in za dobro slovenske narodne skupnosti

Dobra dva tedna nas še ločita od goriških občinskih volitev. Tokrat smo se pogovorili z občinskim svetnikom stranke Slovenska skupnost, bančnikom, družbenim delavcem in predsednikom Sveta slovenskih organizacij Walterjem Bandeljem.

Bili ste predsednik rajonskega sveta Podgora, kako ste sprejeli ukinitve rajonov?

Rajoni so imeli velik pomen in predsedniki pomembno vlogo. Predsednik rajonskega sveta je bil predstavnik s pristojnostmi javnega funkcionarja in je lahko vplival na odločitve v rajonu, kjer je deloval. Jaz sem vlogo predsednika izvajal vedno z velikim veseljem, imel sem neposreden in vsakdanji stik z ljudmi ter jim z veseljem prihajal na pomoč. V medijih se je nasledilo več informacij in novosti o posameznih rajonih,

ker so sami predsedniki večkrat kaj napisali in seznanjali občane o dogajanju. Veliko lahko naredi tudi občinski svetnik, toda menim, da ima lik predsednika rajona večji in pomembnejši vpliv na teritorij, zato tudi upam, da bodo rajoni zopet oživel.

Veliko se ukvarjate z gospodarstvom. Kako je na tem področju?

Razmere so precej kritične in nujno je treba ukrepati na tem področju. Trgovine zapirajo in kot posledica doživljamo osiromašenje vsega v središču mesta. Če se sprehodimo po mestu, vidimo več zaprtih kot odprtih trgovin in to je zelo žalostno. Nujno bo pripraviti ustrezne načrte in priskočiti na pomoč trgovcem.

Z obžalovanjem gledam na goriško tržnico, kjer je bila moja družina prisotna veliko let. Ve-

lika in lepa stavba, srce goriškega mesta... V zadnjih tridesetih letih ni občinska uprava poskrbela za nobeno izboljšavo. Take strukture na tak način propadajo, niso več privlačne in postanejo turistično nezanimive. To je velika škoda.

Kako je bilo teh pet let v občinskem svetu in kateri uspeh vam je najbolj pri srcu?

Svetovalci stranke Slovenska skupnost smo veliko delali. Gotovo je uporaba slovenščine v občinskem svetu pomemben dosežek. Drugače sem se ukvarjal z

vprišani, ki sem jih skušal reševati že kot predsednik rajona, na primer azbest, bregovi

Soče, divji prašiči in antene. Pomemben dosežek je tudi imenovanje slovenskega člana v komisijo za okolje, kar mi je bilo posebno pri srcu.

Vas je kaj razočaralo?

Ja, lahko bi omenili marsikaj, še predvsem na področju zdravstva, dvojezičnosti in čezmejnega sodelovanja.

Motil me je tudi odnos, ki ga je imela Občina do slovenske konzulte. Zelo malo jo je upoštevala in to se mi ne zdi pravično. Moramo pa priznati, da se nekateri člani konzulte niso dovolj resno spoprijeli s to odgovornostjo.

Čezmejnega sodelovanja bi

lahko bilo torej več?

Ja, mislim, da je bilo čezmejno sodelovanje nezadostno na vseh področjih. Počasi uveljavlja svojo vlogo EZTS, veliko pa se da še narediti.

Omenili ste Sočo. Bi lahko Občina bolj valorizirala to našo lepo reko?

Seveda. Reka Soča ima velik kulturni, turistični, rekreativni in športni potencial. Tega uprava očitno ni razumela. Dovolj bi bilo, da bi se ozrli čez mejo in pogledali, kaj vsega načrtujejo na slovenski strani: urejene plaže, okrepčevalnice, kolesarske steze in vodni športi. Solkan je postal eden od evropskih centrov za kajakaštvo, v Gorici pa si društvo Šilec ne more izboriti niti skladišča za kajake.

11. junija bodo občinske volitve. Kakšne občutke imate?

Položaj je zaradi politične razdrobljenosti precej zapleten. Devet županskih kandidatov je pretirano število. Upam, da bodo volilci dovolj modri in bodo volili za tiste obraze, ki res hočejo kaj konkretnega narediti za naše mesto in - v našem primeru - za slovensko narodno skupnost.

Matevž Čotar

Ljubljana / Predstavniki slovenske manjšine pri ministru Erjavcu Sloveniji ni vseeno, če slovenskega parlamentarca v Rimu ne bi bilo

Na Ministrstvu za zunanje zadeve v Ljubljani je v ponedeljek, 22. maja, potekalo srečanje med zunanjim ministrom Karlom Erjavcem in predstavniki slovenske narodne skupnosti v Italiji. Srečanja se je udeležil tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc. Osrednja tema pogovorov je bil snujoci se volilni zakon v italijanskem parlamentu.

Minister Erjavec zaskrbljeno sledi snovanju nove italijanske volilne

zakonodaje in posledičnemu vprašanju slovenske zastopanosti v rimskem parlamentu. Po njegovem mnenju bi bilo primerno, da bi vsekakor ohranili vsaj dosedanj status, po katerem je v senatu oziroma poslanski zbornici vedno sedel Slovenec. Kako udeležiti 26. člen Zaščitnega zakona o olajšanem zastopstvu, bo mogoče videti v prihodnjih tednih. Na srečanju, ki so se ga na ministrstvu udeležili poslanka Tamara Blažina, predsednica paritetnega

odбора Ksenija Dobrila, predsednika krovnih organizacij SSO in SKGZ Walter Bandelj in Rudi Pavšič ter deželni svetnik Igor Gabrovec, je načelnik slovenske diplomacije zagotovil pomoč in podporo svojega resorja. Slovenski veleposlanik v Rimu Bogdan Benko bo v ta namen v kratkem začel niz srečanj z italijanskimi vladnimi strankami. Zunanji minister je poudaril, da bo tudi sam nagovoril italijanskega premiera Gentilonija. Glede

na osnutek novega volilnega zakona bo namreč vlada imela ključno vlogo pri načrtovanju volilnih okrožij, ta pa naj bi po mnenju Blažinove morala odražati realno naseljenost slovenske narodne skupnosti.

Določitev okrožij pa ni edino odprto vprašanje, v manjšini je zlasti za stranko Slovenska skupnost v luči avtonomnega političnega nastopanja velikega pomena tudi tematika znižanja volilnega praga.

O recipročnosti med slovensko narodno skupnostjo v Italiji in italijansko manjšino v Sloveniji, ki ima po ustavi zagotovljeno mesto v Državnem zboru, je minister povedal, da je to moderen model, ki ga priporoča sam Svet Evrope.

GORICA Predstavitev kandidatov SSK Volimo modro in ne razpršujemo glasov!

V soboto, 20. maja, je stranka Slovenska skupnost na svojem sedežu v Gorici predstavila kandidate, ki bodo na junijskih občinskih volitvah zastopali lipovo vejico. Pokrajinski tajnik stranke Julijan Čavdek je v uvodnih besedah povedal, da se simbol skupnosti po dvajsetih letih spet vrača na glasovnice, sicer v družbi simbola liste *Gorica 100 sanj*, s katero stranka sodeluje.

"Ponovno kandidirata Marilka Koršič in Walter Bandelj, novost je Marko Zavadlav, ki v Štandrežu nasledi Božidarja Tabaja. Božu gre velika zahvala za vse, kar je opravil v teh dvajsetih letih za našo skupnost", je povedal Čavdek. "Stranka bo na teh volitvah podpirala kandidata Roberta Collinija, za katerega sem prepričan, da je dober kandidat. Obvlada dobro slovenski jezik, podpira ponovno ustanovitev rajonskih svetov in polno izvajanje zaščitnih zakonov 482/99 in 38/01. Za stranko so to še posebej pomembne programske točke".

Marilka Koršič je povedala, da so svetniki SSK v teh letih veliko naredili, tudi s pomočjo navadnih občanov, s katerimi so bili vedno v stiku. "Veliko je nerešenih problemov in upam, da bomo v naslednjih letih delo lahko nadaljevali", je izjavila Koršičeva.

Walter Bandelj je poudaril pomembno vlogo, ki so jo imeli rajonski sveti in njihovi predsedniki: "Predsednik je bil predstavnik s pristojnostmi javnega funkcionarja in je lahko veliko vplival na odločitve v mestni četrti, kjer je deloval". Marko Zavadlav je povedal, kako je pomembno za slovensko skupnost ohraniti in valorizirati kulturo. Kot kmet in član Kmečke zveze je tudi obrazložil, kakšne težave imajo kmetje in kako bi lahko Občina pripomogla k izboljšanju stanja na tem področju. Pokrajinski tajnik Julijan Čavdek je na koncu predstavitev pozval volilce, naj modro volijo in naj ne razpršujejo glasov.

MČ

SSO - SKGZ

Predsednika SKGZ in SSO, Rudi Pavšič in Walter Bandelj, sta v zvezi z novim volilnim zakonom, o katerem poteka razprava v rimskem parlamentu, pisala predsedniku RS Borutu Pahorju naslednji dopis:

"Kot ste seznanjeni, si slovenska narodna skupnost v Italiji prizadeva, da bi nov zakon upošteval kriterije, na podlagi katerih bi bila omogočena izvolitev slovenskega predstavnika v poslanski zbornici in senatu.

Priznati Vam morava, da obstaja resna nevarnost, da ne bomo

dosegli primerne zakonske rešitve. Sam zaščitni zakon ne daje velikih sistemskih zagotovil. Zato je veliko odvisno predvsem od politične volje zainteresiranih predstavnikov italijanskega parlamenta oziroma strankarskih vodstev. Ocenjujemo, da je v tem trenutku izrednega pomena, da tudi Republika Slovenija podpre naša prizadevanja.

V tem smislu se obračava na Vas s prošnjo, da bi v okviru dobrososedskih in prijateljskih odnosov, ki jih vzdržujete s predsednikom italijanske države Sergiom Mattarello, posredovali naša pričakovanja".

Dopis sta v vednost posredovala še predsedniku vlade Miru Cerarju, ministru za zunanje zadeve Karlu Erjavcu, ministru za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazdu Žmavcu, veleposlaniku RS v Rimu Bogdanu Benku in generalni konzulki RS v Trstu Ingrid Sergaš.

Stališče SSK na srečanju z ministrom Erjavcem Za zastopnika v Rimu!

Osnutek novega volilnega zakona za poslansko zbornico in senat, ki ga je pred kratkim vložil vodja polanske skupine DS Ettore Rosato, še vedno ne nudi nobenega zagotovila in tudi ne olajšave za izvolitev Slovence v rimski parlament. S posebej zarisanimi okrožji si prav tako ne bomo mogli veliko pomagati, če ostane vstopni prag tudi za liste, ki so izraz narodnojezičnih manjšin, na nivoju 20% glasov na deželni ravni. Gre za količnik, ki je dosegljiv za Francoze v Dolini Aoste in za Nemce na Tridentinskem, nikakor pa ne za Slovence v FJK. To pomeni, da, ko bi morebitna enotna slovenska lista zbrala čisto vse glasove pripadnikov manjšine, bi vsekakor ne mogla sodelovati pri delitvi sedežev, saj ne bi dosegla vstopnega praga in ji zato npr. tudi vse določbe o posebej zarisanim uninominalnem okrožju ne morejo pomagati".

"Zato stranka Slovenska skupnost vztraja na edinem modelu, ki je doslej dokazal, da je ustavno usklajen in da funkcionira. Gre za vključitev možnosti dogovora samostojne slovenske liste - ni nujno, da se ujema s stranko - z vsedravnno stranko.

Tak model omogoča izvolitev predstavnika Južnotirolcev v evropski parlament in isti model je vključen v volilno zakonodajo za izvolitev deželnega sveta FJK. Ključnega pomena pa je, da se 20-odstotni volilni prag za FJK zniža na vsaj statistično realno dosegljivo raven. Zaščitni zakon iz leta 2001 jasno govori o obvezni, da so v volilna pravila za poslansko zbornico in senat zapisane konkretne olajšave za izvolitev slovenskih predstavnikov. Teh olajšav zaenkrat ni. V danih pogojih bo slovenski kandidat izvoljen izključno v primeru, da ga katera od večjih italijanskih vsedravnih strank milostljivo vključi v sam vrh kandidatne liste (niso predvideni preferenčni glasovi) ali pa v katero od 'gotovih' uninominalnih okrožij. Izvolitev pod takimi pogoji je vsekakor dobrodošla, žal pa ne moremo reči, da je tovrstnega parlamentarca samostojno, suvereno in svobodno izbrala slovenska narodna skupnost!" je na srečanju z ministrom Erjavcem in Žmavcem v Ljubljani izpostavil deželni politični tajnik SSK Igor Gabrovec, ki zato odklanja vsako namigovanje, da je v komaj objavljeni različici zaščeno pravicam slovenske narodne skupnosti v FJK.

Na povratnem letu iz Fatime v Vatikan

Papež o duhovnem dejstvu v Medžugorju

Ob koncu apostolskega potovanja na Portugalsko je papež Francišek na povratnem letu v Rim, v soboto, 13. maja 2017, odgovarjal na novinarska vprašanja. Spregovoril je o romanju v Fatimo, o Medžugorju, srečanju s predsednikom ZDA, ki je predvideno 24. maja, Bratovščini Pija X., ekumenizmu ter nekaterih drugih aktualnih tematikah. Na vprašanje italijanskega novinarja, kaj meni o prikazovanjih v Medžugorju in kako komentira nedavno imenovanje posebnega škofa, ki bo skrbel za pastoralni vidik romanj, je odgovoril:

“Vsa prikazovanja ali domnevna prikazovanja spadajo na zasebno področje, niso del rednega javnega Cerkevnega učiteljstva. Medžugorje: je bila ustanovljena komisija (ustanovil jo je papež Benedikt XVI., op. p.), ki jo je vodil kardinal Ruini. Jaz sem konec leta 2013 ali v začetku leta 2014 od kardinala dobil ugotovitve komisije, v kateri so bili dobri teologi, škofje in kardinali. Dobri, dobri, dobri. Poročilo Ruini je zelo, zelo dobro. Potem je bilo nekaj dvomov v Kongregaciji za nauk vere, ki se je zdela primerno poslati vsem članom Kongregacije vso dokumentacijo, tudi stvari, ki so se zdele nasprotne Poročilu Ruini. Jaz sem dobil obvestilo, spomnim se, da je bilo v soboto zvečer. Ni se mi zdelo pravilno, saj je bilo tako, kot da bi dali na dražbo – oprostitve izrazu – Poročilo Ruini, ki je bilo zelo dobro narejeno. In v

nedeljo zjutraj je prefekt Kongregacije za nauk vere prejel moje pismo, v katerem sem mu rekel, naj namesto da bi poslali mnenja vsem članom, le-ta pošljejo meni osebno. Ta mnenja so bila pretehtana in vsa poudarjajo izčrpnost Poročila Ruini. Da, predvsem je potrebno ločiti tri stvari. Glede prvih prikazovanj, ko so bili [vidci] otroci, poročilo bolj ali manj pravi, da je potrebno še naprej raziskovati. Glede sedanjih domnevnih prikazovanj pa ima poročilo nekatere dvome. Osebno sem bolj 'zloben': raje imam Marijo mater, našo mater, in ne Marije, 'vodje poštnega urada', ki vsak dan pošilja sporočilo ob določeni uri..., to ni Jezusova mama. In ta domnevna prikazovanja nimajo

posebne vrednosti. In to pravim kot osebno mnenje. Kdo misli, da bi Marija rekla: "Pridite, ker bom jutri ob tisti uri povedala sporočilo tistemu vidcu". Ne. (V Poročilu Ruini) se ta videnja razlikujejo. In tretjič, pravo in resnično bisto Poročila Ruini: duhovno dejstvo, pastoralno dejstvo, ljudje, ki grede tja in se spreobrnejo, ljudje, ki srečajo Boga, ki spremenijo življenje... Za to ni čarobne palice in tega duhovno-pastoralnega dejstva ni mogoče zanikati. Zato je bil zdaj imenovan škof – dober, zelo dober, saj ima veliko izkušenj – ki bo skupaj z vsemi temi podatki, z odgovori, ki so mi jih poslali teologi, pogledal, kako se odvija pastoralni del. In na koncu se bo reklo kakšno besedo”.

ZNAMENJE KRIŽA PRIMOŽ KREČIČ

Bog, ki trpi s človekom

Papež Benedikt XVI. je želel z okrožnico: 'Bog je ljubezen', povabiti k premisleku o Bogu, ki ni oddaljen, negiben in popoln v svoji presežnosti, ampak, ki ljubi in se približa človeku v njegovem trpljenju ter brezizhodnosti. Po drugi strani se resno postavlja vprašanje, zakaj Bog molči, ko je na svetu toliko hudega, kako more on, ki je dober, tolerirati krivice in uničevanja, ki so prisotna v tem svetu? Zlasti žgoče ostaja vprašanje trpljenja nedolžnih ljudi. Nekateri so razočarani, da ni več mogoče govoriti o Bogu, ki se zanima za človeka, ampak o smrti Boga, ki nima več vpliva na življenje.

Sveto pismo govori o Bogu, ki je z ljubeznijo in naklonjenostjo spremljal izraelsko ljudstvo v zgodovini. To pomeni, da jim ni bil oddaljen, ampak, da je čutil njihovo trpljenje, težave in veselje ter se odzival z ljubeznijo, pa tudi z jezo. Podoba tega Boga se je v vsej resničnosti razodela v Jezusu Kristusu, ki se je občutljivo odzival na bolečine ljudi, doživljal je njihovo žalost, jezo in trdoto, ko so se zapli pred Bogom zaveze. (Mr 3,5) Ob vprašanju, zakaj trpijo nedolžni, že v Stari zavezi ni bilo odgovora. Job je prišel do spoznanja, da je Bog nepredvidljiv in je le molk odgovor pred njegovo skrivnostjo. Novozavezni pisatelji so povezali podobo trpečega služabnika (Iz

53) z izkušnjo Jezusovega trpljenja na križu. Predvsem so postavili Boga ljubezni (1 Jn 4,8) v kontekst križa, da se je tam razkrila vsa globina in veličina Božje ljubezni do sveta in človeštva. Zato more v Kristusu prejeti luč velika uganka bolečine in smrti. (CS 22) Bog odgovarja na trpljenje in bolečino človeštva tako, da v Jezusu Kristusu sam vstopi

vanj in ga trpi tako, da ga spremeni v dar za človeštvo. Ne le za pogankega Aristotela, ampak tudi za nekatere krščanske mislece je bilo Božje trpljenje nekaj nezasičanega. Toda prav v tem je veličina razodetja, ki ga prinaša evangelij. Ni ljubezni brez bolečine, pravijo. Božji Sin se je v ljubezni izpraznil od svoje Božje slave in približal vsaki človeški bolečini.

S tem je odprl novo pot darovanja in ljubezni v moči njegovega Duha. Bog prihaja naproti prav tam, kjer so ga mnogi že odpisali. Blizu nam je povsod, kjer so naše roke in misli prekratke, napolnjuje trenutke, ki so polni praznine in brezizhodnosti. Njegova ljubezen sije tudi preko prepada smrti. Za vse to pa je treba narediti svobodni korak in objeti križ. Kolikor pritrdimo križu, smo zares ljudje, odprti za ljubezen, ki ne pozna nobene meje, njena luč nikoli ne zaide. Kristusova smrt na križu je dejanje trajnega upanja v novo in novo darovanje in sprejemanje.

Verniki iz Vipavske obiskali tržaške rojake Romanje k Mariji Vnebovzeti na Repentabor

Vsakoletno druženje v bližnji skupini župnije Vipava že nekaj let zaključimo z organizacijo romanja. Letos smo se v soboto, 13. maja, podali v Repentabor med Slovence v tržaški pokrajini, kjer smo imeli sveto mašo, ki jo je daroval naš župnik, gospod Alojz Furlan v stari cerkvi Marije Vnebovzete. Repentabor je občina, ki se imenuje po cerkvi v Repentaboru in ima v grbu tudi njeno podobo. Cerkev je pokrita še s škrkami in mogočno stoji na vzpetini, imenovani Tabor, 418 m nad morjem, od koder je čudovit pogled na vse strani pokrajine. V tej cerkvi nas je sprejel župnik in dekan na Repentaboru, škofov vikar za Slovence, salezijanski duhovnik iz Ljubljane, g. Anton Bedenčič, ki nam je pred sv. mašo razložil zgodovino nastanka cerkvice in predstavil župnijo. Maši je sledilo druženje, na kate-

rem nam je tržaški novinar in publicist Ivo Jevnikar slikovito in izčrpno razložil, v kakšnih razmerah so živeli in še živijo tržaški Slovenci od avstro-ogrške države do današnjih dni. Po kosilu "iz nahrbtnika" smo se odpeljali na ogled etnografskega muzeja v Kraško hišo v Repnu, kjer je odlično predstavljen in lepo vzdrževan primer kraške ljudske ar-

hitekture z vsemi detajli in opremo, ki sega v zadnje desetletje 18. stoletja. V galeriji Kraške hiše je bila na ogled še jubilejna razstava 80-letnika Milana Bizjaka s kraškimi motivi, vredna ogleda. Romanje smo sklenili še z ogledom svetišča na Vejni in se polni lepih doživetij vračali proti domu.

Naključje je hotelo, da smo o g. Bedenčiču izvedeli mnogo lepega že v Vipavi 6. maja letos, ko mu je bilo podeljeno priznanje Naša Slovenija 2016, ki ga podeljuje Društvo za ohranjanje in uveljavljanje slovenske kulturne in naravne dediščine Kultura-Natura, za njegovo 40-letno versko, vzgojno in kulturno delo na Tržaškem. Ker pa je bil dobitnik tega priznanja v tem času na romanju na Cipru po Pavlovih poteh, je njegovo priznanje prevzel v Vipavi župan občine Repentabor Marko Pisani. Ob tem priznanju g. Bedenčiču iskreno čestitamo in želimo, da bi s tako bogatim življenjem še dolgo nadaljeval med našimi tržaškimi Slovenci.

Magda Rodman

Prejeli smo Odgovor

Spoštovani g. doktor Bran-ko Marušič!

Prisrčna zahvala, da prebirate tudi moje "čakole". Priznam, da jaz vseh Vaših zapisov ne preberem, preberem pa vsaj včasih kaj.

Najprej se Vam opravičujem, da Vam nisem odgovoril po elektronski pošti. Vzrok je bil ta, da sem imel kompjuter pokvarjen. Naj bo odgovor vsaj v časopisu, ker Vi tako želite. Nimam sicer rad, da peremo naše čunje v javnosti, ko nas je čas obdaril z vodo, Vas s Sočo, in škandaloznim vodnim umotvorom na solkanškem placu, mene pa z vsaj včasih polnim jezerom.

V Vašem zapisu od 18. maja 2017 pišete, da ste v mojem članku od 27. 4. 2017 prepoznali sebe. Če ste natančneje brali, ste lahko videli, da nisem imenoval nikogar. Upam, da dobro veste, da od Milj do Trbiža piše preko "starega konfina" vsaj dober ducat piscev, ki imajo različne poklice. In to ne samo v slovenske, ampak tudi v italijanske in nemške časopise.

Prav ste zapisali: "Gospod Kodelja rad brska po preteklosti". Da, to pa zato, da bi se pisno ohranilo tudi še kaj, kar ni bilo napisanega na uradni liniji, saj smo živeli v zanimivem času. O tem ste lahko nekaj prebrali tudi v zapisu prof. Tomažka Pavšiča v Primorskem dnevniku 18. maja 2017 pod naslovom "Kot borbena ladja v istem brodov-

ju". Prav tako tudi dobro veste, da o zgodovini lahko pišejo tudi nepoklicni zgodovinarji ali pa tisti, ki so določene stvari doživeli. Prav zato imajo nekateri "posebej pravoverni", take stvari za izmišljotino, čeprav so bile resnične ...

Omenjate, da ste me že enkrat opomnili na netočnost mojega spomina. Sem Vam odgovoril! Šlo je za nepomemben dogodek, čeprav ima zgodovinsko vrednost, o katerem bi Solkanci rekli: "Kako so Močnika cballi čez konfin". Tedaj sem omenil tri osebe, ki so bile najbolj dejavne v tej akciji in tudi napisal dve imeni, tretjega pa ne, ker je bil tedaj še živ. Tudi to sem Vam pojasnil! Potem je šlo za SOLKANSKO KRONIKO, ki jo je napisal dr. Franc Močnik. V tej brošuri je nekaj pomanjkljivosti. Tudi o tem sem že pisal, pa naj ponovim. Z dr. Joškom Šavlijem sva se z dr. Močnikom srečala v Zavodu sv. Družine. Vprašala sva ga: "G. doktor, zakaj niste napisali resnice, ko so Vas metali preko meje, ampak ste napisali, da so pri tem dejanju sodelovali nesolkanski mulci?" Odgovor: "Ker nisem želel nobenega žaliti!" "Ja, pa to ni prav!" "Vem, da ni prav, napisal sem tako!" Drugič se je pogovor z dr. Francem Močnikom nanašal na tisto slavno srečanje na novogoriški občini, za katero je imel glavno zaslugo g. dekan Srečko Šuligoj. Tudi tedaj

sva z dr. Joškom Šavlijem g. dr. Franca Močnika skupaj vprašala: "G. doktor, so se Vam opravičili za to, kar so z Vami delali?" "Dali so mi darilo!" Vam je kdo rekel: Opravičujemo se, žal nam je, ali kaj podobnega, za vse, kar so z Vami delali v času, ko ste bili v Solkanu in so "Vas cballi čez konfin"? "Saj sem rekel, dali so mi darilo. Če prideta k meni, ga bosta videla!" Tako je dr. Franc Močnik vedno odgovoril, ko je pogovor nanese na ta dogodek. Pa še nekaj: "Časniku ni v prid objavljane neresnic..." "Z besedo na dan! Kaj v tistem mojem zapisu, ne pismu, ni resnično? Res pa je, da se v zamejskem slovenskem (ne italijanskem!) tisku zapaža, da ko ima neki zapis kritično vsebino in se nanaša na drugo stran konfina" ali na našo ljubo SLO, tak članek uredništvo ne objavi ali pa čaka ... Končno pa vsi čakamo ... Lep pozdrav!

Ambrož Kodelja

Nova sezona na Svetih Višarjeh

Rektor Marijinega svetišča na Svetih Višarjeh p. Peter Lah sporoča, da bo cerkev na priljubljeni božji poti odprta od 27. maja do 1. oktobra. Žičnica bo obratovala vse dni od 1. junija dalje, vse do konca sezone. Predvsem na začetku junija in ob koncu septembra bodo zaradi slabših vremenskih razmer možne prekinitve obratovanja. Od 24. junija (ko se bo slovesno začela poletna sezona) do 10. septembra bodo svete maše ob 10., 11. in 12. uri; ob praznikih tudi ob 15. uri. Spovedniki

bodo na razpolago samo v jutranjih urah. Če organizirana skupina želi dati svojim romarjem možnost spovedi, naj organizator predhodno obvesti rektorja. Duhovniki in redovniki so vedno dobrodošli v zakrestiji in župnišču; za tistega, ki bi bil potreben krajšega - duhovnega oz. počitniškega - oddiha, je kakšna prosta soba. Informacije: lah@unigra.it ali tel. 0428 63057 (po 16. uri).

Prvo sv. obhajilo v Sovodnjah ob Soči

Tri župnijske skupnosti v občini Sovodnje ob Soči so v nedeljo, 21. maja, pospremile k zakramentu prvega sv. obhajila šest dečkov. V svoja srca so Jezusa sprejeli Christofer, Tomaž, Adrian, Danijel, Erik in Alessio, ki jih je na ta pomembni življenjski dogodek pripravila veroučiteljica Monica Quaggiato. Domači župnik msgr. Renato Podbersič je v pridigi spodbudil prvo-

obhajance in starše, naj vztrajajo na tej poti in naj redno pristopajo k prejetemu sv. obhajilu, saj nas ima Jezus tako rad, da je za nas daroval življenje na križu. Bogoslužje so prvoobhajanci oblikovali s prošnjami, začetno mislijo in uvodom v očenaš ter zahvalami, na koro pa so jih s petjem spremljali otroci in mladi pod vodstvom Damijane Čevdek Jug.

Prvo sv. obhajilo v Števerjanu

Števerjanska župnijska skupnost je v nedeljo, 21. maja, pospremila k obhajilni mizi trinajst prvoobhajancev; to so Alice, Anja, Clarissa, Erik, Eva, Franc, Iacopo, Loris, Martin, Nicholas, Nikolaj, Vanessa in Veronika. Dve leti jih je pripravil župnik Marijan Markežič ob pomoči Albine Pintar. Župnik je otrokom položil na srce misel Malega princa "Bistvenih

stvari v življenju ne gledamo z očmi, temveč s srcem". Prijatelju Jezusu naj zvesto sledijo celo življenje. Bogoslužje so oblikovali otroci okoli oltarja in na koro pod vodstvom Martine Hlede in Martine Valentinčič ob spremljavi violine (Emanuela Koren) in kitare (Mihael Corsi). Po maši se je slavje celotne skupnosti nadaljevalo v Sedejevem domu.

Kampanja "8x1000"

Menza za revne v Gorici

Tudi v Gorici ni videti konca nenehnemu pritoku revnih, tistih, ki nimajo denarja niti za nakup osnovnih živil, a morajo tudi oni vsaj enkrat na dan zaužiti tople obroke. In prav tem ljudem priskoči na pomoč Menza za revne bratov kapucinov, ki vsak dan postreže z več sto obroki. S pomočjo denarja iz sklada Osem od tisoč, darežljivih posameznikov, Emporija solidarnosti, ki skrbi za hrano tik pred iztekom roka užitnosti, Fundacije Carigo in goriške občinske uprave pomaga Menza za revne vsak dan sto ljudem. Kapucinski brat Luigi Berte' je povedal: "Vsak dan postrežemo med 90 in 110 obroki hrane. Pred časom smo jih postregli manj, a sedaj se je število potrebnih spet dvignilo, včasih nudimo hrano tudi 120 osebam. Revnih iz naših krajev in iz bližnjega Kromberka ter Nove Gorice je okrog 40 na dan, v menzi pa hranimo tudi prišleke, ki čakajo na azil, včasih je potreben prevajalec, da tem prišlekom razložijo, da tisti, ki so nastanjeni v zavetišču Nazareno ali pa v zavetišču svetega Jožefa, ne morejo jesti tu".

jem pa potem kupimo meso prav v teh mesnicah. Na ta način pomagamo tako mestnim mesnicam kot tudi revnim in potrebnim!" je še dodal brat Luigi. Tudi višji srednji šoli Cossar ter Da Vinci sta dejavno pomagali lansko leto, saj so dijaki prispevali predpasnike za tiste, ki delijo hrano, prav tako pa so priskočili

na pomoč tudi dijaki sami, v dogovoru z ravnateljico, seveda. "Hoteliška šola Pertini iz Tržiča nam je ob Božiču pomagala tako, da so pripravili slovesno kosilo. Lepo bi bilo, če bi se še tesneje povezali s šolami", je dodal brat Berte', "mogoče s pomočjo učiteljev in profesorjev verouka". Izpostavil je tudi pomen obiskov otrok in solarjev, ki pridejo, si ogledajo menzo in tako postanejo bolj občutljivi do revnih in na rob odrinjenih. "Brez velikodušnosti velikega števila ljudi, ki nam pomagajo, vsega tega dela seveda sami ne bi zmogli", pravi brat Lorenzo

Zampiva, vodja kapucinskega samostana, ki nadaljuje: "Dobrosrčnost, velikodušnost, solidarnost, vse to je naravnost fantastično in iskreno povem, da smo vsem globoko hvaležni. Sedem bratov kapucinov nas je, tu so še prostovoljci in vsi skupaj večkrat težko vse to zmoremo, saj je prošnja vedno več. Po moje

od drog ali pa se utapljujejo v alkohol in ne zmorejo najti rešitve, gre za izgubljena življenja, med njimi je veliko mladih. Rad bi povedal, da pripravljamo tudi posebne torbice s hrano za tiste, ki ne zmorejo priti v vrsto. V današnji družbi namreč ni lahko prositi za pomoč"...

Selina Trevisan / prevod JUP

Cerkveni in družbeni antislovar (37a) K kot KARMA (1)

Še malo nadaljujemo v načeti smeri - ko smo spregovorili o jogi, spregovorimo še o karmi. O tej temi je pel tudi Francesco Gabbani v pesmi 'Occidentali's Karma', zmagovalki festivala Sanremo in udeleženke Eurosonga, kjer je dosegel 6. mesto. Verovanje v "karmo" torej na Zahodu obstaja in ni tako majhno, zadeva pa ni od danes. Karma se torej sprejema, v znanih ali manj znanih krogih, kakor tudi se to počne poglobljeno ali tudi ne. Zadeva je torej v modi, pogosto se pojavlja v pogovornih oddajah, o njej govorijo znane osebnosti, vidimo jo v filmih in po televiziji, najdemo jo tudi v besedah politikov in novinarjev. Kot kažejo raziskave, sta dva pojma, karma in reinkarnacija, ki se ju zelo pogosto povezuje skupaj, zelo razširjena tudi med tistimi, ki se imajo za kristjane, če pustimo ob strani, koliko krščanstvo tudi prakticirajo (krščanska praksa je mišljena v redni molitvi in udeležbi ter prejetemu zakramentu, zlasti je seveda tu nedeljska maša). Mnogi seveda kaj dosti ne vedo, kako se

osnova koncepta karme in transmigracije duš ne sklada z Jezusovim naukom in s samo podobo učlovečenega Božjega Sina. Kakor pri jogi, bodo seveda tudi tu mnogi trdili, kako gre za starodavno izročilo, kar v neki meri drži, saj omenjeni religiozno-metafizični koncept najdemo v vedski literaturi, indijskih religijah

polovici 19. stoletja, ko se v določenih delih zahodne družbe že začne kriza vere. Stvar se začne širiti skupaj s poenostavljeno različico hinduističnih in budističnih naukov, ki jih širi Teozofija, pa tudi spiritizem, ki duhove razume kot duše, ki čakajo na novo telo. Vse od tistih časov je mnogo intelektualcev, ki so se napajali pri ezoterični literaturi, trdilo, kako naj bi bil karmični zakon pravi nauk "ezoteričnega krščanstva". Mnogi filozofi in književniki so bili ideji

in budizmu, vendar moramo tu biti precej jasni in natančni. Najprej je treba povedati, da se v omenjenih religioznih oblikah ne govori nujno o reinkarnaciji oz. o ponovnem rojstvu človeške duše v drugih živih ali človeških bitjih, zagotovo ne v zahodnjaški obliki. Kot jo učijo na Zahodu, je zadeva iznajdba Teozofije in spiritizma, kot binom karma-reinkarnacija pa se prične širiti v drugi

naklonjeni, npr. Arthur Schopenhauer (1788-1860) ali italijanski pisatelj Antonio Fogazzaro, zlasti v svojem bestsellerju "Malombra" (1881). Tam prikaže primer reinkarnacije, ki jo ima za kompatibilno s krščanstvom. S še enim delom zaokrožamo naše raziskovanje priljubljenosti in razširjenosti karme na Zahodu.

Andrej Vončina

Na Sveti Gori

Na praznik Gospodovega vnebohoda, v četrtek, **25. maja**, bodo maše ob 8., 10. in 17. uri. V soboto, **27. maja**, bo ob 17.45 molitev za mir - Duh Assisija. V nedeljo, **28. maja**, bo ob 16. uri tradicionalno skupno romanje vernikov iz goriške in koprške škofije. Na prvi petek, **2. junija**, bosta po maši (ob 17. uri) izpostavitev Najsvetejšega v kapeli prikazanja in celonočna molitev, ki se bo končala v soboto, **3. junija**, z mašo ob 7. uri. V soboto bo tudi šmarnično romanje koprške škofije (maša ob 11. uri). V nedeljo, **4. junija**, bo ob 15. uri molitvena ura pred Najsvetejšim za moralno in duhovno prenovo slovenskega naroda. Na praznik sv. Rešnjega telesa in krvi, **15. junija**, bodo maše ob 8., 10. in 17. uri. V soboto, **17. junija**, bo ob 19.30 slavnostni koncert ob 300-letnici kronanja Milostne podobe. V nedeljo, **18. junija**, bo ob 15. uri molitvena ura pred Najsvetejšim za nove duhovniške, redovniške in misijonarske poklice. Posebno slovesno bo v soboto, **24. junija** (478 let od prikazanja Matere Božje Uršuli Ferligoj): ob 20. uri slovesna sv. maša, ki jo bo daroval škof Anton Stres; sodeloval bo župnijski pevski zbor iz Tolmina; po maši pete litanije in procesja za Milostno podobo in lučkami. Cerkev bo odprta celo noč, izpostavljen bo Najsvetejši. V nedeljo, **25. junija** ("kronanca"), bo ob 16. uri slovenska sv. maša ob 300-letnici kronanja Milostne podobe. Ob somaševanju škofov in duhovnikov jo bo daroval apostolski nuncij v Sloveniji msgr. Juliusz Janusz. Svetogorska cerkev, ki je bila 19. novembra 1906 povzdignjena v manjšo baziliko (s posebno listino papeža Pija X.) in razglašena 26. aprila 1907, je dobila leta 2016 - v sklopu priprav na 300-letnico kronanja Milostne podobe - uradno ime "BAZILIKA KRALJICE SVETOGORSKE".

ZCPZ Gorica Opera omnia Mirka Fileja

Primorska se prebuja na nov način

Duhovnik, profesor, skladatelj, dirigent, prosvetni delavec, narodni buditelj, organizator, vzgojitelj, prijatelj, veseljak, karizmatik, priljubljen župnik, človek, ki je znal ljudi pritegniti in razveseljati. Vse to in še mnogo več je bil prof. Mirko Filej (1912-1962), duša in motor razcveta slovenske katoliške organiziranosti na Goriškem po drugi svetovni vojni. Ob 105-letnici rojstva in 55-letnici smrti je Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica izdalo njegova dela v monografiji z naslovom *Mirko Filej 1912-1962 zbrano skladateljsko delo*. V sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete in s PD Štandrež je ZCPZ kronalo projekt, ki je zahteval veliko raziskovalnega in uredniškega dela, s koncertnim večerom *Opera omnia Mirka Fileja*; potekal je v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici v petek, 19. maja. Sodelovali so MoPZ Mirko Filej (dir. Zdravko Klanjšček), MoPZ Štma-mer (Nadia Kovic), Združeni mešani pevski zbor ZCPZ - Gorica (Zulejka Devetak), Glasbeno društvo Tamburjaši - Vipava (Vlasta Lokar Lavrenčič). V režiji Metke Sulič so s peštrim sporedom pripravili bogato akademijo, ki je obudila lik velikega in zaslužnega moža; v njegovih skladbah, besedah in pričevanjih o njem ga je bilo skoraj živo začuti. Posebno težo večeru so dale misli oseb, ki so o njem spregovorile. Prvi je to storil predsednik ZCPZ **Dario Bertinazzi**, ki je - poleg sodelavcev in članov združenja ter ljubiteljev glasbe - med navzočimi pozdravil nekdanjo predsednico prof. Lojzko Bratuž, pa tudi nekaj Filejevih sorodnikov. Kot že za projekt, posvečen Emilu Komelu, so sodelavci ZCPZ "z veliko vnamo, resnostjo in poštrevnostjo" v poldrugem letu pregledovali, raziskovali, zbirali stvaritve in pričevanja prof. Mirka Fileja. Sklepni večer ni želel biti "spominska prireditel", je pa le spomnil, da smo v težkih povojnih časih na Go-

riškem imeli ljudi, ki so pripomogli h kulturnemu, narodnemu in verskemu preporodu. Za predstavitve dela Mirka Fileja, duhovnika in skladatelja, niso izbrali cerkve, čeprav je napisal veliko cerkvenih pesmi, temveč Kulturni center Lojze Bratuž, saj ima za kulturno zbirališče Slovencev v mestu velike zasluge zlasti on. S karizmo močne in vedre osebnosti je zbiral množice ljudi za najrazličnejše prireditve. Takrat ni bilo ne računalnikov ne družbenih omrežij, pa vendar so vsi vedeli, kdaj, kje in zakaj so potekale številne prireditve, je dejal Bertinazzi. Kaj lahko storimo danes, da ne bi bil zaman trud, ki so ga vložili možje, kot so bili Bratuž, Filej, Komel in drugi, se je še vprašal predsednik ZCPZ. Prihodnjim rodovom moramo dopovedati, da vsa znanost in študij ne moreta nadomestiti kulture srca, je pribil Bertinazzi. Človek ne more graditi in utrjevati svoje osebnosti le s študijem, delom in napredovanjem v karieri. "Mlade rodove je treba vzgajati k udeleževanju v domačih društvih in župnijah, pri pevskih zborih in

skupnost". Sodelovanje, delo v skupinah, medsebojno spoznavanje, srečevanje na prireditvah: samo tako postanemo del skupnosti. "Relativizem in brezbriznost sta se žal naselila tudi v naši mali skupnosti"... Zato bodimo pozorni in sledimo mladim generacijam ter jih vključimo v naše organizacije. Kot je to delal prof. Mirko Filej. Bertinazzi se je izrecno zahvalil vsem, ki so konkretno izpeljali projekt (prof. Ivan Florjanc, Stefania Beretta, Albert Devetak, Monica Quaggiato, Luka Terčič), in vsem drugim sodelavcem, ki so omogočili podvig. **Metka Sulič** je na belem fotelju ob videoprojekciji orisala življenjsko pot Mirka Fileja. Rodna Medana je bila "zatočišče njegove duše", srce pa je poklonil Bogu, glasbi in hribom, je dejala. "Z vsemi tremi ljubeznimi je osrečeval in bogatil vse okrog sebe". Že kot mladenič je odkrival lepoto glasbe z Emilom Komelom in Lojzkom Bratužem. Kot duhovnik je služboval v Idriji, Mavhinjah, Trstu in nato, od leta 1951, v ljubljenski Gorici. Na gimnaziji, učiteljski in na strokovni šoli je

Ignacija je bil organist in pevovalja pri italijanskem bogoslužju. V Gorici je bil vključen v Slovensko katoliško prosvetno društvo, ko se je v mestu in okolici "začelo vse premikati". Kmalu je postal predsednik društva, mladi so se tam družili, nastajali so dobri zbori. Na Placuti je ustanovil zbor SKPD, ki se je kasneje preimenoval v MePZ Lojze Bratuž, kmalu po njegovi smrti pa je iz moške sekcije nastal MoPZ Mirko Filej. Veliko zborovskih prireditev je bilo udejanjenih po njegovi zamisli, ne nazadnje Cecilijanka. Združeval je pevce in zbere iz Gorice in okolice ter jim sam dirigiral; peli so po vsej deželi in na Koroškem, snemali za radio. S skladateljskim delom je Filej začel že v študentskih letih. V letih 1951-57 je izdal štiri zbirke pesmi. Da bi podprl organiste in pevce, je želel ustanoviti orglarsko šolo; začela je delovati leta 1954 na Placuti. Harmonijo je poučeval Emil Komel, liturgijo Rudolf Klinec, slovenščino Dragotin Butkovič in Kazimir Humar, Filej pa teorijo. Izoblikoval je orkester mandolin; leta 1951 je to bila "velika posebnost v mestu". Bil je predsednik odbora Katoliškega doma in soustanovitelj ŠZ Olympia. Dne 23. maja 1962 je imel svojo srebrno mašo, ki je bila tudi zadnja. Odšel je "na višku svojih ustvarjalnih moči". Na večeru je občinstvo lahko slišalo tudi tri zvočne posnetke, pričevanja treh dobrih znancev

Dario Bertinazzi

Metka Sulič

lejev pristop do vsakega človeka. Znal je privabljati pevce. Na vajah so delali zelo resno, potem pa je pevce, ki so izgubili zadnji avtobus, "spravil v svoj topolinček, odkril streho iz platna, tako da je 6-7 fantov kar stalo pokonci, in jih peljal domov". Obvladal je klavir, orgle, violino, kitaro, mandolino in druge instrumente na strune. "Kjer je bilo potreba, je igral". Bil je duša, vodja pevškega udeleževanja na Goriškem. "Prav on je vplival name, da že vse življenje delam na tem: za spodbujanje pesmi in za ohranjanje slovenstva", je še dejal Klanjšček, ki nad 50 let vodi moški zbor Mirko Filej, nad 60 let pa orgla na Jazbinah.

Ivan Florjanc

Prof. **Lojzka Bratuž** se Fileja spominja kot "izrednega človeka, ki je zlasti za našo Goriško opravil ogromno delo". Gorica ne bo nikdar mogla izkazati njegovemu spominu dovolj hvaležnosti za vse, kar je naredil. "Bil je tudi velik prijatelj, imeli smo ga res kot domačega človeka". Posebno dobro se je ujel z Ljubko Šorli, saj je uglasbil veliko njenih poezij. Po značaju je bil preprost in zelo sproščen: "Tak je znal biti tudi v žalostnih trenutkih. Življenje je vzel takšno, kakršno je bilo. Tudi zaradi tega smo ga vsi zelo cenili in spoštovali".

Filejeve skladbe so radožive, napisane tehtno in skladateljsko modro, je dejal urednik zbranega skladateljskega dela mag. prof. **Ivan Florjanc**. Hotel je pisati za ljudi, zato je ta glasba blizu ljudem. "Nobena skladba ni takšna, ki bi hotela biti skladatel-

jko ali estetsko sama sebi namen". Preko glasbe je hotel sporočati. Zanj je bilo "najbolj bistveno to, kar danes malo izginja: vrednota je za domovino, za svoj narod, za svoje bližnje se znati žrtvovati". Kdor je pripravljat projekt, to vrednato še živi: "To je bilo najlepše ob zbiranju, tiskanju, popravljanju, pa tudi ob tej proslavi. Vse to se čuti". Filej je hotel biti "skladatelj v službi". Hvalevredno je delo Združenja cerkvenih pevskih zborov, ki skrbi za ovrednotenje del skupine skladateljev, ki so sicer delovali v za Primorsko zelo težkem času, toda "bili so zelo ustvarjalni". Primorska "se prebuja na nov način". Fileji, Vodopivci, Bratuži, Komeli, "morda tudi tigrovci": vseh teh, ki so se rodili na teh tleh, se moramo zavedati in biti tudi sami sposobni - kot so bili oni - "se žrtvovati z nasmehom in radostjo". Florjanc je sklenil svoje misli z besedami: "Hvala, da znate živeti te vrednote, ki so se tukaj rodile in še vedno živijo".

DD

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Združeni mešani pevski zbor ZCPZ - Gorica, dir. Zulejka Devetak (foto dd)

gledaliških skupinah. Samo tako se bomo lahko še naprej ohranjali na tem koščku zemlje kot skupnost in ne kot posamezniki, čeprav profesionalci in študirani ljudje, ali pa kot neka folklorna

skrbel, da so mladi dobili dobro znanje iz petja, slovenščine in verouka. Vodil je mladinske šolske zbere, maševal je v cerkvi sv. Ivana, uvedel je slovesno polnočnico in kakovosten zbor, v cerkvi sv.

Mirka Fileja. Msgr. **Oskar Simčič** se je spomnil, kako so radovedni otroci Fileju, ki je med počitnicami rad igral na orgle, gonili meh. Za novo mašo msgr. Simčiča na Subidi pa je vodil zbor. Dirigent **Zdravko Klanjšček** je poudaril Fi-

foto Roberta B.

Prvo sv. obhajilo pri sv. Ivanu v Gorici

V nedeljo, 14. maja, so na sedežu slovenske duhovnije v Gorici prvič stopili k "angelski mizi" Edoardo, Ester, Luca, Nicola in Nika. Prvo sv. obhajilo jim je dal župnik Marijan Markežič, ki je mladim položil na srce, naj bodo odprti za Jezusova navodila, ki so zelo enostavna in uredničljiva z Božjo pomočjo. Dovolj je, da Mu damo na razpolago svoje skromne moči in dobro

voljo. Potem bo On nadaljeval tam, kjer mi sami ne zmoremo. Smer delovanja je: BOG - DRUGI - JAZ. "Vera brez del je mrtva, vera + dobra dela prinesejo rezultat: BOŽJI PRIJATELJ ali SVETNIK", je še povedal. Otroke je za ta pomembni korak pripravila Ana Turus. Bogoslužje so pripravili in s petjem obogatili otroci in mladi pod vodstvom Alenke Radetič.

Prvo sv. obhajilo v Štandrežu

Šest otrok iz 4. razreda veroučencev iz Štandreža je na peto velikonočno nedeljo, 14. maja, ob 10. uri prejelo zakrament prvega svetega obhajila. Pri maši, ki jo je olepšalo petje otrok, v polni

cerkvi sv. Andreja ap. so ta pomembni korak storili Anna, Jakob, Laura Daniela, Manuel, Nina in Sara, ki jih je pripravila s. Faustina, šolska sestra.

KCLB Sprejem nagrajenih mladinskih zborov

Hvala za trud, kakovost in uspehe!

Zveza slovenske katoliške prosvete in Kulturni center Lojze Bratuž sta 22. maja v večernih urah počastila tri mladinske zборе iz našega prostora, ki so se v zadnjih tednih odlično izkazali na zborovskih tekmovanjih. Dekliška vokalna skupina Bodeča Neža z Vrha Sv. Mihaela je zadnje dni aprila pod vodstvom Mateje Černic osvojila drugo mesto na mednarodnem festivalu v Corku na Irskem. Na 9. državnem zborovskem natečaju *Il Garda in Coro*, ki je potekal v Malcesinah med 12. in 14. majem, pa sta Dekliški zbor Igo Gruden iz Nabežine (zborovodja Mirko Ferlan) in Mešani mladinski pevski zbor Emil Komel iz Gorice (David Bandelj) zasedla drugo oz. tretje mesto. V komorni dvorani kulturnega centra (med prisotnimi sta bila tudi sovedenjska županja Alenka Florenin in predsednik SSO Walter Bandelj) je po uvodni pesmi, ki so jo zapela dekleta skupine Bodeča Neža, tri dirigente in predstavnike zborov najprej pozdravila predsednica ZSKP Franca Padovan. Primerno je jih počastiti za uspehe na prestižnih preizkušnjah in se jim zahvaliti za trud, ki ga vlagajo v slovensko pesem in besedo,

saj ju tako tudi nosijo v svet, je dejala. Gotovo je nekaj izrednega, da imamo v naši sredi toliko mladih, ki se izkazujejo s kakovostnimi dosežki. Tudi predsednica KCLB Franca Žgavec je izrazila ponos nad mladimi pevci. Kdor se ukvarja s petjem in zborovskim delom, ve, koliko dela je za vsako posamezno skladbo, je dejala. Tekmovanja pa z več vidikov terjajo poseben napor. "Doseganje izvrstnih mednarodnih rezultatov je prav gotovo sad resnega, vztrajnega in trdega dela, obenem pa veliko zadoščenje za vse pevce in zborovodje ter tudi vse ostale, ki pomagajo, spremljajo in moralno podpirajo te podvige". Tekmovanja pomenijo bogato izkušnjo, preko katere lahko pevski sku-

pina ugotovi, koliko zmore. Koristno je tudi soočen-

je z drugimi. Pevski sestavi se iz leta v leto spreminjajo; tudi to pomeni veliko težavo za zborovodje, ki morajo usklajevati vaje z ostalimi dejavnostmi. "Na Primorskem smo ponosni, da premoremo kar lepo število kvalitetnih pevskih zborov, ki nas predstavljajo po svetu". Žgavčeva se je spomnila na ugledne prednike, ki so verjeli v poslanstvo zborovske kulture; med njimi na Mirka

Fileja, Lojzeta Bratuža, Emila Komela, Stanka Jericija. "Posejano seme je vzkliklo in obrodilo bogate sadove", tudi zborovsko petje se je povzpelo na zelo visok nivo. Poslanstvo zborovskega dela ni le dobivanje nagrad in priznanj po svetu, je tudi druženje, prijateljevanje, ves-

selje v lepi družbi, uživanje ob lepo zapeti pesmi, dobro počutje na odru, ko se usuje aplavz občinstva, je rekla. Ne nazadnje pa ima slovenski zbor še nalogo, da je ambasador slovenske besede in pesmi v svetu. Černičevi, Ferlanu in Bandlju so nato poklonili zbir-

ko nabožnih pesmaric Filipa Terčelja, ki je v prestižni izdaj pravkar izšla pri GMD. Po sklepnih pesmi Bodeče Neže so navzoči mladim nazdravili s penečo rebulo, ki jo je poklonil Silvan Primožič. / DD

Ob rojstvu
malega

EZRA

se veselimo
s Slavico in Mitjo

VSI PRI NOVEM GLASU

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

PRAZNIK ŠPARGLJEV 2017

26., 27., 28. maja
2., 3., 4. junija

v Štandrežu - v župnijskem parku med lipami

Petek, 26. maja 2017

ob 20.45 odprtje fotografske razstave del Milana Bressana

Sobota, 27. maja 2017

ob 17. uri slikarski ex-tempore za vrtce in osnovne šole na temo Svet pravljic

ob 20.30 ples z ansambлом SOUVENIR

Nedelja, 28. maja 2017

ob 19. uri Štandreški župnijski otroški zbor in osnovna šola Fran Erjavec iz Štandreža ples z ansambлом HRAM

Petek, 2. junija 2017

ob 20.30 mladinski večer z ansambлом MLADE GAZDE

Sobota, 3. junija 2017

ob 20.30 ples z ansambлом SOUVENIR

Nedelja, 4. junija 2017

ob 19. uri Pevski zbor, nagrajevanje natečaja ex-tempore komedija P.D. Štandrež ROMEO IN JULIJA, delovna verzija ples z ansambлом ABC (pika na i)

Na voljo odlični šparglji, domača jedača in pijača. Bogat srečelov

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

V soboto, 27. maja, med 9. in 13. uro

Dan odprtih vrat na šoli Emil Komel

V soboto, 27. maja 2017, bo na sedežu glasbene šole Emil Komel dan odprtih vrat in možnost poskusa vseh instrumentov za otroke iz vrtca (2. in 3. letnik) in šoloobvezne otroke. Profesorji šole bodo na razpolago otrokom od 9. do 13. ure v posameznih učilnicah, medtem ko bodo v komorni dvorani v jutru potekali tudi kratki nastopi učencev centra Komel, in sicer kot sledi: 10.00 Do Mi Sol - skupina predšolske glasbene vzgoje,

10.30 Otroški pevski zbor Emil Komel,
10.45 godala,
11.00 harfe,
11.15 harmonike,
11.30 pihala,
11.45 kitare,
12.00 električna kitara,
12.15 Mladinski zbor Emil Komel,
12.30 Jazz in moderna glasba.
Od 12. do 13. ure bodo profesorji jazz in moderne glasbe na razpolago za mlade iz srednje šole.

DRUŠTVO SKULTURA 2001

vabi na odkritje mozaika

BENEDIKT - CIRIL - METOD ZAVETNIKI EVROPE

Območje nekdanjega mednarodnega mejnega

prehoda Štandrež-Vrtojba

petek, 26. maja 2017, ob 18. uri

Pevske točke bodo izvajali otroci osnovnih šol

iz Štandreža in Vrtojbe

V primeru slabega vremena bo slavje potekalo v dvorani SDAG

Obvestila

Društvo F. B. Sedej prireja v četrtek, 25. maja, ob 20. uri, v prostorih župnijske dvorane v Števerjanu, zaključni koncert, nastopali bodo otroški in mladinski pevski zbor F. B. Sedej, z dirigentko Martino Hlede in mešani pevski zbor F. B. Sedej z dirigentom Patrickom Quaggiatom.

V petek, 26. maja, ob 18. uri bodo na področju nekdanjega mejnega prehoda Vrtojba - Štandrež odkrili spominsko obeležje, posvečeno zavetnikom Evrope, Sv. Cirilu in Metodu in Sv. Benediktu. Mozaik bo postavilo **društvo sKultura 2001** iz Štandreža.

Gostovanje - Kulturno društvo APZ Alojzij Mav z zborovodkinjo Klaro Maljuga iz Ljubljane, **nedelja, 28. maj 2017**, župnijske cerkev v Podgori pri Gorici. Zbor bo pel pri sv. maši ob 9. uri, po maši pa se bo predstavil še s krajšim koncertom Marijinih pesmi, posvečenih Lojzetu Bratužu ob 80-letnici smrti. Vabljeni!

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem izleta na KRK-RAB-PAG, da bosta v soboto, 3. junija, odpeljala iz Gorice dva avtobusa istočasno s trga na Goriščku/ Medaglie d'oro ob 5. uri in nato oba nadaljevala pot z običajnimi postanki, in sicer pri 'vagi' blizu Pevskega mosta, v Podgori pri telovadnici, v Štandrežu pri lekarni in na Pilošču, v Sovodnjah pri lekarni in cerkvi, na Poljanah in v Doberdolu. Organizatorji priporočajo izletnikom, da bodo točni in da imajo veljavni dokument za tujino.

Priprava na malo maturo bo potekala v **Mladinskem domu** od 5. do 9. junija od 15. do 18.30 s ponavljanjem snovi glavnih predmetov, utrjevanjem matematike ob testih INVALSI-ja prejšnjih let, vajami za premagovanje treme pred preizkušnjo izpitov in ohranjanjem koncentracije med študijem. Informacije na tel. 0481-280857, 366-6861441, 331-6936603; mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it.

SPDG vabi na vsakoletno srečanje planincev 11. junija pri Aljaževem domu v Vratih, pod severno triglavsko steno. Predviden je ogled Planinskega muzeja v Mojstrani, udeležba na krajšem pohodu in ogled reševalne vaje v steni. Prevoz z avtobusom, ki bo odpeljal iz Gorice ob 6. uri. Vrnitev do 19.30. Prijave na sedežu društva Verdijev korzo 51/int. ob četrtkih od 19. do 20. ure.

V **Mladinskem domu** poteka vpis k pošolskemu pouku 2017/18. Predpisi s popusti do 31. maja. Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it

Mladinski dom Gorica vabi otroke od 6. do 14. leta na "Poletnosti 2017" z igrami, izleti, videodelavnico, kopanjem, adrenalinskimi pustolovščinami: Šala po šoli - dnevno središče (15.6. - 7.7. / 6-13 let); Adrenalinski potepi - dnevno središče (19. - 23.6. / 11-14 let); Avanture - igrivo letovanje v koči (19. - 23.6. / 8-11 let); Zelenizziv - pustolovsko letovanje v koči (25. - 30.6. / 11-14 let); Šola za šalo - igriva priprava na začetek pouka (28.8. - 8.9. / 6-13 let); 1, 2, 3: Srednja - uvod v srednjo šolo (4. - 8.9. / 11-12 let). Informacije na tel. 0481-280857 ali 366-6861441 oz. 331-6936603; e-pošta mladinskidom@libero.it, www.mladinskidom.it

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča članom in prijateljem, da bo v petek, 30. junija, ob 17. uri v Gorici predavanje o povezavi med telesom in umom za zdravo in srečno življenje. Predavali bosta psihologinja Ester Ferlič in športna pedagoginja in psihomotricistka Loredana Kralj.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi članice in prijateljice, da se pridružijo kot pevke društvenemu Ženskemu pevskemu zboru. Prijavijo

naj se po tel.: 0481 531093 (Majda M.) ali 0481 532092 (Emil D.). Prav tako so članice in prijateljice vabljene, da se vključijo v ekipo balinark in se prijavijo na tel. št.: 0481 882213 (Ana T.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško obvešča člane in prijatelje, da bo po sklepu občnega zbora od meseca junija 2017 dalje društveni sedež odprt od 10. do 11. ure samo prvo sredo v mesecu; v primeru praznika bo odprt naslednjo sredo. Za morebitne informacije kličite na tel. št.: 0481 532092 (Emil D.), 0481 531383 (Ingrid N.), 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.). 0481 78138 (Sonja Š.).

V **ulici San Giovanni 9** v drugem nadstropju, zraven cerkve sv. Ivana, dajemo v najem trisobno stanovanje. Za informacije tel. 0039 347 6921591.

Zgodovinska stavba na Placuti (št. 18) je že štirinajst let prazna in zapuščenca. Razpada in ustvarja samo stroške za najnujnejša dela za vzdrževanje in bremeni lastnika z raznimi davki in zavarovanjem. Ker do danes nobena slovenska organizacija ali posamezniki niso pokazali zanimanja za uporabo, je odbor Katoliškega tiskovnega društva sklenil, da objavi poziv za nakup morebitnim interesentom, tako ustanovam kot posameznikom. Za pojasnila: tel. 0039 0481 531445 ali e-mail societatiografica@legalmail.it.

Kulturni center Lojze Bratuž v okviru Festivala Kogojevi dnevi in v sodelovanju z Galerijo Rika Debenjaka iz Kanala ob Soči pripravlja za jesen 2017 spominsko razstavo o slikarju Albertu Sirku ob njegovi 130-letnici rojstva in 70-letnici smrti. Zato se obrača na zasebnike, ki imajo v lasti dela Alberta Sirka, s prošnjo, da bi jih dali na razpolago za obdobje razstave. Informacije na tel. (+39) 0481 531445, pon. - pet. od 8.30 do 12.30 ali po e-pošti info@centerbratuz.org.

Darovi

Za Sedejev dom: namesto cvetja na grob pok. Majdi Bajt vd. Komjanc daruje druž. Marjan Cingerli 25,00 evrov.

Cestitke

Na 9. Zborovskem državnem tekmovanju v kraju Malcesine na Gardskem jezeru je **Mešani mladinski pevski zbor Emil Komel** iz Gorice prejel tretjo nagrado v kategoriji mladinskih zborov. Zboru in dirigentu Davidu Bandlju čestita Zveza slovenske katoliške prosvete.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu
(od 26. 5. 2017 do 1. 6. 2017)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan razen ob sobotah od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 26. maja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.

Nedelja, 28. maja, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in ziljskem narečju.

Ponedeljek, 29. maja (v studiu Sanja Vogrič): Večer s knjigo.

Torek, 30. maja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 31. maja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Okajeni in ožgani pogorelčki - Izbor melodij.

Četrtek, 1. junija (v studiu Andrej Baucon): Četrtek večer z Glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

KATOLIŠKA KNJIGARNA v sodelovanju z Založništvom tržaškega tiska

vabi na kavo s knjigo Iztoka Iliča
99 KUHARIC Z DUŠO

Pogovor z avtorjem bo vodila urednica Martina Kafol

v četrtek, 1. junija 2017, ob 10. uri
v prostorih knjigarne na Travniku 25

Pod pokroviteljstvom

JAK
AGENCIJA ZA
KNJIGO RS

Kavo bo
ponudilo podjetje

PrimoAroma

Snovanja 2017 / Kisna klet Sirk na Subidi

Učenci jazz in moderne glasbe SCGV E. Komel prepričljivo!

Že samo okolje je bilo nenavadno, akustika pa taka, da si jo lahko samo želiš, saj je kisna klet družine Sirk na Subidi pri Krminu že res najprej namenjena pridelovanju žlahtnega kisa, a je istočasno pravi kraj za tiste, ki hočejo slišati odlično glasbo.

To je prišlo do izraza v nedeljo, 22. m., ko so se fantje jazz sekcije centra Komel zbrali pod vodstvom mentorja Jana Sturiala in prisotnim zaigrali tako, kot se spodobi: prepričljivo, dovršeno, predvsem pa suvereno, in sicer klasični izbor jazz glasbe.

Prisotni so tako lahko v imenitnem okolju prisluhnili pozdravom občinske odbornice za kulturo iz Krmina Elene Gasparin, ki se je ravnateljici centra Emil Komel prof. Alessandri Schettino zahvalila za sodelovanje, v nedeljo je bil namreč na Krminskem velik praznik, ki ga domačini poznajo pod imenom La Viarte, v Krmin in Brda pa privabi na tisoče ljudi od vsepovsod.

Znani pionir odlične gastronomije in

zadnja leta tudi izdelovanja vinskega kisa, domačin in gostitelj Joško Sirk pa je prisotnim, med sodi, kjer kis počasi zori, orisal pomen kisa za prehrano, kot je tudi izpostavil dejstvo, da bi morali imeti do kisa in hrane drugačen odnos, biti bolj povezani z naravo.

Foto JMP

V krasnem okolju so mladi fantje, učenci jazz in modernega oddelka glasbene šole Emil Komel iz Gorice, po toplih besedah ravnateljice prof. Alessandre Schettino, ki je nanje ponosna, zaigrali sproščeno klasične jazz skladbe, koncert so razdelili na dva dela, med kratko pavzo so prisot-

ni, med njimi je bilo tudi več pohodnikov, lahko okusili dobrote Sirkove domačije in seveda tudi kupili Sirkove žlahtni kis.

Nedeljski koncert v Sirkovi kisni kleti so izvedli Gabriel Gardenal na kitari, Daniele Sentieri na bas kitari, Francesco Sentieri je igral na bobne in klavir, Luka Paljk na saksofon ter Francesco De Monte na klavirju. Zaigrali so Hendersonovo Inner urge, You don't know slovite Lady Day, kot jazzovski navdušenci imenujemo Billie Holiday, Gillespijevo A night in Tunisia, Gerswinovo poznano Summertime, neverjetno Mercerjevo Autumn leaves, medtem ko so s Pastoriusovo The Chicken prisilili tudi tiste, ki so koncert poslušali sede, da so se začeli pozibavati v ritmu. Montgome-

ryjeva Four in six, Parkerjeva Yarbird suite ter neverjetno uglašena Blue train legendarnega Johna Coltranea so dodale samo še piko na i lepemu in doživljajem koncertu.

Bravo gostitelju, šoli Emil Komel in predvsem pa mladim glasbenikom!

ZUT

Mednarodna zasedba Go.Trio in pianistka Aleksandra Pavlovič

Na zadnjem koncertu četrte sezone cikla Zvoki mladosti, ki ga prireja Glasbena šola Nova Gorica, je nastopil mednarodni godalni trio Go. Trio, ki ga sestavljajo violinistka Clara Bensa in violončelist Alessandro Sluga, oba rojena v Italiji, in violistka Enriketa Cefa iz Albanije. Kot gostja se je pri izvedbi Kvarteta za klavir in godalni trio Roberta Schumanna pridružila pianistka Aleksandra Pavlovič.

Godalci so se spoznali na magistrskem študiju na Konservatoriju za glasbo G. Tartini v Trstu. Alessandro Sluga in pianistka Aleksandra Pavlovič pa sta tudi kolega na Glasbeni šoli Nova Gorica. Go. Trio je pripravil program s poudarkom na klasicistično-romantični glasbi. Začel je z delom Ludwiga van Beethovna in nadaljeval s Kvartetom za klavir Roberta Schumanna. Izvedba

obeh del je bila navdahnjena. Glasbeniki so ustvarili trdno vez med seboj, prisluhniti so znali eden drugemu, da so Beethovnov Trio v svoji trdno zakoreninjeni klasicistični tradiciji izvedli korektno, polno zvoneče in z mnogimi lepimi zvočnimi linijami. Izvedba skladbe Roberta Schumanna je bila dramatična. V soigri so si glasbeniki stali ob strani in se v izrazu dopolnjevali. V interpretacijah je bilo veliko pestrega dogajanja. Potekale so mnoge pripovedi, ki so odstirale poti v

najgloblja romantična občutja. Osrednji impulz je temu kvartetu skladatelj položil v klavir in prav tega je pianistka prepričljivo podala, zasledovala ga je brezkompromisno in ga izvedla z veliko močjo in ustvarjalno energijo. Trio se je njenemu interpretativnemu utripu odzival naravno in z občutkom. Izvedba pa je bila vseskozi eno samo potovanje raznorodnih doživetij, od mračnih, nostalgčnih, do veselih in ekstatičnih. Koncert je moderiral študent muzikologije, Lev Fišer, ki je z

glasbeniki opravil intervju. Poslušalcem so razgrnili ozadja nastanka skladb, približali čas, v katerem sta deli nastali in predstavili estetiko ujeta v dve mojstrovini. Tako so se poslušalci popolnoma poglobili v doživljanje izvedb in se z lahkoto predajali glasbi, ki je sicer v svoji osnovi zahtevna. Vsi skupaj so pripravili prijeten večer komorne glasbe, ki so ga z zanimanjem spremljali tudi številni mladi poslušalci. / MS

Trst / Ljubljana

Dokumentarca tržaških filmskih režiserjev

Dva ponedeljka zapored, 29. maja ob 16.30 v ljubljanskem Kinodvoru in 5. junija ob 20.00 v tržaškem Narodnem domu (Ul. Filzi 14), bodo predvajali nova dokumentarca tržaških filmarjev Jurija Grudna in Martina Turka. Prvi bo v filmu *Skodelica kave* predstavil intimne zgodbe štirih protagonistov, ki se s kavo ukvarjajo zelo profesionalno, a se izogibajo potrošniških prijemov in tokov globalizacije. Skodelica kave je v tej obdelavi spodbuda k razmisleku o osmišljanju naših

dejanj, zato da požirek opojnega napitka postane poživilo, sprostitve ali izgovor za prijateljski klepet. Martin Turk je scenarij za svoj *Pappenstory - Štorija o slovenskem amaterskem gledališču SAG Trst* pripravil po knjigi Bogomile Kravos (SAG - Trst, Ljubljana 2012). Zgodba o tem, kako so si v 70-ih letih mladi gledališki navdušenci zamislili svoje delovanje in po nekaj uspešnih sezonah prišli v konflikt z manjšinsko organiziranostjo, je vredna razmisleka. Po prepovedi uprizoritve

družbeno kritičnega teksta, so se sagovci odločili za pripravo ostre satire nad t. i. levičarsko krovnno organizacijo in nameravali naštudirati predstavo naskrivaj. Kakšno vzdušje je vladalo v 70-ih letih v državi in pri nas, kako so se odvijale stvari med amaterji in v krovnno organizaciji pripovedujejo takratni akterji in sagovci Boris Kobal, Ivan Verč in Bogomila - Milica Kravos, ki je sopodpisala scenarij. Film je posvečen pobudniku SAG-a, prezgodaj preminulemu režiserju Sergeju Verču.

Pred predvajanjem obljublja skodelico kave, po ogledu obeh dokumentarcev pa bo dobro del kozarček pijače! Vljudno vabljeni!

Več informacij na: <http://bela-film.si/seznam-filmi/2017-pappenstory/>

Balet

Thomas Peric iz Doberdoba se je že v januarju izkazal na baletnem natečaju CND Concours de Danse v Tržiču, pridobil si je 1er "Prix unanime" (prvo mesto s soglasjem žirije) in možnost, da zastopa Severno Italijo na finalu v Španiji. Finale je potekal v Tarragoni (Barcelona) 5., 6. in 7. maja. Poleg Thomasa se je natečaja udeležilo še drugih 30 italijanskih reprezentantov, vseh udeležencev pa je bilo več kot tisoč; prišli so iz Španije, Francije, Belgije, Italije in Izraela. Žirijo so sestavljali Monica Cervantes, Clara Thomson, Marcos Marau, Rosario Rodriguez, Ana Cordoba, Belen Munoz, Rejane Losno, Gloria Sarda, Sylvie Libert in Lorella Reboa. Thomas je v Španiji osvojil drugo mesto v kategoriji Jazz individual. Balet redno trenira petkrat na teden pri plesni šoli Cenacolo Arabesque v Ronkah;

večkrat posveča baletu z različnimi predstavami in staži tudi soboto in nedeljo. Konec aprila se je udeležil tudi Dance Meetinga v mestu Lucca, kjer je prispel do semifinala, torej med prvih dvajset. Poleg tega je tudi odlično sklenil avdicijo za DIP Dance Intensive Program, to je pripravna šola znane nizozemske plesne univerze Codarts v Livornu.

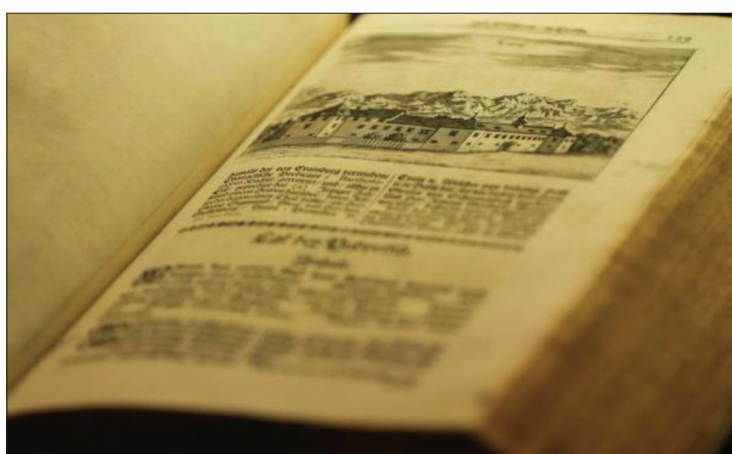
Temeljno delo naše kulture

Pri Mladinski knjigi izšel ponatis Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske

Pri založbi Mladinska knjiga je izšel ponatis knjige Slava vojvodine Kranjske Janeza Vajkarda Valvasorja, ki prinaša izbor iz Valvasorjevega obsežnega dela o naših krajih. Po besedah urednika Tineta Logarja so se za ponatis dela v prenovljeni in osveženi podobi odločili, ker gre za eno temeljnih knjig slovenske kulture.

Kot je na današnji novinarski konferenci povedal Logar, je Slava vojvodine Kranjske v tej obliki prvič izšla leta 1977, ko je bil knjižni trg na Slovenskem precej drugačen, kot je danes, in je bila uspešna. Zadnji ponatis dela je izšel pred 20 leti.

Projekt je zasnoval publicist Bogomil Gerlanc. Naslonil se je na

Valvasorjevo berilo, ki ga je pripravil Mirko Rupel, ta je poskrbel tudi za prevod besedil. Po Ruplovi smrti je Gerlanc naredil

izbor iz Valvasorjevega berila in "tako smo dobili knjigo, ki je Valvasorja približala najširšemu krogu bralcev", je povedal Lo-

gar. V pričujoči izdaji, pri kateri je za sodobno obliko poskrbel oblikovalec Marko Prah, so se naslonili na izdajo iz leta 1994, ki je že bila malo osvežena. Kot je povedal Logar, se je Prah v marsičem tudi držal Valvasorjevega izročila. Knjiga je tako po njegovih besedah preglednejša od prejšnjih izdaj in bralcem lažje sledi posamičnim poglavjem.

Danes, ko imamo dostopen integralni prevod Slave vojvodine Kranjske, ponatis pričujoče knjige po Logarjevih besedah pomeni predvsem korak k mlademu bralcu. Prepričan je, da ga bo knjiga "zgrabila", saj je napisana komunikativno in nazorno. Tu di izvirna spremna beseda Branka Reipa, ki je bil ob prvi izdaji knjige eden najuglednejših poznavalcev Valvasorjevega opusa, je danes sporočilno

ustrezna, je poudaril.

Knjiga vsebuje več kot 50 izvornih bakrorezov, od tega deset velikega formata. Prinaša slikovite in natančne opise vasi, krajev in mest ter številne naravne in kulturne znamenitosti. V njej so opisi prebivalcev in njihovih navad, šeg, vraž in zanimivosti, prinaša zgodovinska dejstva in dogodke, ki so zaznamovali skupno narodovo preteklost. Knjigi je dodana zbirka petih razglednic po bakrorezih iz Slave vojvodine Kranjske in pet znamk z Valvasorjevo podobo.

Po besedah literarnega zgodovinarja in komparativista Janka Kosa je bil Valvasor za 17. stoletje to, kar je bil Primož Trubar za 16. stoletje - izjemna osebnost, nenavadna po svoji življenjski zgodbi in po hotenju, ki je bilo nad povprečjem takratnega kulturnega življenja na Kranjskem. Svoje delo je Valvasor, ki je bil po prednikih Italijan in ki je pisal v nemščini, videl kot delo za Kranjce v prednacionalnem smi-

slu.

Njegovo delo je po Kosovih besedah lep primerek baroka v znanosti, zgodovinarstvu ter zanimanju za šege in navade. Bere se kot sijajen baročni tekst, lahko pa se mu približa tudi na drugih ravneh.

Valvasor je ves čas navdihoval in še danes navdihuje etnologe, zgodovinarje, folkloriste in literature. Predvsem slednjim je po Kosovih besedah zapustil veliko, to nasledstvo pa se začne že s Francetom Prešernom. "Prešernov pogled na zgodovino je Valvasorjev pogled," je poudaril Kos in dodal, da so tudi vsi pisci zgodovinskih romanov zajemali iz Valvasorja.

Valvasor (1641-1693) se je rodil v Ljubljani. Leta 1678 je na Bogenšperku ustanovil grafično podjetje z bakroreznico in tiskarno. Obsežno topografsko-zgodovinsko delo Slava vojvodine Kranjske v 15 knjigah predstavlja vrh njegovih znanstvenih prizadevanj. Umril je v Krškem.

Trst - Koper - Umag Forum Tomizza 2017

Že 18 let zapovrstjo konec maja kulturno dogajanje v Trstu, Kopru in Umagu popestrijo prireditve mednarodnih obmejnih srečanj Forum Tomizza. Enaindvajsetega maja leta 1999 se je namreč mnogo prehitro in nenadoma izteklo življenje italijanskega pisatelja istrskega rodu, Fulvia Tomizza (rojen 26. januarja 1935 v Materadi pri Umagu). Njegovi prijatelji, med katerimi so med drugimi bili hrvaški literarni ustvarjalec Milan Rakovac, italijanska pisateljica iz Pulja Nelida Milani in naš pesnik Ciril Zlobec, pa so se že kar takoj na Tomizzevem pogrebu dogovorili, da se naslednje leto srečajo v njegov spomin. Sprva je pod naslovom Tomizza

in ni šlo za razpravljanje o Tomizzevi literarni ustvarjalnosti, ki je ni malo in v italijanskem jeziku (in slovenskih prevodih nekaterih del) obsega tudi romane t. i. "slovenskega opusa" – tiste torej, v katerih se pojavljajo slovenski kraji ali slovenske literarne osebe, npr. *Mladoporočenca iz ulice Rossetti* (o Danici in Stanku Vuku), *Zlo pride s severa* (o koprskem škofu Vergeriju), pa *Frančiška* in *Obiskovalka ...* V zadnjem času pa je vsako leto znova izbrana določena družbenokritična tema, tako je lani bila tema Zid, v spominu iz preteklih let pa je ostala Hic sunt leones, letos je bila osrednja tema Laž. V organizaciji Skupine 85/Gruppo 85 v Trstu, Skupnosti Italijanov

Santorio Santorio in Kulturnega kluba/Club culturale v Kopru ter Mestne knjižnice v Umagu je tako med 17. in 19. majem na sim-

Foto P. Sturman

pozijem delu o laži razpravljalo 14 referentov iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije in Nemčije. Forum Tomizza namreč ni zgolj literarni festival, ni pa tudi ne samo

znanstveni simpozij in je vse naštetost pa še kaj. Kako je bil deti (in slišati) letos?

Predvečer Forum se je v Trstu v

družine Čalija na Ulici agrarne reforme 8 a – sodelovali pa so Laura Marchig, Gašper Malej, Željka Horvat Čeč, Christian Sinicco, Anja Golob in sirski begunec, pesnik, pisatelj ter založnik Mohamed Abdul Monaem. Dneva še ni bilo konec: v palači Gravisi je sledila otvoritev razstave idejnih rešitev za naslovnico zbornika *Lapis histriae – ZID* kuratorke Maje Briski, pa še Artistra koncert – Hommage a Alfredo Lacosegliaz v izvedbi A. L. P. E. – Alfredo Lacosegliaz Patchwork Ensemble.

Umaški del Forum v petek se ponavadi začne s podelitvijo nagrade Lapis Histriae najboljšemu avtorju kratke proze. Letošnji dobitnik nagrade je mladi hrvaški pesnik in prozaik Davor Ivankovac z besedilom *Ponedeljek*, ki je žirante (Marka Sosiča, Teo Tulić in Lauro Marchig) prepričal s kratko zgodbo o prevarantski, nasilniški in ksenofobni lokalni združbi nekega hrvaškega provincialnega mesta,

den performans Slavice Marin in branje poezije Anje Golob, zvečer pa še Artistra koncert De Alfredo: Cantando & Giocolando (Dario Marušić & Milan Rakovac). Petdnevno druženje v duhu prehajanja med jeziki in kulturami Fulvia Tomizza se je v soboto opoldne zaključilo s komemoracijo na Tomizzevem grobu v Materadi.

Tema letošnjega Forum Tomizza – Laž – seveda ni bila izbrana naključno – navdihnena je bila z "alternativnimi dejstvi" Trumpove politike ali, kot je v kratki zgodbi napisal nagradjenec, razliko med "resnico in 'alternativno resnico'". Laž je po besedah uvodničarke v Umagu, Daše Drndić, lahko vse: "Od majhne, benignne, bele laži, do tiste morbidne, nevarne in ubijalske. Od osebnih, ki zastrupljajo vsakodnevne medosebne odnose, do literarne, gledališke, ekonomske, politične, znanstvene, družbene, verske, zgodovinske. Tudi jaz, zdaj, sem pred vami – laž". Ni pa

Novo pri Goriški Mohorjevi družbi Zbirka pesmi Vaš Terčelj

Pri Goriški Mohorjevi družbi je v lepi prestižni izdaji izšel komplet nabožnih pesmaric Filipa Terčelja (1892-1946), primorskega duhovnika, pisatelja, pesnika in publicista, kateremu se je založba želela pokloniti ob njegovi 70-letnici nasilne smrti in 100-letnici mašniškega posvečenja. Zbirka je izšla v sodelovanju z različnimi zvezami in združenji cerkvenih zborov, uredila in pripravila za tisk pa jo je Terčeljeva rojakinja Marija Pegan. Izid zbirke potrjuje pomembno kakovost Terčeljevih svetih poezij, ki so nagovorile ne le skladatelje, ki so sodelovali pri znanih izvornih pesmaricah, ki so v letih 1929 – 1933 izšle pri GMD, ampak tudi celo vrsto drugih skladateljev, ki so segali in še danes segajo po teh besedilih in ustvarjajo pesmi za različne zborovske sestave. Zbirka obsega šest zvezkov,

prvi trije zvezki zaobjemajo spominski izbor iz prvotnih pesmaric: *Božji spevi* (1929), *Gospodov dan* (1930) in *Zdrava Marija* (1933), 4. zvezek obsega dva snopiča, v prvem je urednica zbrala uglasbene pesmi Brede Šček z naslovom *Terčeljeve svete pesmi v uglasbitvah Brede Šček*, v drugem pa vzporedne uglasbitve istih pesmi drugih skladateljev z naslovom *Terčeljeve svete pesmi v vzporednih uglasbitvah*. Sklepni 5. zvezek pa nosi naslov *Pomembni vidiki izida goriških pesmaric 1929-1933 s separatom pesmi, ki bi jih pripisala Filipu Terčelju*, v katerem urednica predstavi nekaj pogledov, ki osvetljujejo pomembne vidike ustvarjalnega in organizacijskega snovanja za izid goriških pesmaric 1929-1933 z nekaj dodatnimi pesmimi, ki, kot pravi urednica sama, jih pripisuje Filipu Terčelju. Zbirko krasi vrsta Terčeljevih

portretov, spremne misli pa so prispevali: dr. Rafko Valenčič, profesor teologije, z uvodnimi besedami *Bogastvo nekega izročila*, Marko Tavčar, odgovorni urednik, *Zbirki na pot*, ter izčrpni prispevki Marije Pegan, *Zakaj izbor Terčeljevih pesmi 2016 in Filip Terčelj – Življenjepis* (1. zvezek), Skladatelji Terčeljevih pesmi, *Pesniki v treh pesmaricah GMD 1929 do 1933* (2. zvezek), o pesmarici *Zdrava Marija* (3. zvezek); *Terčeljeve svete pesmi v uglasbitvah Brede Šček* (4. a zvezek), *Skladatelji* (4. b zvezek), *Pomembni vidiki izida goriških pesmaric 1929-1933* (5. zvezek).

Gre vsekakor za pomembno izdajo, ki na zelo poveden način osvetljuje vlogo in pomen Filipa Terčelja ne le kot izredno nadarjenega pesnika, ampak tudi kot velikega kulturnega in narodnega delavca.

soorganizaciji Slovenskega kluba in KD Tina Modotti začel že v torek, 16. maja, na aperitivu s pisateljem Milanom Rakovcem, s katerim se je pogovarjal Bojan Brezigar, pobudnik Rakovčevih dolgoletnih kolumn v Primorskem dnevniku. Nadaljeval se je dan zatem v Novinarskem krožku z referati Federice Marzi, Pierluigija Sabattija, Giovannija Tomasina in Patrizie Vascotto (Trst), Widad Tamimi (Ljubljana), Aljoša Curavića (Koper) in Rosanne Bubole (Reka). Dogajanje v Kopru se je letos pričelo že v sredo, z vodenjem Jasne Čebrov po koprskih poteh Fulvia Tomizza. Pisatelj, ki je bil doma iz hrvaškega dela Istre, se je namreč v Kopru šolal, kar je med drugim natančno popisal v uvodu romana *Zlo pride s severa*, pa tudi zaposlil na koprskem radiu. Vrhunec koprškega Forum je bil z raznovrstnim dogajanjem v četrtke, ko so v palači Gravisi najprej nastopili razpravljalci: Polona Glavan, Andrej Blatnik in Aleš Črnič (Ljubljana), Marco Apollonio (Koper), Drago Bojić (Jajce), Zlatko Paković (Beograd) in Ahmed Burić (Sarajevo). Popoldne pa je čudovito pozno- spomladansko, skoraj že poletno vreme odlično služilo literarnemu branju Pesnik na cesti, ki je bilo organizirano v čarobnem okolju dveh koprskih vrtov – na dvorišču palače De Franceschi na Tumovi ulici 2 in dvorišču

Letošnji nagradjenec Davor Ivankovac, gost 18. Forum Tomizza v Umagu.

ki delavce novači za rušenje tovarne, namesto za delo v njej. Na 12. mednarodni literarni natečaj, ki ga skupaj razpisujejo umaška Mestna knjižnica, koprška Osrednja knjižnica Srečka Vilharja in tržaška mestna knjižnica Attilio Hortis, je letos prispelo 98 besedil v slovenskem, hrvaškem, srbskem, bosanskem in italijanskem jeziku. Med umaškimi referenti so bili: Daša Drndić, Aljoša Pužar (Reka), Francesca Folandi (Milano), Vjekoslav Perica (Šolta), Will Firth (Berlin), Anja Golob (Ljubljana) in Lejla Kalamujić (Sarajevo), v galeriji Marin je bil izve-

laž, da si Forum Tomizza vsako leto prizadeva ravno nasprotno – zbrati posameznike (literarne ustvarjalce, publiciste, režiserje, univerzitetne profesorje in znanstvene raziskovalce pa tudi teologe – letos je bil med gosti hrvaški franciškan iz Bosne in Hercegovine Drago Bojić) iz različnih držav, ki vsak v svojem jeziku, pa so kljub temu razumljivi, govorijo – o resnici. K uspešnosti Forum Tomizza pripomorejo njegovi vsakoletni organizatorji: Patrizia Vascotto, Irena Urbič, Neven Ušumović in enkratni – Milan Rakovac.

Vladka Tucovič

Goriška Mohorjeva družba

Izšla je zbirka
uglasbenih Terčeljevih pesmi: Vaš Terčelj

Vaš Terčelj

Strokovna vodstva po palačah rodbine Coronini

Grad Kromberk blizu Nove Gorice in goriška Palača Coronini Cronberg sta bila več stoletij osrednji rezidenci grofov Coronini, ene najpomembnejših rodbin nekdanje Poknežene grofije Goriško-Gradiške, ko je to ozemlje pripadalo avstro-ogrski monarhiji. Po drugi svetovni vojni se je zaradi nove meje ta vez pretrgala.

Grad Kromberk, ki je bil močno poškodovan v obeh vojnah, je deloma obnovil že Viljem Coronini, zadnji predstavnik goriške veje rodbine. Po določitvi meje je ozemlje pripadlo Jugoslaviji, objekt pa je postal last Občine Nova Gorica. Od leta 1954 je osrednje razstavišče Goriškega muzeja, v njem so na ogled stalna zbirka likovne umetnosti in različne občasne razstave. Palača Coronini, ki se nahaja na italijanskem ozemlju, je ostala v lasti družine do leta 1990, ko je umrl Viljem Coronini. Po njegovih navodilih je bila ustanovljena Fundacija Palača Coronini Cronberg, ki skrbi za varovanje in promocijo muzeja ter njegovih zbirk.

Vodeni ogledi

V Goriškem muzeju in Fundaciji Palača Coronini Cronberg želimo ponovno obuditi zgodovinsko povezavo med rezidencama, zato smo se odločili, da bomo v Sloveniji in Italiji skupaj širili

poznovanje naše kulturne dediščine. Prvi korak našega sodelovanja je ponudba skupnih vodstev na obeh lokacijah z nakupom skupne vstopnice. Vodstva bodo potekala vzporedno v slovenskem in italijanskem jeziku. Na koncu bomo še skupaj nazdravili.

DATUM OGLEDA: nedelja, 18. junija, ob 17. uri voden ogled Gradu Kromberk, ob 18.30. voden ogled Palače Coronini (prevoz z osebnimi avtomobili). Vodena ogleda v slovenskem in italijanskem jeziku bosta potekala vzporedno. Ob prijavi izberite, v katerem jeziku želite spremljati vodstvo. Vstopnina (vključena sta oba ogleda in pijača): 8 evrov, 6 evrov (otroci in študenti). Prijavite se na: mail: katarina.bresan@goriskimuzej.si, tel.: +386 5 335 98 21.

Kratke

Prijetno srečanje za slovo

Genralna konzulka RS Ingrid Sergaš končuje svoj štiriletni mandat v Trstu in se te dni poslovlja. Tako je v četrtek, 18. maja, obiskala tudi sedež Slovenske prosvete v Trstu, kjer so jo sprejeli predsednik Marij Maver in predstavniki nekaterih drugih organizacij, ki imajo svoj sedež na Donizettijevi ulici. Prisotni so

bil predsednik Črnetove knjižnice Ivo Jevnikar, predsednik DSI Sergij Pahor, predsednica Radijskega odra Maja Lapornik in drugi sodelavci.

Zahvalili so se Sergaševi za njeno naklonjenost in ji voščili veliko uspeha in zadoščenja na novem delovnem mestu.

Slovenščina z empatijo: uvajanje v raziskovalno dejavnost

V sodelovanju z Narodno in študijsko knjižnico in Odsekom za zgodovino in etnografijo - Trst prireja Elena Cerkevnič, v sklopu pobude Slovenščina z empatijo, srečanje v Narodni in študijski knjižnici - Trst, ki ima namen spodbujati udeležence in udeležence, v duhu dvojezične interakcije, k zanimanju za raziskovalno dejavnost, na raznoraznih področjih slovenske kulture, jezika, gledališča, književnosti, poezije, proze, turizma, kulinarike, znamenitosti kraškega, mestnega, pokrajinskega, deželne teritorije, folklorne, glasbe, umetnosti, politike, zgodovine. Udeležba na srečanju je brezplačna. Srečanje se bo dvojezično odvijalo v prostorih Narodne in študijske knjižnice v petek, 26. maja, v popoldanskih urah. Zbirališče: ob 16.30 pri vodometu z dvema velikima maskama na začetku drevoreda XX. septembra, oširek Bonifacio. Prisrčno vabljeni in vabljeni!

Trst - Cerkev sv. Vincencija
Dekanijska revija
Marijinih pesmi

V nedeljo, 21. maja, je Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta priredila revijo pevskih zborov openske dekanije v cerkvi sv. Vincencija v središču Trsta. Koncert sta odprla člana tamkajšnje slovenske župnijske skupnosti in predstavnika ZCPZ Irma in Savino Piščanc, ki sta pozdravila občinskega odbornika Igorja Švaba, se zahvalila župniku za gostoljubnost in vsem zborom za sodelovanje, nato sta kot prva nastopila mlada obetavna glasbenika (ki tudi pomagata domačemu slovenskemu cerkvenemu pevskemu zboru iz Sv. Vincencija pri nedeljskih mašah) z glasbenim utrinom: šestnajstletni organist

Borut Štoka in komaj enajstletni saksofonist Erik Piščanc sta ubrano zaigrala Gounodovo Ave Marijo. Po lepem glasbenem preludiju je nato imela krajšo priložnostno misel prof. Majda Cibic, ki je poudarila posebni pomen meseca maja, šmarnic in Marijinih pesmi. Zatem je besedo prevzel Matej Kos, ki je celotno glasbeno popoldne tudi povezoval in je napovedal prvi nastopajoči zbor: Združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta in orgelsko spremljavo Tomaža Simčiča je mogočno zapel Sattnerjevo *S cveticami te venčamo*, Deschermeierjevo *Ave zvonček zazvoni* in Mavovo *Ko sveto*

jutro. Nato je zelo prijetno zapela **Ženska vokalna skupina Barkovlje**, ki je pod suverenim vodstvom Aleksandre Pertot najprej odpela protestantski napev *Marija dečla žegnana*, nato *Ave Marijo*, ki jo je uglasbil Lodovici (na kitaro je spremljal Ivan Suppani) in na koncu še *Allelujo*, katere avtor

Foto Vidau

je Javi Busto. **Mešani cerkveni pevski zbor sv. Jernej z Opčin** je pod zanesljivim vodstvom dolgoletnega zborovodje Janke Bana tudi zelo prepričljivo odpel tri pesmi (na orgle je spremljal Vinko Skerlavaj): *O, brezmadežna devica*, ki jo je uglasbil Emil Hochreiter, Laharnarjevo *V sveto mesto na-*

zareško in *Vsi zbori zadonite* Emila Komela. Sledila je naslednja ženska skupina, **Ženski pevski zbor Prosek - Kontovel**, ki ga že mnogo let vodi Marko Štoka. Tokrat so ob orgelski spremljavi Davida Lenise zapeli *Doneči zvon* Radoslava Gobca, *Vodopivčevo Vigred po zeleni halji* in *Dajte*

mi zlatih strun Franza Engelharta. Nato so se predstavili pevci **cerkvenega pevskega zbora Sv. Ana**, ki so pod vodstvom Alenke Cergol (ob orgelski spremljavi Iztoka Cergola) odpeli *Slavospev Mariji* (Zangl), *Ave Mario* (Jacques Arcadelt) in *Ti spev si moj* (Vinko Vodopivec).

Vsi nastopajoči pevci so se pred zaključkom koncerta zbrali v prezbitteriju in skupno zapeli še zaključni skupni pesmi, *Vodopivčevo Prošnjo* in ponarodelo Hladnikovo *Marija skoz' življenje*, ki je mogočno odmevala ob velikem številu pevcev.

V cerkvi sv. Vincencija v Trstu se je torej prejšnjo nedeljo odvijal lep koncert Marijinih pesmi, ki so ga izoblikovali pevski zbori Openske dekanije. V mesecu, ko Slovenci vsakodnevno praznujemo šmarnice, posvečene Mariji, božji materi, je bil tak glasbeni popoldan res prijeten dogodek.

MAP

Kandidat za župana Mitja Ozbič srečal krajane
O obnovi nabrežinskega
trga Svetega Roka

Sedanje stanje nabrežinskega trga Svetega Roka je nedvomno eno izmed najbolj občutenih težav in nerešenih vprašanj v devinsko-nabrežinski občini. Težave se lahko sicer zelo pogosto spremenijo v priložnosti. O tem je prepričan odvetnik Mitja Ozbič z vsa levosredinsko koalicijo, ki podpira njegovo župansko kandidaturu na prihajajočih občinskih volitvah. Nastala je zato zamisel o javnem srečanju, na katerem je v četrtek zvečer sodelovalo lepo število tamkajšnjih trgovcev, predstavnikov nabrežinskega

jusa in občanov, ki jim je usoda nabrežinskega trga pri srcu. Turistična kmetija z nastanitvijo Juna, ki se nahaja ravno na trgu, je gostila prijetno in umirjeno debato, iz katere je izšla želja po ustanovitvi delavne skupine. Ta bi bila izraz vseh vpletenih sogovornikov in bi poiskala najboljšo in širše podprto rešitev. O faraonskih načrtih v četrtek ni bilo govora. Občani so izrazili kot prvo predvsem potrebo po vzdrževanju in olepšanju obstoječega. "Treba je oživiti ta prostor s podpiranjem gospodarskih de-

javnosti, ki trdno vztrajajo in dandanes opravljajo ključno vlogo. Hkrati je treba spodbuditi tudi morebitno zamenjavo tistih, ki so že obupali. Spodbujati moramo pogovor in rešiti težavo skupaj. Trg lahko postane velik vzvod za celotno občino: prostor lahko najdejo muzej kamnoseštva, izložba tukajšnjih obrti, izobraževalne in vzgojne ponudbe prav tako vezane na obrt za mlade in najmlajše", je prisotnim dejal Ozbič.

Skupna pot načrtovanja bi bila v primeru Ozbičeve izvolitve tesno vezana na sodelovanje z

Jusom Nabrežina in črpanjem sredstev iz evropskih skladov. Ravno z evropskim projektiranjem je Ozbič v letih nabral veliko izkušenj, predvsem kot občinski podtajnik v dolinski občini in ostalih javnih ter zasebnih upraviteljskih vlogah. **Mitja Ozbič o izglasovanju sklepa o spremembi koncesije o koriščenju kamnoloma** Županski kandidat levosredinske koalicije Mitja Ozbič je z veseljem ocenil odobritev sklepa o sprejetju spremembe konvencije med Občino Devin-Nabrežina in nabrežinskim jusom: "Veseli me, da je bil ta sklep izglasovan in to soglasno. Ohranila so se delovna mesta in kamnoseška dejav-

nost, Jus pa bo lahko koristil pomembna sredstva. Poleg tega to glasovanje pozitivno učinkuje na levosredinski upravno-politični program, v katerem se obvezujemo, da bodo jusi, v tem primeru Jus Na-

brežina, partnerji občinske uprave. Z njimi si želimo delati naprej na teritoriju pri izboljšavi javnih prostorov in nepramečnin. Praktični primer naj bi bila ravno prenova nabrežinskega trga".

S 1. strani
Uspešen dan ...

Za glasbeno kuliso je s svojo harmoniko poskrbela Ivana Kreševič. Sledilo je presenečenje: to je bil video, v katerem je Boris Pahor spregovoril mladim piscem o tem, kaj odlikuje dobrega pisatelja: za pisce je pomembno razmerje, ki ga imajo do današnjega sveta in današnje družbe. Ni pomembna samo globalizacija, ampak tudi posamezni narodi in ne samo njihov jezik, ampak tudi zavest, da si nekaj posebnega, da si narod, da si neka skupnost. Navezal se je tudi na tematiko natečaja in rekel, da je ljubezen zelo pomembna, v najrazličnejših pogledih.

Nato se je začel osrednji del večera, v katerem so mladi avtorji izvedeli, kdo od njih je bil nagrajen. Jasmina Gruden in Urška Petaros sta prebrali vse tri nagrejene pesmi, narkar so se njihove avtorice približale odru. Preden so izvedele, katero mesto so zasedle, so se morale še malo potruditi, kajti čakal jih je še krajši intervju, ki

so ga pripravile Svetlana Brecej, Veronica Piredda in Veronika Bordon, ki obiskujejo častnikarski krožek pri Slovenskem kulturnem klubu. Pripravile so intervju v stilu italijanske oddaje *Le Iene*, avtorice so morale hitro, z eno besedo odgovorjati na vprašanja

katerih pesmi je komisija priporočila za objavo. To so bili: Jacopo Vicenzin, Maša Kocijančič, Niko Trento in Marika Farinelli. Sledil je glasbeni premor, za katerega je poskrbela Julija Kralj na klavirju. Nato so prebrali še prozne nagrajene izdelke in tudi z njihovimi avtorji opravili krajši intervju. V kategoriji proze je prvo mesto dosegla Mojca Petaros za pripoved *Slišal sem*; /kriknil je list, /ko da so mu prebodli srce, drugo Jakob Gruden za zgodbo

Sledil je še intervju s predstavnicama komisije Lučko Susič in Majdo Artač (z njima je bil v komisiji tudi Jurij Paljk) in predstavnico organizatorjev Anko Peterlin. Vsi so poudarili pomen, ki ga ima ta natečaj za mlade, kajti to je ena redkih priložnosti, ko se mladi preizkusijo v pisanju. Poudarili so pomen, ki ga imajo profesorji in mentorji, ki spodbujajo svoje dijake k pisanju in sodelovanju na natečaju. Letos je svoj izdelek prispevalo kar 75 di-

Foto M. Maver

Društvo slovenskih izobražencev

Darka Zvonar Predan in njeni intervjuji

Novinarka Darka Zvonar Predan je med leti 2002 in 2006 živila v Trstu, ki ga je vzljubila in se tu zelo dobro počutila. Njen mož Milan Predan je takrat zastopal Slovenijo v tajništvu Srednjeevropske iniciative. Spoznala je tržaško kulturno stvarnost, bila je gostja v Društvu slovenskih izobražencev in na Dragi, prejela je tudi literarno nagrado Mladika. Tokrat je na rednem ponedeljkovem večeru predstavila svojo knjigo Beograjski pogovori, ki je izšla pri Kulturnem centru Maribor.

Sergij Pahor jo je uvodno predstavil kot novinarko, ki se je spoprijateljila s primorsko dušo in objavljala poglobljene intervjuje s slovenskimi javnimi delavci v mariborskem Večeru. Ko je bila nato štiri leta v Beogradu, se ji je spet ponudila možnost in je opravila štirideset intervjujev, izbor katerih je objavila v svoji knjigi Beograjski pogovori. Del knjige obravnava jugoslovansko zgodovino, in sicer kako se kulturniki in pisatelji

spominjajo Beograda z veliko nostalgije. Nihče ne zanika, da je vladala diktatura, a se je spominjajo z nostalgijo, ker je takrat cvetela kultura. Darka Zvonar postavlja kratka vprašanja in zahteva

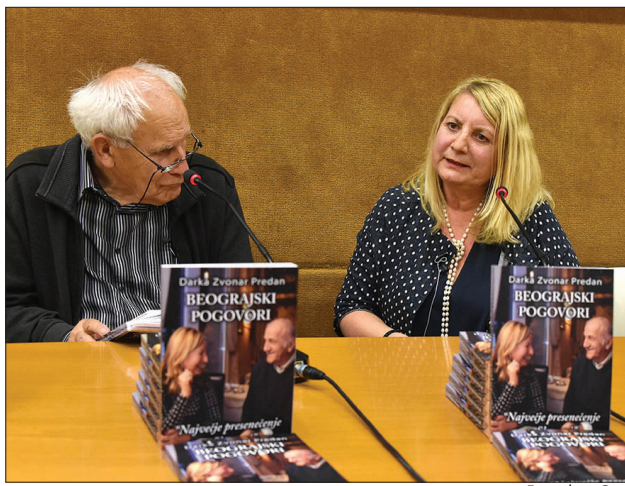

Foto damij@

sproti pojasnila, ki jo vodijo v zastavljeno smer. Izogiba se stereotipom in že vnaprej pripravljenim odgovorom.

Gostja v Peterlinovi dvorani je priznala, da bi morali prej iziti Tržaški pogovori, a v sili je bilo najlažje zbrati najbolj sveže napisano, saj so zapisi nastali v letih 2010-2014. Prvi gost je bil politik in pisatelj Vuk Drašković, ki je bil

tudi kolesce v režimu. Prvi roman Nož je izšel v začetku 80ih let. V njem je spregovoril o zapleteni in prepovedani tematiki med Srbi in Hrvati v Bosni. Knjiga je prišla na črni seznam. Takrat se je ozračje toplilo in preizkušali so meje. Mariborski časopis Katedra, ki je v obdobju demokratizacije odigral podobno vlogo kot Mladina, je objavil intervju z Draškovićem. Bil je del intelektualne disidentske scene, sodeloval je z danes zloglasnim Šešljem.

Podpisali so peticijo zanj za svobodo tiska in govora, ker je bil obsojen zaradi pisanja in svojih idej. V intervjuju trdi, da je bil Tito diktator in je vladal kult vse-mogočnosti Rdeče armade. Padec komunizma sprejema kot osvoboditev iz diktature. Po njegovem mnenju bi Jugoslavija lahko postala drugačna in obstala, če bi beograjska politična in

intelektualna elita prisluhnili predlogom iz Slovenije iz druge polovice 80ih let. Prihodnost Srbije vidi samo v Evropi. Je edini, ki prizna, da je Kosovo za Srbi-jo izgubljeno že veliko let. Pogovor je tekel tudi o gledališki tradiciji v Beogradu, saj so v Beograjskih pogovorih zbrana tudi velika imena jugoslovanskega filma. Darka Zvonar Predan je šla v Beograd z dvojnimi spominom na mesto, saj so od tam krenili tanki na Slovenijo in ker je znan po odličnih filmih ter igralcih. Odnosi med srbsko in slovensko kulturo so sistematični, s hrvaško so bolj povezani, med srbsko in hrvaško pa so bili po razpadu Jugoslavije presekani. Še vedno je veliko napetosti.

Zelo zanimiv je intervju z Branko Petric, ženo jugoslovanskega filmskega igralca Bekima Fehmiuja, ki je uspel na mednarodnem prizorišču. Avtorica jo je izbrala zaradi osebnih zgodbe, saj je zelo odkrito spregovorila o moževem samomoru leta 2010, o tem, kako so ravnali z Albanci pod Miloševićevo nadvlado, in o zvezi, ki jo je imel z Avo Gardner. Zanimiva figura je tudi Toma Fila, odvetnik, ki je branil vse vojne zločince in sprejel tudi zagovarjanje Jovankinih interesov. Darka Zvonar Predan je dejala, da so jo vsi intervjuvanci lepo sprejeli in bili odprti tudi o krvavo resnih temah. Mogoče je to tudi nacionalni značaj. So pa ranjeni.

Metka Šinigoj

Kandidat Ozbič se je predstavil Srečanje z občani v Prečniku

Nadaljujejo se predvolilna srečanja z občani levosredinskega županskega kandidata odvetnika Mitje Ozbič, ki si s koalicijskimi partnerji želi čim bolj tesnih stikov s prebivalci Občine Devin Nabrežina. V četrtek se je predstavil in prisluhnil vaški skupnosti iz Prečnika. Srečanja v tamkajšnji gostilni Sardoč se je udeležilo lepo število domačinov, ki so pozorno spremljali predstavitev upravno-političnega programa levosredinske koalicije, obenem so kandidatu izpostavili njihove predloge in zamisli, tudi nekatere težave v vasi. Prebivalce Prečnika še najbolj skrbi promet, pravzaprav nevaren ovinek pri spomeniku, kjer pride večkrat do trčenj zaradi prevelike

hitrosti avtomobilov. Ozbič so prosili, da v primeru izvolitve poišče ustrezno rešitev temu vse bolj občutnemu problemu varnosti. Moti jih tudi slaba kakovost internetne povezave v vasi. Ozbič se v svojem programu zavzema tudi za tehnološko posodobitev občinske infrastrukture in je že izvedel serijo pogovorov z dotičnimi izvajalci del, tako da je prisotnim zagotovil, da se že zavzema za rešitev tega problema in da je prav tako že našel ustrezne evropske sklade, iz katerih bi lahko Občina črpala sredstva.

Podobno je predstavnikom Jusa Prečnik opisal možnosti sodelovanja z občinsko upravo, predvsem pri sklepanju pogodb za namestitve otroških igral in vzdrževanje gozdnih ter ostalih poti, med temi zgodovinske poti Gemina, ki se vije mimo Prečni-

ka. Na konstruktivnem in umirjenem srečanju pa je do izraza prišlo tudi nekaj malodušja na račun morebitne razpršitve slovenskih glasov. V Prečniku so bili nekateri občani kritični do pomnoževanja list in kandidatov, tudi slovenskih, v časih, ko je lahko vsak glas odločujoč in ko bi se morala predvsem slovenska narodna skupnost v devinsko-nabrežinski občini zediniti in podpreti kandidata iz vrst koalicije, ki je zgodovinsko naklonjena Slovincem.

Ozbič je prisotnim zatrdil, da je levosredinska koalicija v svoje vrste poskusila vključiti na vsak način tudi predstavnike ostalih zainteresiranih političnih sil in civilne družbe. Naposled, po dolgem razmišljanju, so se ti odločili za samostojen nastop.

Mitja Ozbič v nedeljo, 21. maja, v Devinu
Kandidat levosredinske koalicije se je v nedeljo dopoldan mudil v Devinu, kjer se je po slovenski maši srečal s tamkajšnjimi občani na sedežu pevskih zborov.

Obvestila

Slovenščina z empatijo: z namenom uvajanja v raziskovalno dejavnost na področjih slovenske kulture bo v petek, 26. maja, srečanje v Narodni in študijski knjižnici - Trst. Zbirališče: ob 16.30 pri vodometu z dvema velikima maskama na začetku drevoreda XX. septembra, oširek Bonifacio. Udeležba je brezplačna. Prisrčno vabljeni, vabljeni!

Klub prijateljstva - Vincencijeva Konferenca in Društvo slovenskih izobražencev vabita na ekskurzijo "Ogled poslikav Toneta Kralja" (Slivje, Hrenovica, Avber, Lokve), ki jo bo vodil dr. Egon Pelikan, avtor knjige "Tone Kralj in prostor meje", v četrtek, 8. junija; odhod ob 8.30 s trga Oberdan, s postankom na Opčinah - info in prijave zvečer na tel. 040 225468 in tel. 347 1444057 (Vera).

Sozaljje

Žalujemo za drago članico **Vando Lavrenčič Čok** in sočustvujemo s prizadetimi svojci - **Vincencijeva Konferenca**.

Darovi

Za cerkev v Bazovici: Ob pogrebu drage žene in mame **Majde Lipanje por. Ciak** daruje mož **Adriano s hčerko Elizabeto** 50 evrov. V spomin na **Nado Martelanc** daruje **Marinka Pertot** 25 evrov za Vincencijeva Konferenca. **Meri Kuret** daruje 20 eu za Vincencijeva Konferenca. V spomin na **Franka Gherbeza in Sonjo Regent Košuta** daruje **Ivica Švab** 40 evrov za Vincencijeva Konferenca. V spomin na drago gospo **Magdo Kravos** in prijateljico **Imeldo Žerjal** daruje **Gabrijela Visini** 50 evrov za Vincencijeva Konferenca.

Mačkolje Že 55. praznik češenj!

Rumeni plakati z rdečo češnjo tudi letos vabijo na Praznik češenj v Mačkoljah. O priljubljenosti tega vaškega praznika gotovo ni dvoma, vedno znova pa prese- neča zvestoba obiskovalcev, ki se že 55 let zbirajo v tej breški vasi konec maja. Njim je namenjena pozornost odbor- nikov in članov Slovenskega prosvetnega društva Mačkolje, ki že od vsega začetka skrbi za to pobudo.

Starim in novim gostom, od blizu in daleč, bo letošnja izvedba odprla vrata v petek, 26. maja, sklenila pa se bo v ponedeljek, 29. maja. Sprejeli jih bodo prijazni prireditelji, ki se trudijo ustreči različnim okusom številnih obiskovalcev, pri tem pa skušajo še vedno ohraniti nekaj pristnega duha prvih izvedb. Praznik je bil - in ostaja - priložnost za iskreno družabnost in srečanje znancev. Svoj višek bo Praznik češenj dosegel v nedeljo, 28. maja: na ta dan bo prireditveni prostor zaživel točno opoldne. Že običajnim prijateljem in tistim, ki ga bodo morda prvič obiskali, bodo na voljo stojnice domačih pridelovalcev, najmlajše pa bodo razveselile ustvarjalne delavnice (z začetkom ob 15h). Seveda bo poskrbljeno tudi za lačne in žejne ter za tiste, ki se radi za-

vrtiljo ob vz- kih priljublje- nih viž - za- glasbeno in ple- sno zabavo bo igrala skupina Kraški muzi- kanti (od 18h

dalje). Kaj pa ostale dni? V petek in ponedeljek se bo prireditev začela ob 18h, v soboto ob 16h, z običajno ponudbo jedi, pijač in seveda sladkih češenj, v večer- nih urah pa bo na vrsti ples s skupinami AlterEgo, Nebojsega

in Love Guns. Senca hrastov na mačkoljanski "Metežici" je prav tako prijetna in vabeča kot pred petdesetimi in več leti, na prireditvenem prostoru pa so danes predvsem mladi obrazi. Veliko je tudi družin, saj je postal za marsikateroga gosta vsakoletni obisk tega dogodka skoraj običaj, ki prehaja iz roda v rod. Zavezanost temu prazniku kot pomembnemu vaškemu običaju, v katerem se prepletata preteklost in sodobnost, gotovo čutijo tudi mladi in najmlajši sodelavci. Njihova zavzetost in zgled starejših članov sta najboljše napotek za bodoče izvedbe. Za konec še vabilo: pridite na Praznik češenj v Mačkolje, ne bo vam žal!

(JnT)

Romanje Banovski romarji na Stari Gori in Britofu

V poznem sončnem jutru 14. maja je iz Banov odpeljal avtobus pevce in ostale vaščane na zaslužen romarski izlet za čas, ki ga posevčajo cerkvi sv. Florijana. Pot je vodila mimo Tržiča in Sredipolja, kjer monumentalno pokopališče spominja na grozote prve svetovne vojne. Vožnja se je nadaljevala po furlanski nižini v smeri Čeda- da, kjer se je avtobus pričel vzpenjati proti Stari Gori. Ura se je bližala poldnevu, ko se je po vijugasti cesti pričel spuščati v dolino proti gostišču na križišču treh dolin. Zasteklena terasa ob-

jekta je nudila čudovit pogled na Beneško hribovje s Kaninom in Matajurjem v ozadju. Na po- bočju v daljavi so samevale vasice in zaselki, obdani z bujnim zelenjem. V tej spokojni tišini pogled v to lepoto stvarstva pritegu- je človeka v duhovno razsežnost transcendentalnega pogleda v on- stranstvo.

Po okusnem obedu smo se v do- brem razpoloženju vračali na Sta- ro Goro k svetišču "Stare Marije", kot so jo imenovali Slovenci v starih časih. Župnik gospod Po- hajač, ki nas je spremljal na tej poti, je razdelil priložnostno mo-

litev papeža Frančiška o božji Ma- teri. Sledilo je petje pod vod- stvom Melite Vidau, ki je lepo zazvenelo pod oboki akustičnega svetišča. Bila je tudi molitev s pomembnimi poudarki: "O Mati, pomagaj naši veri - Vsej v našo vero veselje Vstalega - Naj luč ve- re v nas nenehno raste". Za za- ključek te pobožnosti je bila pe- sem Taužent-krat bodi češčena, ki jo je uglasbil Nino Špehonja. Sledil je sprehod v Kripto, kjer smo si ogledali številne разо- bešene zahvalne slike, in druge spominke, ki so jih ljudje prinesli v zahvalo Materi božji za uslišano pomoč v težavah. Zapustili smo Staro Goro in se napotili v Britof, zaselek Ukanja, v cerkev sv. Kan- cijana, kjer nas je sprejel cerkov- nik g. Marijo. Ob vходу je na poznogotškem portalu vklesana letnica 1505. Notranjost cerkve predstavlja poznogotško umet-

nost, katere del je tu- di krilni oltar sv. Kancijana, izdelan okrog leta 1530, ki je eden redkih oltarjev v Sloveniji. Ta najpo- membnejši okras cerkve po izdelavi spominja na južnoti- rolske rezbarje iz Brunecka, ki so dela- li za Furlanijo (predvsem Mojster Nikolaj in Michael Parth). Prvotno je bil to glavni oltar v cer- kvi, ki ga je okoli leta 1690 nadomestil zla- ti baročni oltar, ki krasi še danes to cer- kev. Cerkev je prvič omenjena ob viza- taciji Bartolomea Por- cie leta 1570. V strnjeni obliki je podpisani podal zgodovinski opis

cerkve in njenih umetnin, ki ga je z novjšimi podatki dopolnil

cerkovnik g. Marijo. In že so se pevci povzpeli na kor in spet je zadonela pesem, tokrat Marija majnik gre čez trate Vinka Vodopivca s pesmijo Že pada mrak v dolino smo se poslovili od prijaznega zaselka Britof in g. Marija. Sledil je še krajši postanek v bližnji okrepčevalnici in avto- bus je odpeljal dobro razpo- ložene romarje proti domu. Zah- vala za uspešen romarski izlet gre g. Valterju, ki nas je vodil po nje- mu dobro poznanih poteh rodne Benečije, Meliti Vidau za vodenje zbora in župniku g. Francu Poha- jaču za duhovno obogatitev tega romanja s primerno molitvijo k Starogorski Materi Božji. Ne na- zadnje pa gospe Nevi Hussu, po- budnici tega uspelega izletniške- ga romanja z ogledom sakralnih umetnin in neokrnjene lepote beneških dolin.

Pavel Vidau

V znamenju vijuganja na snegu, rocka in inovativne zabave

Prava zimska smuka na Kaninu

Državni prazniki od konca aprila do drugega maja so za šolarje male počitnice, zato so nekateri od njih dobro izkoristili podaljšano zimo na kaninskem smučišču. Žal pa tega niso znali izkoristiti na njegovi italijanski strani, saj so ga, nerazumljivo, zaprli tik pred tistim dnem. Stari in novi ljubitelji Kanina pričakujejo, da bo žičnica delovala še čez napovedani rok, saj nizke temperature v višinah omogočajo zelo ugodno turno smuko. Smučarje vabijo lepo urejene

zanima prevoz gostov v dolino, kjer je: "Zjutraj izlet v gore (smučanje), popoldne plavanje v morju". Sproščeno vzdušje ob glasbenih vložkih privablja množice, da polnijo hotelske kapacitete. "Aprilska ljubezen" se še ne zaključuje v "rockarskih vzdihljajih", ampak se podaljšuje v maj in neprekinjeno v poletje. Potem ko se je zadnji dan aprila na naši snežni plaži odvijal dogodek Rock ON Kanin, se obeta za naprej še ljudska zabava. Eno od teh bo spremljalo tekmovanje za osvojitve

Majska turna smuka iz 2470 m visokega Hudega Vršiča na Kaninu

smučarske proge, raznovrstna zabava, prijetno druženje z omamno "snežno plažo".

Po tednu snežnega neurja je Kanin mlade pričakal s pravo pravljico, z jutrom pri šestih stopinjah pod ničlo in z urejenimi progami, s poldrugim metrom novega snega... To je privabilo na stotine ljubiteljev vijuganja, sončenja in zabave na svežem zraku in to v času, ko se v Dalmaciji že spogledujejo s prvim kopanjem. No, zaključek obratovanja žičnice pri sosedih pa ni ustavljal lepega števila turnih smučarjev, ki so zavili proti koči Gilberti in še naprej v Jezersko dolino, nazaj v Bovec pa so si sami organizirali prevoze s kombijem. Nekateri smučarski klubi, ki so mladim tekmovalcem namenili en dan prostega vijuganja, se zanimajo še za podaljšek sezone. Bovško letališče je v polnem padalskem zagonu, ponudnike pa bolj kot celodnevni hrup vožnje padalcev pod nebo

strokovni posvet in zaključek zimske smučarske sezone 2016-17. Ko že imamo smučišče brez meje, imamo še veliko možnosti za čezmejno sodelovanje in srečanje slovenskih in italijanskih (mogoče tudi avstrijskih in hrvaških) žičničarjev ter smučarskih novinarjev na obeh straneh Kanina. To bi pomenilo neizmerno promocijo tega smučišča in obeh dolin z nizkimi stroški, kar bi blagodejno vplivalo na prihodnost. Vsekakor ni vse to nič manjša priložnost tudi za bližnjo Benečijo, Režijo, Tersko in Kanalsko dolino, kjer se prebujata zavest o turistični ponudbi obujenih domačih slovenskih kulturnih običajev, kulinarike in še marsičesa. Potreba po skupni promociji in povezavi ponudbe je kot na dlani, ne ostanimo le pri "priložnosti"! Vodstvu bovške žičnice za prave prijeme lahko samo čestitamo.

Miran Mihelič

Unescova dediščina

Tudi v Bruslju o čezmejni kandidaturi Brd

Predlog za uvrstitev Brd na Unescov seznam svetovne dediščine še čaka na odločilne korake, a medtem so zamisel že predstavili v Bruslju. Priložnost za prikaz čezmejne, slovensko-italijanske kandidature je ponudilo sredino odprtje razstave Collio / Brda 1915-1917 na reprezentančnem sedežu Furlanije Julijske krajine v belgijski prestolnici. Odprtja so se med drugim udeležili predsednik deželne sveta Franco Iacop, župan občine Dolenje Diego Bernardis, krminski župan Luciano Patat in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec.

»Brda je svojčas delila umetna politična meja, danes pa je to območje združeno v namenu, da ovrednoti svojo zgodovino, svojo naravno lepoto in ne nazadnje tudi svojo razvojno perspektivo,« je bruseljsko predstavitev pospremil deželni odbornik za kmetijstvo Cristiano Shaurli, ki je pred dobrim mesecem na seji deželne vlade uspešno predlagal podporo Furlanije Julijske krajine načrtu za uvrstitev Brd na Unescov seznam. "Skupna kandidatura je

velik dosežek, ki se seveda lahko obrestuje v turizmu in gospodarstvu, a je predvsem kulturni podvig", je dodal Shaurli. Zamisel za kandidaturu je pred dvema letoma sprožila občinska uprava občine Dolenje, ki je hitro prepričala še občino Brda na slovenski strani ter občine Gorica, Krmin, Kopriva, Fara, Moš, Števerjan in Šlovrenc v Italiji. Tem, ki so dali zagon pobudi, so se kasneje pridružili še mnogi javni in zasebni partnerji, ne nazadnje prav dežela FJK, ki si po Shaurlijevih besedah močno prizadeva za uspeh kandidature.

Postopek je sicer še v začetni fazi. Predlagatelji trenutno še pripravljajo dokumentacijo, ki jo je treba predstaviti medministrskemu odboru v Rimu. Ministrstvu za okolje in kulturo sta namreč pristojni za sestavo "Tentative list", t. j. seznama znamenitosti, ki jih Italija predlaga Unescu. V evidenci italijanske medministrske komisije je trenutno okoli 40 krajev, med temi tudi Palmanova.

ARC/PV

VIPAJSKI PRIIMKI (40)

VALIČ

Primek Valič je izvorno vipavski, doma v Skriljah. Tam se tako imenuje osrednji del vasi ob cerkvi, Valiči.

Pred leti sem nekje zasledil, da naj bi priimek prinesli priseljenci iz balkanskih dežel. Valič naj bi dejansko pomenilo Vlah. Na prvi pogled se je zdela razlaga logična, posebej, ko se pomisli tudi na mnoge priimke Balič, ki bi znali imeti isti koren. Ker Valiče najdemo tudi na Hrvaškem, je bila uganka rešena.

A v resnici je razlaga zgrešena. Jezikoslovec dr. Pavle Merku' je namreč našel pravi odgovor. Tej razlagi pritrjuje tudi jezikoslovec dr. Silvo Torkar. Ime je nastalo na podlagi imena Valentin. Svetega Valentina, kakopak. Ali celo svetega Valensa ali Valenta. Tako so nastali priimki Valent, Valant, Valente, Valentič, Valantič, Valenčič, Valenšič, Valentinčič, Valenčak, Vlačič, Val, Baloh, Balantič itd. In seveda, Valič.

340 Valičev živi danes v Sloveniji. Več kot 200 je Primorcev, 84 pa Ljubljancanov. Ker vemo, da gre pri slednjih za potomce Vipavcev, je jasno, da so vsi slovenski Valiči očitno v sorodu in vsi iz istega gnezda pod Čavnom.

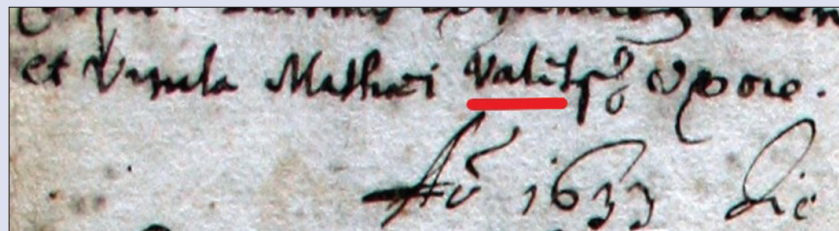
A priimek najdemo tudi v sosednji državi. Na Hrvaškem je Valičev 490, največ v Pulju in na Reki. Priimek najdemo zapisan že vsaj leta 1716, ko se je rodila Evfemija Valič. Najdemo pa 109 Valičev tudi v Srbiji.

V prekomorskih državah je Valičev več deset, a žal ne mo-

prednika Vincencija Valiča, kovača, ki se je iz Skrilj preselil v Gorico. Njegov sin je bil igralec Aleksander Valič (1919-2015), sin slednjega pa igralec Iztok Valič (1950). Vincencijeva hči je tudi po poroki ohranila priimek Valič, saj se je poročila z Milanom Valičem. Zato je njun sin igralec Dare Valič (1941) najbolj valičevski Valič, saj ima tako očeta kot mamo s tem priimkom. A igralski talent se je prenesel tudi v tretji rod. Bratranca Dare in Iztok imata prvi štiri, drugi dva otroka. Od šestih so kar štiri igralci: Domen Valič (1984), Vid Valič (1982), Nina Valič (1973) in Blaž Valič.

Tino Mamič

Prva omemba Valiča v matičnih knjigah leta 1633. »Vrsula Mathaei Valizg vxore« ali v prevodu Uršula, soproga Matije Valiča. Od tu naprej bi se dalo iskati rod Valičev vse do današnjih dni. Knjigo hrani Škofjski arhiv Koper.

Tu je še igralec Aleš Valič (1955), ki pa ni potomec kovača Vincencija, ampak je sorodstvo bolj oddaljeno. V povsem drugačne višave pa se je vzpenjal Alešev sin, alpinist Miha Valič (1978-2008), ki se je v 102 dneh povzpela na 82 evropskih štiritisočakov. Zaradi slabega vremena se mu je projekt podaljšal s 82 na 102 dneva. Bil je prvi, ki se je v eni sezoni povzpela na vse evropske vrhove nad 4000

metri. Raziskovalec, biolog in gorski reševalec je življenje izgubil v Himalaji.

Našteti, kje vse so naštetih igralci nastopali in kate-re nagrade so osvojili, bi terjalo preveč prostora. Zanimivo pa je, da v svojih vlogah skozi rodove vse-skozi ohranjajo vedrino, pa tudi veliko humorja. Bo že držal rek, da so Vipavci vedri in mehki ljudje.

Med znanimi Valiči

imamo tudi Gorenjko, nesojeno prvo damo Slovenije, Andrejo Valič Zver (1960). Soproga znanega politika in predsedniškega kandidata Milana Zvera je doktorica zgodovinskih znanosti in direktorica Študijskega centra za narodno spravo. Njen ded Viktor (1899-1948) je bil rojen v Skriljah. Bil je zdravnik in je zaradi fašizma emigriral v

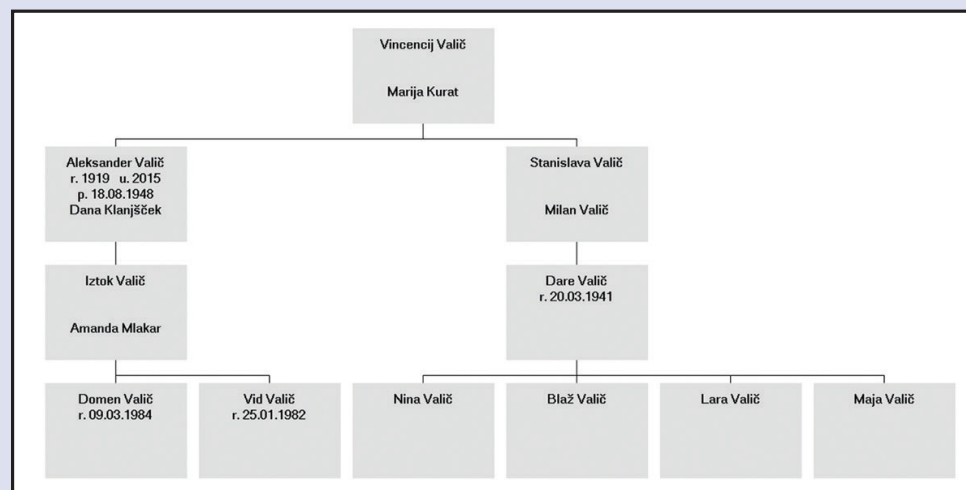
Jugoslavijo. Kot demokrat je bil moteč za novo oblast in kmalu po vojni umrl v nepojasnjenih okoliščinah. Indici kažejo, da je šlo za politični umor. Njuni predniki so iz zaselka Bajči, kjer je bil okoli leta 1715 rojen Andrej prapra-prapra-praded Jožef Valič.

Potem je tu duhovnik Cvetko Valič (1949), magister sociologije, ki mu je zibel tekla v Velikih Žabljah. Njegova nečakinja je urednica

Mavrice, Melita Valič (1970), poročena Košir. Tej rodbini, ki izhaja iz Plač, lahko sledimo skozi pet rodov nazaj vse do 18. stoletja. Kdaj so prišli iz Skrilj, pa še ni jasno. V tej

rodbini najdemo poleg duhovnika in urednice otroške verske revije še dve imeni, povezani s Cerkvijo. Znanega kapucina, patra Alfonza, rojenega kot Franca Valiča (1914-1992) v Plačah in njegovo starejšo sestro uršulinko, ki je odšla v Francijo. P. Alfonz je deloval v Gorici in nekaterih drugih primorskih krajih na obeh straneh meje. Eno leto je bil sošolec sv. Leopolda Mandiča, v malem semenišču pa je zavrnil predlog, da bi slovenske semeniščnike spovedoval v italijanščini. Ambrož Kodelja je v Novem listu ob njegovi smrti zapisal, da je bil "primer redovnika, ki pripada beraškemu redu in bi ga lahko čudovito uporabili za zanimiv lik v filmu".

Primorski slovenski biografski leksikon omenja še dva Valiča, brata: fizika Marka Valiča (1942) in slikarja Milovana Valiča (1953). Rojena sta bila v Opatjem selu.

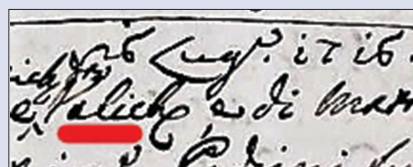
Rodovnik rodbine igralcev Valič. Igralski talent sta naprej prenesla oba potomca Vincencija Valiča iz Šempasa in Marije Kurat iz Šempasa.

remo ugotoviti, ali gre za potomce Valičev, Valičev ali še nekaj slovanskih priimkov, iz katerih bi se lahko razvil priimek Valic, Vallic, Valich...

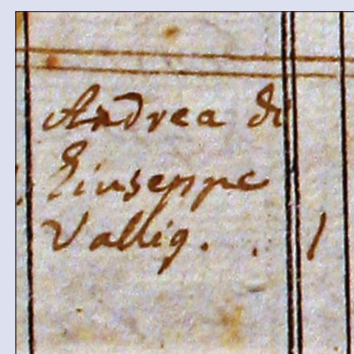
Prvič najdemo priimek Valič v letu, ko je prvič omenjen tudi Stomaž. Leta 1507. Takrat sta Skrilje in Stomaž spadala skupaj. Knežji birič je bil takrat Hilarij Valič, napisan kot Hellar Valickh. V goriškem urbarju ga najdemo omenjenega kar trikrat, dvakrat v naselju Skrilje-Stomaž, enkrat pa v Kamnjah. Birič je dandanes beseda, ki se uporablja v prenesenem pomenu za ostrega ali celo hudobnega človeka. A v resnici gre za neke vrste poklic. Dacar in finančni stražnik v eni osebi. Birič je bil predstavnik sodne oblasti, ki je pobiral davke. Vsi biriči zato niso bili nujno grobi in zlobni. Priimek najdemo napisan v različnih oblikah: Valich, Valichi, Valig, Valiz, Valizg, Vallich, Vallichg, Valiz, Valizch, Vauzchig, Vauziz, Vauzizh. Za Valičke pa so napisali: Valichia, Valichica, Valisca, Valiza, Valizca, Valizha, Valizhca, Valizhika, Valizouka.

Prvič najdemo Valiča v matičnih knjigah leta 1633, ko je za botro šla Uršula, soproga Matije Valiča. Že dve leti kasneje najdemo tudi vpis krsta njunega sina Antona. Lahko zatrdimo, da so vsi slovenski Valiči sorodniki omenjene družine. V istem času so v kamenjski župniji živele še štiri družine s tem priimkom. Kako so sorodstveno povezane, pa trenutno še ni moč ugotoviti. Zato v tem trenutku rodovnika katerekoli družine Valič ne moremo izdelati dlje kot do srede 17. stoletja. Pa še to lahko naredi le zgodovinar, specializiran za to področje. Dlje se bo prišlo šele z DNK raziskavami. Kje so družine živele, ni najbolj jasno. Matija Valič je bil doma na Zdeščah, ob stari cerkvi sv. Marjete. Druge družine pa so bile ne le v Skriljah, ampak tudi pri Stomažih.

Znanih Valičev je kar precej. Posebej tistih, ki jih poznamo iz gledališča in televizije. Zanimivo je, da so si vsi "odrski" Valiči v sorodu. Nič čudnega, da so ustanovili celo svoje gledališče, Valič teater. Glavna rodbina ima

Valič, zapis v hrvaški matični knjigi iz leta 1716. Knjigo hrani Državni arhiv Zagreb.

Andrea Valig ni kakšna daljna prednica Andreje Valič Zver, ampak njen prednik Andrej Valič. Ime je namreč duhovnik napisal v italijanski obliki. Knjigo hrani Škofjski arhiv Koper.

Hrvaška poskuša z incidenti postaviti svojo mejo na morju

Vladajoča koalicija zoper referendum o drugem tiru!

V Sloveniji obdobje proti koncu meseca maja zamajajo razni dogodki, ki izhajajo bodisi iz sprotnih življenjskih potreb ljudi, ali pa so del delovanja oziroma namer politike, vplivnih politikov in pomembnejših ustanov t. i. civilne družbe. Velike in pomenljive razsežnosti ima zbiranje podpisov za referendum proti zakonu o drugem tiru, ki ga utemeljuje in zahteva Civilna iniciativa Davkoplačevalci se ne damo, pod vodstvom Vilija Kovačiča. Zbiranje podpisov volilcev v podporo zahtev za razpis referenduma o vladnem zakonu o drugem tiru se je začelo v petek, 19. maja; 35-dnevni rok za zaključek zbiranja pa bo potekel 22. junija. Potrebno bo zbrati 40.000 podpisov v korist referenduma, kar je visoko število, vendar naj bi ga dosegli tudi zato, ker podpise pomaga zbirati tudi največja opozicijska stranka, SDS. Zoper referendum, ki pomeni pravico državljanov, da z glasovanjem odločijo, ali sprejmejo neki zakon ali pa ga razveljavijo, se je grobo in politično neprimerno izrekel premier Miro Cerar. Civilno iniciativo Davkoplačevalci se ne damo, je obtožil, da s predlaganim referendumom deluje proti koristim Slovenije, pa tudi prijateljskih držav, kot je predvsem Madžarska. Predsednik vlade pa je zamolčal, da podporniki referenduma niso proti projektu o drugem tiru železniške povezave med Divačo in Koprom, ki je zagotovo pomemben in potreben, ampak sprejajo samo zakon, ki ga je sprejela vladajoča koalicija. Ta je namreč zavrnila

vse pripombe in dopolnila zakona, ki so jih v državnem zboru predložili opozicijski poslanci. Navdihovalci in zbiralci podpisov za razpis referenduma opozarjajo, da je projekt o 27-kilometrov dolgem drugem tiru železniške povezave med Divačo in Koprom mogoče uresničiti hitreje in ceneje. Člani omenjene civilne iniciative predlagajo, da se projekt financira s slovenskim denarjem in izvaja s slovenskim znanjem. Zatrjujejo tudi, da zanj ne potrebujemo nobenih Madžarov in tudi ne sodelovanja Evropske komisije. Projekt o drugem tiru je skratka treba spremeniti, tako da bo ustrejal merilom stroke, zahte-

vam okolja in gospodarnosti s sredstvi. Za kritike zakona je očitno, da ta ustreza zgolj volilnim potrebam SMC, torej največji vladni stranki, in tudi celotni koaliciji, v njihovih pripravah na bližajoče se parlamentarne volitve. Sodeč po vsem, kar se dogaja v slovenski politiki v povezavi z drugim tiru, bo že držalo, kar je v tedenskem magazinu Reporter zapisal Silvester Šurla, odgovorni urednik omenjenega glasila. Meni, "da gre zdaj zares. Za vse ali

nič, za biti ali ne biti. Besede Mira Cerarja, da vlada z zakonom o drugem tiru stoji ali pade, lahko meso postanejo. Vili Kovačič lahko s pobudo za referendum proti zakonu o drugem tiru, če verjame ali ne, pošteno zamaje Cerarjevo vlado. Premier se tega zaveda in zato politično poblaznelo napada pobudnike in podpornike referenduma".

Med drugimi pomembnejšimi dogodki omenjam sporočilo vlade, da odloga zakon o obdavčenju hiš, stanovanj in vseh drugih nepremičnin, "ker to zaradi bližnje volitve ne bi bilo primerno". Ljudje so to napoved sprejeli z olajšanjem in zadovoljstvom, saj je v Sloveniji velika večina nepremičnin, zlasti hiš, stanovanj in gozdov v zasebni lasti. Predsednik vlade Miro Cerar ali kdo od ministrov nikoli ne omenja, da v Sloveniji še vedno okoli 400.000 prebivalcev živi v revščini in jim tegobe in stiske skoraj edini lajšata dobroteljni in človekoljubni organizaciji Karitas in Rdeči križ Slovenije. Vlada tudi prikrivamo okolja in gospodarnosti s sredstvi. Za kritike zakona je očitno, da ta ustreza zgolj volilnim potrebam SMC, torej največji vladni stranki, in tudi celotni koaliciji, v njihovih pripravah na bližajoče se parlamentarne volitve. Sodeč po vsem, kar se dogaja v slovenski politiki v povezavi z drugim tiru, bo že držalo, kar je v tedenskem magazinu Reporter zapisal Silvester Šurla, odgovorni urednik omenjenega glasila. Meni, "da gre zdaj zares. Za vse ali

še globlje zastruje odnose med državama. Na Hrvaškem se stopnjuje nervoza, menijo naši vladni viri. Opaža se okrepljeno obveščevalno delovanje hrvaških organov na vseh problematičnih obmejnih točkah, ki so predmet arbitražnega odločanja. Hrvaške policijske patrulje praktično vsak dan kršijo slovenske pristojnosti in pravice v Piranskem zalivu, vdirajo v slovensko morje in grozijo ali na druge načine ovirajo slovenske ribiče pri njihovem ribolovu. Večji incident se je zgodil pred dnevi. Dve hrvaški plovila sta vpluli v slovensko teritorialno morje, poskušali izriniti slovenski policijski čoln, ki je hotel zaščititi slovenski ribiški čoln, nato pa zapustili kraj dogodka. Pri tem je le malo manjkalo, da hrvaški in slovenski ribiški čoln nista trčila. Časnikar dnevnika Delo Boris Šuligoj je zapisal, da je Hrvaška z uprizorjenimi incidenti postavila svojo mejo na morju. Meni, da jo bo branila tudi po morebitni drugačni odločitvi arbitražnega sodišča. Število incidentov se povečuje v zadnjem mesecu, odkar je arbitražno sodišče napovedalo, da bo odločitev o meji, na kopnem in na morju sporočilo letos. Boris Šuligoj je v svojem komentarju z naslovom Še ena letina incidentov, ki je bil v časniku Delo objavljen v soboto, 20. maja, zapisal, "da je s hrvaško politiko očitno nekaj narobe, če mora svoj položaj in državnost braniti z incidenti. Svetovno javnost nagovarja z moralnimi nauki, sama pa si na silo vzpostavlja mejo, ki je ni bilo in o kateri se je v civiliziranem svetu mogoče samo dogovoriti".

V naši javnosti, natančneje in analitično pa v politiki, odmeva XI. kongres največje opozicijske stranke, SDS, ki je bil preteklo nedeljo v Mariboru. Udeležilo se ga je okrog 700 delegatov, ki so predstavljali okrog 30.000 članov stranke ter kakih 150 gostov. Med slednjimi je bil najbolj opazen in navdušeno pozdravljen Viktor Orban, predsednik madžarske vlade. Na kongresu so sprejeli več

resolucij o razmerah v državi, tudi resolucijo o zdravstvu, njihovo vsebino in stališča SDS glede najbolj perečih in kritičnih razmer v Sloveniji, pa povzeli v osrednji programski resoluciji kongresa z imenom Slovenija v srcu. Predsednik stranke SDS Janez Janša je v nagovoru na kongresu napovedal, da bo njihova stranka vodila neusmiljen boj za izkoreninjenje drugorazrednosti v Sloveniji. "SDS ne bo mirovala, dokler Slovenija ne bo postala prostor pravičnosti in dom, v katerem se bo vsakdo počutil enakopravnega, varnega in sprejetega". Madžarski premier Viktor Orban pa je v svojem nagovoru udeležencem kongresa SDS dejal, da brez stranke SDS danes ne bi bilo

mogoče pisati zgodovine neodvisne in samostojne Slovenije. Janez Janša pa ni samo demokrat, ampak tudi borec za svobodo, ki ve, da senca sistema, kot je bil komunizem, sega daleč. Po prepričanju predsednika madžarske vlade bo na naslednjih volitvah v Sloveniji, če bodo ljudje poslušali glas srca, zmagala SDS. Po prepričanju bivšega predsednika slovaške vlade Mikulasa Dzurinde, ki je tudi nagovoril kongres, pa ima SDS možnost, da Slovenijo naredi spet veliko. Janez Janša največjo opozicijsko stranko, torej SDS, vodi že od leta 1993. Na kongresu v Mariboru je bil ponovno izvoljen za njenega predsednika.

Marijan Drobež

Kratke

Na sedmih Gregorčičevih dnevih o navezanosti pesnika na zemljo

Letošnji Gregorčičevi dnevi, ki bodo potekali naslednje tri petkove večere (prvi je bil 19. maja), so organizatorji naslovlili z verzom iz pesmi Simona Gregorčiča Pod trto bivam zdaj... Prikazati želijo Gregorčičevo navezanost na zemljo, ki jo je tudi obdeloval in župljane učil sadjarstva in vinogradništva, so kontekst predstavili na današnji novinarski konferenci. Gregorčičevi dnevi se letos časovno nekoliko prej kot prejšnja leta začnejo v petek na Gradišču nad Prvačino. V kraju, kjer je Simon Gregorčič služboval in obdeloval kos zemlje, pripravljajo recital Gregorčičevih pesmi, nastop Gradiških slavčkov in Dua Bakalina. Na literarnem večeru se bosta predstavila pesnik in oljkar Boris Pangerc in pesnik Radivoj Pahor.

Zadnji majski petek se dogajanje na Gregorčičevih dnevih seli v Goriško knjižnico Franceta Bevka. Zbrane bosta pozdravili

Matjaž Ščurek, Dejana Baša, Irena Škvarč, Darinka Kozinc in Megi Rožič

pesnikovi sorodnici Jasna Čebon in Janja Bužinel. Sledila bo okrogla miza na temo poezije, trte, vina in zemlje, glasbeno-kulturni program v nadaljevanju večera pa bo oblikoval Goriški oktet Vrtnica z Gregorčičevimi uglasbenimi pesmimi.

Sedme Gregorčičeve dneve zaključujejo 2. junija pred Gregorčičevo rojstno hišo na Vrsnem pri Kobaridu. Kulturni program pripravljajo učenci podružnične šole Smast. Gregorčičevo poezijo bodo recitali člani Goriškega literarnega kluba GOVoRICA, za glasbeni program pa bodo poskrbeli Dornberški fantje.

Za organizacijo prireditve so tudi tokrat poskrbeli v Goriškem literarnem klubu GOVoRICA ob pomoči novogoriške knjižnice, krajevne skupnosti Gradišče nad Prvačino, društva Gradiškovi, kobariške osnovne šole in Zveze kulturnih društev Nova Gorica. Letos se je organizatorjem pridružila tudi Turistična zveza Nova Gorica.

"Včasih nekoliko pozabljamo, da ima Simon Gregorčič v srcih Primorcev prav posebno mesto. Nekateri se mogoče še spomnijo, da je pesnika pospremlilo k zadnjemu počitku verjetno največ Slovencev in da so Gregorčičeve poezije romale povsod, kamor so odhajali Primorci. Skratka, Gregorčič je imel v srcih Primorcev vedno zelo pomembno mesto", je ob povabilu na prireditev povedala predsednica Goriškega literarnega kluba GOVoRICA Darinka Kozinc.

Pobratenje občin

Letos praznujemo 40-letnico pobratenja med občino Štarancan in KS Renče. Ocenjujemo, da je pobratenje uspešno zaživelo, saj se odvijajo stiki na raznih področjih: v kulturi, športu, humanitarnih dejavnostih, družbenih in osebnih stikih. Zlasti dragoceno je sodelovanje med učenci in učitelji osnovnih šol, ki gojijo in poglobljajo vrednote prijateljstva, sodelovanja in miru.

Obnovitev podpisa listine pobratenja med Renčami in Štarancanom je tradicionalno protokolarno in simbolno dejanje, s katerim uradni predstavniki obeh krajev potrdijo privrženost idejam zapisanimi v omenjeni listini. 22. aprila smo prvi del obnovitve pobratenja opravili v Štarancanu, 20. maja pa bo ob 16. uri slovesna prireditev v Kulturni dvorani v Renčah.

Priložnostne govore in pozdravne besede bodo v Renčah z ubranim petjem obogatili otroci pevskega zbora AUDITE NOVA iz Štarancana, učenci Osnovne šole Lucijana Bratkoviča Bratušpa pa bodo predstavili odlomke dvojezične publikacije Radivoja Pahorja z naslovom Ozrenj je tiho ječal v bolečini.

Zaskrbljujoče stanje

Slovenski pokojninski sistem po opozorilih finančnikov eden najbolj nestabilnih

Različne raziskave kažejo, da je slovenski pokojninski sistem eden najbolj nestabilnih v EU, je v pogovoru v sklopu Finančne konference v Portorožu opozoril častni podpredsednik EIB Anton Rop. Skupaj s sogovornikoma je izpostavil potrebo po hitrem in učinkovitem ukrepanju, a ocenil, da je za rešitve povsem brez bolečih posledic že prepozno. Kot je na konferenci, ki jo organizirata časnik Finance in Ljubljanska borza, dejal častni podpredsednik Evropske investicijske banke (EIB) in nekdanji premier Rop, je paradoks trenutne situacije v stabilnih razmerah, ki pa ne morejo trajati dlje kot nekaj let. Prebivalstvo se namreč pospešeno stara, osebe po 55. letu starosti pa so zelo slabo vključene na trg dela.

"V bistvu nas čaka kolaps pokojninskega sistema", je opozoril Rop, ki je med možnimi rešitvami navedel demografski sklad in druge alternativne vires. Bistvo diskusije o takšnem skladu je po njegovih besedah sicer v tem, "ali potrebujemo desetkrat močnejšo kapitalsko

družbo in ali bo ta družba zmogla ta napor". Predsednica uprave Pokojninske družbe A Karmen Dietner je po drugi strani izrazila prepričanje, da je demografski sklad sicer v določeni meri lahko rešitev, a bo treba razmisliti o drugih virih. Eden od njih bi po njenem mnenju lahko bila Družba za upravljanje terjatev bank, Rop pa je ob tem kot podobno možnost navedel Slovenski državni holding, ki ga v trenutni obliki ne

vidi kot nekaj posebej dragocene od demografskega

sklada. Rop je bil kritičen tudi do dvigovanja pokojnin zaradi nabiranja političnih točk. Izpostavil je, da so razmere trenutno morda res ugodne, a se lahko že v dveh letih spremenijo v povsem drugačno stanje. Prepričan je, da bo prej ali slej treba narediti določene reze, ki bodo lahko, če bomo z njimi odlašali, zelo boleči. Predsednik uprave Kapitalske družbe Bachtiar Djalil je ob tem opozoril, da je govoriti o

posleni hitro umaknejo s trga dela, po drugi pa se mladi nanj vključujejo zelo pozno. Problematične so po njegovih besedah tudi prekarne oblike zaposlitve, ki niso dobra novica z vidika prispevkov za pokojninsko blagajno, hkrati pa bodo prekarno zaposleni mladi zaradi neustreznih pokojnin socialni problem. Rop pa je razpravo o reformi pokojninskega sistema navezal tudi na reformo zdravstvenega, saj bo moral biti ta po njegovih besedah sposoben amortizirati dodatne pritiske, ki jih bo prineslo staranje prebivalstva. Zdravstvene reforme, ki jo je predlagala vlada, sicer ni želel komentirati. Tako Dietnerjeva kot Djalil sta izpostavili tudi pomen splošnega izobraževanja o pomenu varčevanja za starost. Kot je dejala Dietnerjeva, se morajo ljudje zavedati, da bodo prejeli pokojnino v določenem znesku, ki najverjetneje ne bo posebej visok, in presoditi, kako bodo lahko z njim živeli.

posleni hitro umaknejo s trga dela, po drugi pa se mladi nanj vključujejo zelo pozno. Problema-

tične so po njegovih besedah tudi prekarne oblike zaposlitve, ki niso dobra novica z vidika prispevkov za pokojninsko blagajno, hkrati pa bodo prekarno zaposleni mladi zaradi neustreznih pokojnin socialni problem.

Rop pa je razpravo o reformi pokojninskega sistema navezal tudi na reformo zdravstvenega, saj bo moral biti ta po njegovih besedah sposoben amortizirati dodatne pritiske, ki jih bo prineslo staranje prebivalstva. Zdravstvene reforme, ki jo je predlagala vlada, sicer ni želel komentirati. Tako Dietnerjeva kot Djalil sta izpostavili tudi pomen splošnega izobraževanja o pomenu varčevanja za starost. Kot je dejala Dietnerjeva, se morajo ljudje zavedati, da bodo prejeli pokojnino v določenem znesku, ki najverjetneje ne bo posebej visok, in presoditi, kako bodo lahko z njim živeli.

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (59)

Mariza Perat

EINSIEDELN V ŠVICI

Je največja in najbolj priljubljena Marijina božja pot v Švici.

Njen začetnik je sv. Meinrad iz rodbine grofov Zollern, rojen leta 797. Kot benediktinski menih je bival na otoku Reichenau, nedaleč od jezera Konstanz. Zaželel pa si je samote in se je zato leta 828 umaknil v gorat in samotni kraj v bližini Zürškega jezera in

cerkev, v katero sta bili vključeni prvotna kapelica in celica sv. Meinrada. Leta 948 je opat Eberhard naprosil sv. Konrada, škofa v mestu Konstanz, da bi cerkev posvetil. Obenem s cerkvijo bi škof Konrad moral posvetiti tudi kapelo sv. Meinrada, ki je bila posvečena Kristusu Odršeniku, a so jo poznaje poimenovali v Marijino kapelo. Za dan posvečenja je bil določen 14. september. V

Einsiedeln

tu živel kot puščavnik. Ljudje pa so kmalu izvedeli zanj in začeli prihajati k njemu, da bi jim pomagal in jim svetoval v težavah življenja. Meinrad pa je iskal samoto in se je zato leta 835 znova preselil, tokrat v pokrajino med Zürškim in Lucernskim jezerom, ki so jo takrat prekrivali prostorni gozdovi.

Na kraju, kjer danes stoji romarsko svetišče, si je postavil celico, poleg nje pa še kapelico. Meinrad je tu kot puščavnik živel do leta 861, ko sta ga 21. januarja umorila dva razbojnika.

Leta 910 se je v kraju naselil sv. Beno, kanonik iz Strassburga, kateremu so se pridružili še drugi menihi. Leta 934 je k skupnosti pristopil knez sv. Eberhard, župnik pri katedrali v Strassburgu. Eberhard je leta 947 postal prvi opat nove skupnosti, ki si je za vodilo privzela prava sv. Benedikta. Eberhard je takrat začel graditi tudi samostan, ki je kmalu postal znan zaradi ostre redovne discipline, ki je v njem vladala. Ob samostanu je polagoma zraslo naselje, ki so ga zaradi prvih menihov, ki so tu prebivali kot puščavniki, imenovali "puščava". Zato einsiedelsko božjo pot imenujejo tudi "Marija v puščavi".

Kot piše msgr. Rudolf Klince, je iz samostana v Einsiedeln izšel sv. Wolfgang, ki je bil prvi misijonar na Ogrskem.

Sv. Wolfgang, ki je umrl leta 992, je znan tudi pri Slovencih, in sicer kot sveti Volbenk. Njegovo ime zasledimo tudi v nekaterih slovenskih legendah.

Poleg samostana je kmalu bila zgrajena tudi

noči pred posvetitvijo pa je škof Konrad imel videnje. Prikazal se mu je Kristus v škofovskem ornatu, obdan od angelov in svetnikov, ter postavil kapelo. Zraven je stala sveta Devica, bleščeča v nadzemnem sijaju. Seveda si škof naslednji dan kapele ni drznil posvetiti. Na splošno prigojvarjanje prisotnih pa je vseeno začel z obredom. Takrat se je trikrat zaslusal glas: "Brat, nehaj! Je že posvečena od Boga!"

Odtlej je število romarjev začelo naraščati in 14. september je še danes glavni praznik einsiedelskega svetišča. Samostan so že takrat podpirali nemški cesarji, pa tudi Habsburžani, pod katerih vlado je Švica spadala. Novi samostan je tako kmalu postal

pomembno versko in tudi kulturno središče. V njegovem okrilju je delovalo deško semenišče za gimnazijo, pa tudi kmetijska šola. Duhovni vpliv samostana se je zlasti pokazal v času katoliške verske obnove, ko je opatija v Einsiedelnu postala pravi branik katoliške cerkve. K temu je pripomogel tudi sv. Karel Boromejski (1538-1584). Leta 1570 je namreč obiskal tri švicarske doline v kantonu Graubünden v južni Švici, ki so spadale pod njegovo škofijo, z namenom, da bi tamkajšnje katoličane seznanil s smernicami katoliške verske obnove, ki jih je nakazal tridentinski cerkveni zbor (1545-1563).

Novi samostan je tako kmalu postal pomembno versko in tudi kulturno središče. V njegovem okrilju je delovalo deško semenišče za gimnazijo, pa tudi kmetijska šola. Duhovni vpliv samostana se je zlasti pokazal v času katoliške verske obnove, ko je opatija v Einsiedelnu postala pravi branik katoliške cerkve. K temu je pripomogel tudi sv. Karel Boromejski (1538-1584). Leta 1570 je namreč obiskal tri švicarske doline v kantonu Graubünden v južni Švici, ki so spadale pod njegovo škofijo, z namenom, da bi tamkajšnje katoličane seznanil s smernicami katoliške verske obnove, ki jih je nakazal tridentinski cerkveni zbor (1545-1563).

/ dalje

Sv. Karel Boromejski

GORICA Fotoklub SKUPINA 75: fotografija, poezija, glasba in umetnost

Prva samostojna razstava
Manuela Demorija

V petek, 19. maja, v prostorih Taverne al Museo v goriškem grajskem naselju, je Fotoklub SKUPINA 75 organiziral v sklopu kulturnega večera "Fare voci Gorizia" srečanje, posvečeno poeziji, glasbi in umetnosti.

Med večerom, ki ga je povezoval kustos Giovanni Fierro, so si sledili zanimivi literarni in glasbeni trenutki. Svoje pesmi so recitali avtorji Marco Marangoni, Urška Kramberger in Massimiliano Bottazzo, glasbenik Ismail Ismail pa je z igranjem na robab presenetil vse prisotne. Fotograf Manuel Demori, ki je pred kratkim postal tudi član Fotokluba SKUPINA 75, se je predstavil s svojo prvo samostojno razstavo. Uvedel ga je član fotokluba Marko Vogrič. Demorijeve fotografije nastajajo na heavy metal in hard rock koncertih, kjer jih posname s privilegirane zornega kota koncertnega fotografa.

Manuel Demori se je rodil v Gorici leta 1981 in živi z družino v Sovodnjah ob Soči. Že od mladih nog se je

navdušil nad glasbo, predvsem nad električno kitaro in težkimi zvoki heavy metala. Več let je nastopal v živo, a pred kratkim se je prestavil na drugo stran odra in ga začel občudovati skozi objektiv svojega fotoaparata, z zornega kota publike. Piše in fo-

Njegova dela odlikujeta globina in ostrina, s katerima ujame nastope najpomembnejših svetovnih skupin. S fotoaparatom sledi vrtočlavenemu in vznemirljivemu glasbenemu ritmu. Odlično mu uspe ujeti trenutek, pravi pogled, izraz čiste strasti, sve-

Foto Loredna Prinčič

tografira za spletno stran, posvečeno samo svetu glasbe. Prav zato je imel priložnost, da je izboljšal svoje poznavanje fotografske umetnosti; na novo pridobljene veščine je nato spretno izkoristil med potovanji ter ovekovečil kraje in ljudi, ki jih je ujel v svoj objektiv.

tlobo, ki se zgosti na najpomembnejšem delu odra. S svojimi posnetki posreduje tisto moč, ki jo dobro poznajo poslušalci in ljubitelji trdega rocka.

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (154)

Kako pa je v nosečnosti?

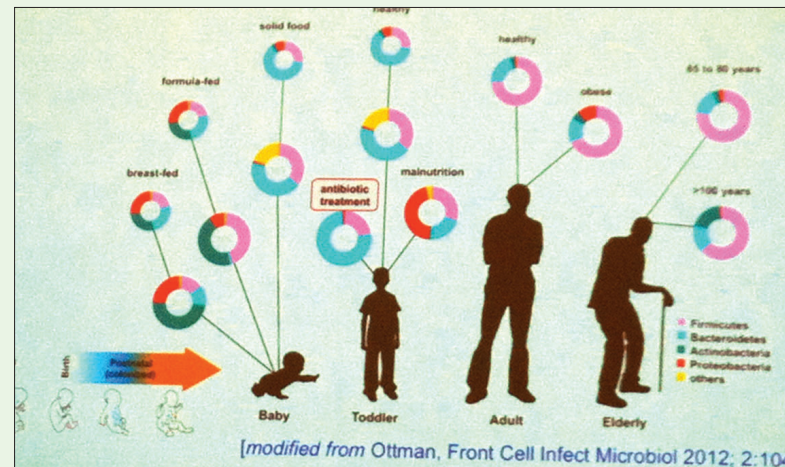
Številne študije so pokazale, da sta spremenjena vaginalna in črevesna mikrobiota tesno povezani in da spremembe črevesne mikrobiote vplivajo na vaginalno mikrobioto, tako pri zanositvi kot tudi v nosečnosti. Estroprogestinska stimulacija pri podganah spodbuja nastanek nenormalnega biofilma, ki je značilen za okužbe, npr. ob porasti Proteusa itd.

Pomanjkanje laktobacilne flore je povezano s povišanjem vaginalnega pH. Dovajanje laktobacilov peroralno in topično (mazanje) dejansko izboljša črevesno in vaginalno evgizozo, ki je nujna pri

Rešitev je vsekakor vrtnični jedilnik oziroma jedilnik, ki nam zagotavlja izogibanje inzulinskim nihanjem in uporabo ustreznih probiotičnih izdelkov.

Kaj pa v tretjem življenjskem obdobju?

Graf nam prikazuje, kako se črevesna mikrobiota spreminja skozi življenje. V otroštvu imamo raznovrstne seve mikroorganizmov v črevesju, ki zagotavljajo rast, fleksibilnost in odzivnost črevesne mikrobiote, tako endogene kot na eksogene vplive. V starosti je pa fiziološka tendenca ta, da se čre-

zdravi zanositvi in nosečnosti. Pri nosečnicah se črevesna mikrobiota ob prehodu iz 1. v 3. trimesečje spremeni in postane podobna mikrobioti diabetika, kar je verjetno v povezavi s kopičenjem maščob, nosečniškega diabetisa in inzulinske občutljivosti. Začasna sprememba, ki ne ogroža ne matere ne ploda, se ponastavi v 1. mesecu po porodu. Tako spremenjena mikroflore dejansko postavlja žensko telo v stanje, ko je bolj občutljivo na vaginalno kandidiazo.

vesna mikrobiota poleni in imamo zelo malo diferencirano mikrobioto, kar vsekakor ne zagotavlja fleksibilnosti, odzivnosti in endogene stabilnosti črevesne mikroflore. Skratka, bolj kot je mikroflore enolična, hitreje se postarimo in bolj je telo podvrženo okužbam in boleznim. Tudi možgani so pomembni. Obstaja nenehna in-

terakcija med centralnim in enteričnim živčnim sistemom oziroma med zgornjimi in spodnjimi možgani. Že sama oblika vijug črevesja je podobna vijugam možganov. 90 % serotonina se proizvaja v črevesju, 90 % informacij potuje iz črevesja v možgane. Obstaja mreža več kot 100 milijonov nevronov, ki so nenehno v interakciji in povezujejo spodnje in zgornje možgane.

/ dalje
www.saeka.siNOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Francka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 000000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRESO
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 23. maja, ob 14. uri

Nit skozi življenje

Kilogram mesa za dva evra (1)

Pred dnevi sva se z možem vozila na Goriško, pa se nama je za hotelo kave. Dobre kave, ki je ne najdeš povsod. So namreč stvari, in ena od teh je kava, ki morajo tekniti, ki te morajo osvojiti in popolnoma začarati že s samim vonjem. Vonj po kavi, nekaj najlepšega. Nit skozi življenje. Prav zaradi tega izbiram in včasih celo krenem s poti, da popijem dobro kavo. Ko se peljem mimo Mirna in Vrtojbe, si ne morem kaj, da bi ne nekoliko zavila z glavne ceste, da kavarne, kjer lahko sedim na soncu in srebam kavo Julius Meinl. Pa boste rekli, da je to avstrijska kava in da Avstrijci sploh ne vedo, kaj je prava kava. Ni tako. Julius Meinl je dejanko naš stari, dobri, tržaški Cremcaffe, le kupili so ga Avstrijci. Vsi itak dobro vemo, da je dandanes čisto vse naprodaj in se vse kupuje in ni nobene stalnice več, niti pri spominih, niti pri kavi. Multinacionalke. Globalizacija.

No, Julius Meinl, kava, pa ima vseeno tisti vonj in tisti opojni okus po daljnem otroštvu. Ah, nikoli ne bom pozabila trga Goldoni, gneče, ljudi, ki so se pehali na razne avtobuse, sonce in vonj po razgretem asfaltu. In moje drage mame, ki me je za roko vlekla v kavarno Cremcaffe. Da je tam spila svoj capuccino. Pokonci, da je prihranila. Tisti capuccino, ki ga je imela do konca svojih dni nadvse rada. Tam na trgu Goldoni se je pri pultih kar trlo ljudi. Najboljša kava so govorili. Cremcaffe. Naša kava. Sveža, ob rotu strojčkov za mletje. Jaz semčila sadni frappe, baje pravijo sedaj temu sadni smoothie, sploh pa ne vem, če gre za isto pijačo. V mojih spominih bo ostal frappe. Mrzla pijača je bila gromozansko dobra pa sladka in pečna. In vonj po morju z bližnjega nabrežja se je utapljal v vonju po sveži jutranji kavi. Cremcaffe'. Julius Meinl sedaj...
K dobri kavi se prilagajo seve-

da časopis, dnevnik in kratek odmor. Odklop. Sonce je, jutro, diši po pomladi, morda celo po poletju, srebam kavo in berem Primorske novice. Ko smo že pri nakupih, multinacionalkah in tajkunih, se lotim članka o Mercatorju. Ta tudi ni več naš stari Mercator, tisti iz časov, ko sem se preselila v Slovenijo in sem dobila slavno pika kartico, in mi je bilo od sile lepo kupovati naše stvari v naši trgovini. Tistega Mercatorje ni več. Tudi tiste Slovenije ne. Vse skupaj je požrla Evropa. Vse skupaj je požrla globalizacija. Mercator je zdaj hrvaški in baje mu ne gre dobro. Vse prej. Berem, da so dolgovi vsako leto večji, veleblagovnica posluje z gromozansko izgubo in samo še vprašanje časa je, kdaj bo konec pik, prijaznih nasmehov in našega Mercatorja, kjer še vedno lahko kupiš kvalitetne stvari in kvalitetno hrano po sprejemljivih cenah. Kljub temu da ne živim več v Sloveniji, grem še vedno rada

v Mercator. Včasih, ne vedno. Četudi je po prodaji kvaliteta vendarle padla. Pa vseeno imam rada ponudbo, pestro izbiro, veliko količino bio izdelkov, poudarek na zdravi

željam in pričakovanjem kupcev. No, od nekdaj vem, da sem nekako drugačna, da stojim vedno na drugem bregu, da plavam vedno proti toku in da se vse bolj družim z žvalmi, ker se v ljudeh težko prepoznam. Zdaj pa nenedoma izvem oziroma preberem, da imam tudi kot kupec popolnoma staromodne nazore, da ne vem, kaj se dejansko spleča kupovati in da še vedno iščem neko boljše, bolj kvalitetno hrano. Za katero sploh ne vem in ne vemo, če kje obstaja. Morda na našem vrtu, a še za slednjega nisem trdno prepričana. Zaradi škropiv vse naokoli, namreč. Avtorica članka je prepričana, da je ljudje, kupcem, mar samo to, da plačajo za blago čim manj. Kilogram mesa za dva evra so sanje vsakogar, ki se odpravja po nakupih v veleblagovnico. O tem je prepričana. Pa ni važno, od kod prihaja meso, kakšna je bila prehrana živali in ne vem še kaj. Dva evra. Poceni. In konec. Čla-

nek dodaja, da kupcu, ki je vesel mesa za dva evra, nika kor ni mar, da je v veleblagovnici dolga vrsta polic z najrazličnejšimi vrstami piva. Ljudem, ki kupujejo meso za dva evra, je dovolj ena vrsta piva. Poceni piva. Najbolj poceni kar se da. In konec. Mercator pa ponuja nepregledno izbiro piv najrazličnejših vrst in najrazličnejših znamk. Iz najrazličnejših držav. Čisto odveč. Ker to nikogar več ne zanima, razen mene seveda. Ki sem, kot sem ravno izvedela, čudaška in staromodna. Ker iščem dobro pšenično pivo, po možnosti avstrijsko in po možnosti še biološko povrhu. In ne kupujem mesa za dva evra za kilogram. Prvič zato, ker sem vegetarijanka, drugič, ker raje prihranim na obleki kot na hrani. Za videz mi namreč ni veliko. Morda ker sem neke v zrelih letih spoznala, da ljudje veliko dajo na nasmeh, ne pa na obleke. Vsaj tisti ljudje, ki jih jaz cenim. Še vedno namreč sanjam, da me ljudje cenijo zaradi značaja, zaradi optimizma, zaradi načina razmišljanja in idej. Na hrano pa veliko dam, ker veliko dam na zdravje. Brez zdravja je namreč konec vsega. In noben denar ga ne more več vrniti, ko smo bolni.

/ dalje
Suzi Pertout

Goriški poklon mojstru Frullaniju - Culotovi in Paviottijevi Znaki v Miljah Fotografije, fotografije, fotografije

V tem času si je moč ogledati več razstav, del fotografov različnih rodov, ki pa jih povezuje nekakšna sorodna estetska in življenjska vezna nit. Kopicica ustanov, društev in predvsem prijateljev iz FJK in Slovenije se je oddolžila, dve leti od smrti, z bogatim pregledom del, ki se odvijata od Štarančana do Metlike, umetniškemu liku velikega in rezerviranega ustvarjalca Maurizioja Frullanija.

Do nedelje, 28. maja, so še odprte razstave na dveh bizjaških lokacijah, v občinski knjižnici v

v FJK s svojimi, že takoj značilnimi, portreti slovenskih ustvarjalcev in izobražencev. Ne pozabimo, da je ta kulturni konzorcij, ki je izvorno povezoval vse bizjaške občine in doberdobsko, izdal prvi slovenski prevod italijanske ustave (avtor Marijan Bajc), prvi prevod v italijanščino Pahorjeve Nekropole (prev. Ezio Martin). Ta prvi niz **Artisti e dintorni (Umetniki in kraji)** je na ogled v ronški Vili Vicentini Miniussi, kjer so ob protagonistih deželne umetnosti Cara'ju, Zigaini, Periziju, Altanu in Sedmachovi tu-

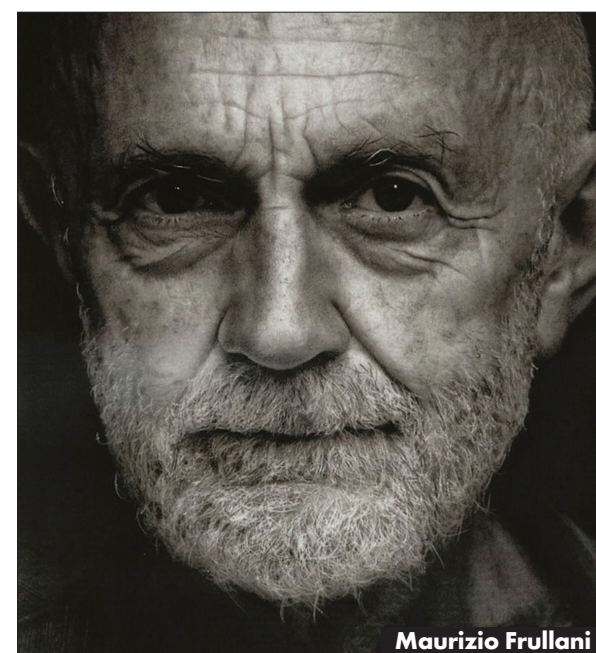
rad igral Frullani, ki je kot mlad prepotoval daljno Azijo in vzljubil tamkajšnjo glasbo. V Štarančanu je prostor za portrete zadnjega obdobja (2009-2011), tokrat umetnostne kritike, zgodovinarje in galeriste. Precej jih je iz Trsta, kot Giulio Montenero, Nadia Bassanese, Fabio Amodeo, Maria Campitelli, par Marco Puntin in Cristina Lipanje, ki so ujeli v intimnem domačem okolju, z nedvomno psihološko empatijo. Razstave so na ogled še do nedelje med 10.30 in 12.30.

Do 25. junija ostaneta odprti razstavi v deželni galeriji sodobne umetnosti L. Spazzapan v Gradišču ob Soči in v občinskem muzeju teritorija A. Pesaola v Krminu. Zadnji vikend sta bili odprti še razstavi v solkanski galeriji Gong (do 9. junija) in v mladinskem centru v Metliki (do 18. junija).

10. junija pa bodo odprli še zadnje razstavo na briški kmetiji Edija Kebra v Ceglu, ki bo odprta do 30. junija. Frullanijev prijatelj Joško Sirk ima največ zaslug za nastanek njegove razpoznavne ikonografije o briških vinarjih in ljudeh. Zelo lepa je fotoknjžica o **Subidi** in ni naključje, da je eno od osišč tega poklona Maurizioju Frullaniju prav briški prostor. Sicer so številni njegovi sodelavci in poznavalci sodelovali pri vseh devetih razstavah, tu bi omenili vsaj glavnega koordinatorskega društva "Venti d'Arte" Stefana Chiarandinija in ravnatelja konzorcija CCM Gianpaola Cuscuna'ja. Urniki in informacije o vseh razstavah so na spletni strani: www.ventidarte.it. Na vseh lokacijah se vrtili video goriškega društva ProLogo s Frullanijevimi portreti. **Paviottijeva Altamira in Culotove Geomorfoze**

Do naslednje nedelje, 4. junija, pa bo odprta v miljskem muzeju Ugo Cara' razstava **Sergia Culota** iz Gorice in **Maura Paviottija** iz Castions di Strada (UD), pod skupnim naslovom **Segni - Znaki**. Na pobudo društva Pho-

tafizičnimi montažami, izrezi osamljenih krajin, profilov vasi, svetlobnih iger mrkih oblakov, fantastičnih prikazni in anatomskih fuzij, nedoemljive podobe, pretanjeno posnete in oblikovane, ki jih imenuje **Geomorfoze**. Za kritično predstavitev je poskrbela Lorella Klun, ki sodeluje in spremlja že mnogo let delo članov Skupine 75. Paviotti je svetovni popotnik s kamero in dobitnik deželne nagrade FJK za fotografijo C. R. A. F, istotako kot Frullani. Zgodovinsko ime italijanske fotografije, Furlan Italo Zannier, ki predstavlja Paviottija na miljski razstavi, ga je spoznal pred desetletji na fotografskem festivalu v Stockholmu. Njegovi prvinski mozaiki in odtisi

Maurizio Frullani

to - Imago in kustosa razstave, fotografa Fabia Rinaldija, predstavljata oba fotografa, sicer člana goriškega Fotokluba Skupina 75, raznolik kontrapunkt novih iskanj. Culot (dejavnen od leta 1970) ponuja s svojimi črnobelimi me-

urbanah okolij iz Londona, New Yorka, Valencije, Istanbula, Trsta, kjer so temnosivi gramozni in asfaltni konglomerati, rdečkaste stenske kulise in živobarvni grafiti zapisani v babilonsko nerazumljivi govoric, nosijo simbolni naslov **Altamira**. Foto eksplozije barv spominjajo na bizarne igre informela in sodobne grafike, izražajo slo po nadgradnji vsakdanjega, preko iskanja magičnega iz teme prabitne votline. Dvojna razstava Segni, ki je nastala v sodelovanju z Občino Milje in Hišo umetnosti iz Trsta, je na ogled od torke do sobote vse popoldne od 17. do 19. ure, v soboto in nedeljo pa tudi zjutraj od 10. do 12. ure. Kdor si bo ogledal na spletu foto dela Frullanija in omenjenih dveh avtorjev (tudi Paviottijev cikel I Nuovi Guardiani), bo dobil nemara idejne in vizualne sorodnosti ter sozvočja.

Davorin Devetak

Giovanni Maier

Štarančanu in prostorih Vile Vicentini Miniussi (sedežu Kulturnega konzorcija iz Tržiškega CCM) in občinskega avditorija v Ronkah. Se pravi v kraju, kjer je Frullani živel in kjer se je začela njegova umetniško izrazna pot. Sam sem ga namreč spoznal, ko sem kot mlad ljubitelj umetnosti zahajal v tedanji Javni večnamenski kulturni center iz Tržiškega (CCPP) in obiskoval edinstveno fototeko in foto knjižnico le-tega. Takrat, v začetku osemdesetih, je Frullani s kolegom in prijateljem Arnoldom Grundnerjem sodeloval pri pionirski publikaciji CCPP o "slovenski prisotnosti"

di posrečeni Frullanijevi portreti Černigoja, Palčiča, Vecchieta. Izvirne analogne tiske, iz konca prejšnjega stoletja, odklikuje žlahtna brezčasna tančica. V bližnjem ronškem avditoriju so na notnih stojalih postavljeni sodobnejši, že z digitalno in tudi barvno tehniko, izdelani portreti glasbenikov, med katerimi spoznamo furlanskega pianista in skladatelja Claudia Cojaniza in našega Adija Daneua. Tudi tu so umetniki upodobljeni v svojih ustvarjalnih okoljih, a tudi na ironičnih lokacijah v naravi, kot npr. kontrabasist Giovanni Maier. Tu so na ogled tudi izvirna indijska glasbila, na katera je

Portret uspešnega zdravnika

Dr. Igor D. Gregorič, velikan kardiovaskularne in torakalne kirurgije

Nekaj osnovnih osebnih podatkov

Prof. dr. Igor D. Gregorič je prijel na svet 9. februarja 1955 v Dekanih pri Kopru v družini matere Marije, rojene Gregorič, in očeta Alojza - Darka Gregorič iz Prvačine. Družina je prvi dve leti preživela v Dekanih, na kar se je preselila na očetov dom v Prvačino, kjer je potem Igor odraščal skupaj s starejšo sestro Vlasto, ginekologinjo, živečo v Ljubljani. Gimnazijo je končal v Novi Gorici 1973. leta in nato diplomiral na Medicinski fakulteti v Ljubljani 1979. Kot mladega zdravnika ga je že zgodaj po diplomi zamikala specializacija iz kirurgije, a v Sloveniji ni videl pravih možnosti za uresničenje svojih sanj. Zato se je že leta 1984 odpravil v ZDA, kjer živi še danes. Tam je dosegel zavidljivo strokovno kariero, si s soprogo Nino - specialistko plastične kirurgije iz Ljubljane, ustvaril družino, in pred kratkim se jima je rodil sin Christopher Ian.

Izjemni strokovni prodor kot uresničenje opevanih ameriških sanj

Po prihodu v ZDA se je zaposlil na Texas Heart Institut-u. Po končani specializaciji iz kardiovaskularne in torakalne kirurgije na Teksaški Univerzi v Houstonu je bil povabljen v ekipo prof. dr. Dentona Cooleya, pionirja kardiovaskularne kirurgije, ki je pred dobrim pol stoletjem opravil prvo uspešno transplantacijo srca v ZDA in številne druge pionirske posege na področju srčne

kirurgije. Zaradi izjemnih strokovnih dosežkov je bilo dr. Gregoriču kasneje ponujeno mesto na Medicinski fakulteti pri Teksaški Univerzi v Houstonu, kjer je ustanovil nov kardiovaskularni oddelek "Center for Advanced Heart Failure", ki ga tudi vodi, in je sestavni del Texas Medical Centra, največjega medicinskega kompleksa na svetu, v katerem je zaposlenih prek 150.000 ljudi. Kot kirurg deluje in kot medicinski pedagog predava na Teksaški Univerzi, eni od vodilnih izobraževalnih kardiovaskularnih ustanov na svetu in na M. D. Andersen Cancer, ki je najplivnejša institucija za zdravljenje rakovih obolenj na svetu. Poleg tega tudi organizira in sodeluje na številnih mednarodnih strokovnih simpozijih, se intenzivno ukvarja z raziskovalnim delom in objavlja svoja spoznanja v najuglednejših medicinskih revijah in knjigah. Za svoje izjemne strokovne dosežke je prejel številna priznanja, med katerimi izstopajo priznanje Ameriškega združenja za srce in naziv Najboljši zdravnik Amerike ter priznanje Ambasador znanosti Republike Slovenije.

Ohranjanje tesnih stikov z matično Slovenijo

Dr. Gregorič je eden izmed uglednih zdomskih strokovnjakov, ki so ohranili tesne stike s svojo matično domovino. Je ponosen na svoje slovenske korenine ter že desetletja plodno sodeluje z domačimi zdravstvenimi ustanovami in posameznimi

zdravniki. Na široko je odprl vrata svojega zdravstvenega centra v Houstonu, kjer se je doslej izpopolnjevalo že prek tisoč slovenskih zdravnikov, specialistov in specialistov iz obeh slovenskih medicinskih fakultet. Predvsem z namenom, kot je dejal v intervjuju za PN (14. 3. 2017), "da bi se izboljšal slovenski zdravstveni sistem, saj vidim in vem, da se da boljše delati". Tja prihajajo tudi drugi medicinski strokovnjaki iz Evrope, Južne Amerike, Azije in Afrike. Sredi marca letos je sodeloval tudi na mednarodni zdravstveni konferenci v Portorožu ter zbudil pozornost poslušalcev s svojo zanimivo in pronicljivo primerjavo prednosti in slabosti ameriškega in slovenskega zdravstva. Ni naključje, da ga je ob tej priložnosti novinarka PN Jasna Arko pozdravila z debelim naslovom "Zdravnik, humanist in znanstvenik".

Kratka in zanimiva primerjava ameriškega in slovenskega zdravstvenega sistema

V intervjuju za Delo (13. 3. 2017) je dr. Gregorič pojasnil, da obstajajo v ZDA javne (državne) in zasebne zdravstvene zavarovalnice in podobno tudi javne in zasebne zdravstvene ustanove. Tako ima državljan na izbiro, pri kom se bo zdravstveno zavaroval in v kateri ustanovi se bo zdravil, kar je končno tudi del človekove svobode in demokratične izbire.

Cena, dostopnost in predvsem kakovost zdravstvenih storitev pa

ustvarjajo zdravo konkurenčnost med javnimi in zasebnimi zdravstvenimi ustanovami kot tudi

med zavarovalnimi institucijami. Tudi zdravniki, v nasprotju z okolnim stanjem v Sloveniji, nimajo nobenih omejitev, da ne bi lahko hkrati delali v javni in zasebni zdravstveni ustanovi. Račun za zdravljenje pacienta plača zavarovalnica v določenem roku, če odgovarja predpisanim kriterijem. Demantiral je tudi zmotno

mišljenje sprašujočega novinarja, "da v ZDA človek lahko umre na cesti, če zboli in nima zavarovanja". Večina Američanov je namreč zdravstveno zavarovanih in le kakih 10% (30 milijonov) nima zavarovanja. Kajti, če človeku ni žal žrtvovati več sto evrov na leto za kasko zavarovanje avtomobila, zakaj bi si pomišljal za podobno znesek zavarovati tudi lastno zdravje. Med nezavarovanimi so pretežno ilegalno priseljeni, trajneje brezposelni, tuji ipd. Vendar tudi zanje stroga zakonodaja obvezuje zdravstveno ustanovo, da v urgentnih primerih oskrbi nezavarovanega pacienta, ter si stroške poravnava bodisi iz namenskega sklada lastne ustanove ali pa iz podobnih virov lokalne skupnosti. Problem nastopi pri neurgentnih pri merih in kroničnih boleznih nezavarovanih pacientov, za kar pa obstajajo posebne bolnišnice, ki jih financira država, a so tam čakalne dobe daljše. Koncesije pa bi morali po Gregoričevem mnenju bodisi povsem sprostiti ali pa jih ukiniti in to ne iz razlogov, ki jih v svojem programu zoper njih navaja militantna slo-

venska levica, ampak zaradi tega, ker v sedanjih pogojih ne morejo kaj bistvenega prispevati k razvoju zdravstva. Prvič je že samo njihovo število omejeno in s tem tudi krivično do zdravnikov, ki do njih ne morejo priti. Drugič pa je koncesija omejena tudi z določenim številom pacientov, tako da sposoben in ambiciozen zdravnik nima možnosti razvoja in širitve lastne dejavnosti, vlaganja lastnih sredstev vanjo, vlaganja lastnih novih ljudi ipd. ter ostaja tako ves ta razvojni človeški in materialni potencial neizkoriščen in zatrt. Predlagana reforma je po Gregoričevem mnenju obliž, ki ne rešuje nobenega od bistvenih problemov slovenskega zdravstva. Rešitev je zanje stroga zakonodaja zavarovalništva, sprostitvi zasebnega zdravstva, ukinitvi omejitev pri koncesijah idr. Mnoge od teh ukrepov bi lahko čez noč uvedli že v okviru sedanjega splošnega obveznega zavarovanja, če bi obstajala zanje politična volja. Z nekaj kratkimi stavki nam je tako lastne ustanove ali pa iz podobnih virov lokalne skupnosti. Problem nastopi pri neurgentnih pri merih in kroničnih boleznih nezavarovanih pacientov, za kar pa obstajajo posebne bolnišnice, ki jih financira država, a so tam čakalne dobe daljše. Koncesije pa bi morali po Gregoričevem mnenju bodisi povsem sprostiti ali pa jih ukiniti in to ne iz razlogov, ki jih v svojem programu zoper njih navaja militantna slo-

Milan Gregorič

S 1. STRANI Občni zbor ZBDS

Uspešno poslovanje ...

Predsednik upravnega sveta Robert Devetta, je v poročilu Uprave predstavil pobude v letu 2016, ki odražajo skrb zadruge za člane in teritorij: redne letne podpore kulturnim in športnim društvom, štipendijo Šport in šola, štipendije članom in njihovim sinovom za izjemne šolske uspehe, izobraževanje po šolah o varčevanju, pripravištvu višješolcev na banki, štipendija Skupaj v Evropi, božični koncert, izobraževalni večer o pokojniskem in zdravstvenem zavarovanju, plačilnih sistemih in drugih oblikah zavarovanj. V nadaljevanju se je Devetta osredotočil na dve prelomnici, ki bosta zaznamovali več kot stoletno zgodovino denarnega zavoda. V okviru zakonske reforme sistema zadružnih bank so vse zadružne banke v Italiji primorane pristopiti k eni matični bančni skupini, ki naj bi jamčila solidnost in boljše konkurenčnost bank, možnost lažjega dostopa do kapitala in ohranitve značaja vzajemnosti zadrug. Avtonomija posameznih zadružnih bank bo skladna z uspešnostjo oz. s stopnjo tveganosti poslovanja. Pristop k zadružni bančni skupini pa je pogoj, da banka ohrani bančno licenco s pravno obliko zadruge. Po po-

Dr. Lorenzo Devetak je prebral poročilo Nadzornega odbora, medtem ko je dr. Ballarin podal poročilo revizorske družbe BDO Italia spa. Predsednik deželnega združenja Zadružnih bank Giuseppe Graffi Brunoro je najprej pohvalil Upravo in zaposlene pri Zadružni banki Doberdob in Sovodnje za dosežene uspehe pri poslovanju v letu 2016. Člane je podrobneje seznanil s podatki poslovanja zadružnih bank v FJK in o reformi zadružnih bank oz. izbiri matične družbe. Podčrtal je daljnovidnost Uprave glede spojitve, saj je neprisiljena in temelji na skrbi ohranjanja identitete zavoda slovenske narodne skupnosti. V razpravo so posegli člani Gianni Orzan, Karlo Devetak v imenu SDGZ, Vlado Klemše, Andrej Gergolet in Vesna Tomsič, ki so izkazali navezanost na "našo banko" in skrb ter pomisleke, da uprava in zaposleni zaradi pristopa k matični družbi in spojitve ne bi izgubili stika s člani oz. teritorijem ter posledično tudi čut odgovornosti upravljanja skupnega premoženja. Predsednik je članom odgovoril, da se uprava zaveda zaupane odgovornosti in na to kažejo tudi podatki poslovanja 2016. Ne sme pa zanemarjati dogajanja na tržišču (normativa, kontrole, obrestne mere). Uprava se je potrudila, da je banka ohranila zdravo jedro, in šele nato šla v projekt spojitve, kateremu je posvetila veliko pozornost. Namen vseh je, da bo tudi jutri

Šport / Uspehi slovenskih odbojkarjev na Goriškem

Športno združenje Soča pokrajinski prvak under 12 4x4

Športno združenje Soča je suvereno osvojilo pokrajinsko prvenstvo under 12 4x4. Predsednik sovodenskega društva Igor Tomsič (na sliki levo) je nad prvim mestom združene ekipe dečkov slovenskih goriških odbojcarskih društev in vidnim napredovanjem ekipe punc (4. mesto) več kot zadovoljen.

ŠZ Soča punce: Gruden Eva in Martina, Quinzi Makrina, Buna Sofia, Romaniello Erika, Cescutti Karin, Devinar Eva. ŠZ Soča dečki: Vižintin Borut, Tomsič Denis, Makuc Gregor, Devetta Gabriel, Cotič Andrej, Černic Adrian, Radetič Dejan, Miden Francesco, Antonič Gregor. Trenerji: Milocco Luca, Cotič Štefan in Ursič Paola

Odbojkarji z goriškega licejskega pola deželni prvaki

Odbojcarska ekipa licejskega pola Gregorič-Trubar je v torek, 16. maja 2017, v Repnu osvojila deželni pokal in se bo v prvih dneh junija v Abrucih potegovala za državni naslov. Deset fantov je v spremstvu prof. Marte Vizintin najprej tekmovalo proti videmski ekipi in jo gladko premagalo s 3:0. Nato so naši fantje, ki jih je pripravil trener Simon Cotič, premagali še pordenonsko ekipo (3:1), ki pa je bila močnejša od videmske. Na tak način si je torej odbojcarska reprezentanca goriških višješolcev prislužila udeležbo na uglednem državnem prvenstvu, ki bo potekalo med 5. in 9. junijem. Iskreno čestitamo!

Ekipo sestavljajo: Emil Antonutti, Patrik Cingerli, Tomaž Cotič, Gregor Devetak, Ivan Devetak, Nikolaj Hlede, Fabian Lupoli, Mitja Pahor, Simone Picotti in Luca Valentinsig

Omizje občnega zbora, desno predsednik Robert Devetta (foto dd)

drobni analizi industrijskih načrtov obeh kandidatov za matično družbo (Iccrea in Cassa centrale iz Trenta) in srečanju z njihovimi vodstvenimi predstavniki je Upravni odbor, v duhu spojitve z ZKB, predlagal pristopitev k zadružni bančni skupini Cassa Centrale Banca iz Trenta. Z namenom, da bi lahko boljše kljubovali navalu zakonskih predpisov, izizvom moderne tehnologije in tržišča, izboljšali storitve za člane in stranke od Milj do Gorice, ohranili specifično narodnostne dediščine in zadružnega duha krajevne banke, sta Zadružna banka Doberdob Sovodnje ter Zadružna Kraška banka konec aprila predložili industrijski plan spojitve Banki Italije, ki naj bi se izrekla v roku 90 dni.

zdržena banka "naša banka". Redni občni zbor se je končal z izvolitvijo treh članov Upravnega sveta, ki jim je letos zapadel mandat. Potrjeni so bili Robert Devetta, Tomaž Mucci in Dario Peric. Za predsednika Nadzornega odbora je bil izvoljen Lorenzo Devetak, kot efektivna člana Mara Petaros in Robert Gantar, nadomestna člana pa bosta Irene Jakin in Jana Legiša. V rzsodišču bodo predsednik Giorgio Spazzapan, Adriano Kovarič in Sergio Carli, kot nadomestna člana pa Dragotin Danev in Emanuela Bratos.

